

1		
2	Innholdsfortegnelse	
3		
4		
5	IDEOLOGISK GRUNNLAG	5
6	Fremskrittspartiets prinsipper.....	5
7	Dissens 1. Landsstyrets mindretall ønsker ordet «legning» inn i oppramsingen over.....	5
8	DEMOKRATI	6
9	Statsstyret og valgordningen	6
10	Folkeavstemninger	7
11	Likestilling.....	7
12	Valgfrihet.....	8
13	Modernisering av offentlig sektor	8
14	Kommunen.....	9
15	NORGE OG VERDEN	9
16	Nordområdene og polare områder.....	10
17	Norge og Europa	11
18	Bistand	12
19	Menneskerettigheter	13
20	Nordmenn i utlandet	14
21	FORSVAR	14
22	Forsvar og Sikkerhet.....	14
23	Alliansepolitikk – NATO	15
24	Det norske forsvar	16
25	INNVANDRING OG INTEGRERING	17
26	Et nytt asylsystem.....	18
27	Mottak av flyktninger i Norge	18
28	Asylsøkere.....	19
29	Være med å bygge opp hjemlandet.....	20
30	Familieinnvandring.....	21
31	Integrering	21
32	Like rettigheter og plikter i Norge uansett bakgrunn.....	22
33	Statsborgerskap.....	24
34	JUSTISPOLITIKK	24
35	Samfunnssikkerhet og beredskap	24
36	Gjengkriminalitet	25
37	Politi og påtalemyndighet	26
38	Dissens 2. Landsstyrets mindretall ønsker et nytt kulepunkt om hatvold.....	27
39	Overgrep mot barn.....	28
40	Domstoler.....	28
41	Fengsel og kriminalomsorg.....	29
42	Pårørende og offeromsorg.....	30
43	Forebyggende arbeid.....	31
44	Bekjempe terror og internasjonal kriminalitet	31
45	SKATTER OG AVGIFTER	32
46	Dissens 3. Mindretallet i landsmøtet vil endre kulepunkt nr 4 om formueskatt til:	33
47	Kjøretøyavgifter.....	33
48	Dissens 4. Landsstyrets mindretall vil ha med setning om bilavgifter	33
49	Personbeskatning	34
50	Bedriftsbeskatning.....	34
51	Finanspolitikk og pengepolitikk.....	35
52	MARKEDSØKONOMI OG NÆRINGSLIV	35

53	Frihandel, toll og importvern	36
54	Næringsliv	36
55	Nyskaping, gründerpolitikk og små og mellomstore bedrifter	37
56	Verdiskaping i hele landet	38
57	Havet	39
58	Fiskeri	39
59	Havbruk	40
60	Dissens 5. Landsstyrets mindretall ønsker setning om rammeverk for offshore havbruk	41
61	Landbruk	41
62	Dyrevelferd og forbrukersikkerhet	43
63	Skogbruk	43
64	Reindrift	44
65	Maritim sektor	45
66	Dissens 6. Landsstyrets mindretall ønsker endret tekst om kabotasje til sjøs	45
67	Dissens 7. Landsstyrets mindretall ønsker endret tekst om maritime næringer	45
68	Mineralnæringen	46
69	Handels-, reiselivs- og servicenæringer	46
70	Dissens 8. Landsstyrets mindretall vil ha med skjenketider i setningen over	47
71	Alkohol og tobakk	47
72	Boligpolitikk	48
73	ENERGI	49
74	Olje og gass	49
75	Havbunnsmineraler	50
76	Vannkraft	51
77	Kjernekraft	51
78	Dissens 9. Landsstyret mindretall ønsker å erstatte avsnitt over om vindkraft med følgende:	52
79	Alternative energikilder	52
80	Kraftkrevende industri	53
81	MILJØ	54
82	Forurensning og utslipp	54
83	Ressursforvaltning og avfallshåndtering	55
84	Naturvern og friluftsliv	55
85	KLIMA	56
86	TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON	58
87	Veinettet	58
88	Dissens 10. Landsstyret mindretall ønsker ny tekst om statlig finansiering av fylkesveier	59
89	Bygging, drift og finansiering	59
90	Kjøretøy	61
91	Fører Kortopplæring	61
92	Dissens 11. Landsstyrets mindretall ønsker inn tekst om moped for 15-åring	61
93	Dissens 12. Landsstyrets mindretall vil ta ut kulepunkt om førerkort til 17-åring	62
94	Jernbanetransport	62
95	Luftfart	62
96	Sjøtransport	63
97	Kollektivtransport og bytrafikk	63
98	Digitalisering	64
99	HELSE OG OMSORG	65
100	Kommunale helsetjenester, legevakt og legetjenester	66
101	Verdensledende på helseteknologi	68
102	Legemidler	68
103	Eldreomsorg	69
104	Dissens 13. Landsstyrets mindretall vil ta ut kulepunkt om bemanningsnorm	70

105	Brukerne skal selv få velge behandling.....	70
106	Tannhelse	71
107	Rehabilitering	71
108	Psykisk helse.....	72
109	Rusomsorg.....	73
110	Personer med nedsatt funksjonsevne.....	74
111	Gen- og bioteknologi.....	74
112	Organdonasjon	75
113	ARBEID OG VELFERD	75
114	Arbeidsliv.....	75
115	Sykelønnsordning.....	76
116	Dissens 14. Landsstyrets mindretall ønsker et kulepunkt om karensdag	76
117	Dagpenger	76
118	Arbeidsmarkedstiltak	77
119	Midlertidige ansettelser.....	77
120	Velferd	77
121	NAV	78
122	Sosialhjelp	79
123	Folketrygden	79
124	Offentlig tjenestepensjon.....	80
125	Alders- og etterlattepensjon	80
126	Nedsatt arbeidsevne og uførhet.....	81
127	Seniorer	81
128	SKOLE OG UTDANNING	82
129	Grunnutdanningen	83
130	Videregående utdanning.....	83
131	Realfagssatsing.....	84
132	Yrkesfagutdanningen	85
133	Realkompetanse.....	85
134	Dissens 15. Landsstyrets mindretall ønsker kulepunkt om tilleggspoeng for fagbrev:	86
135	Læreryrket som statusyrke	86
136	Kristendom	86
137	Bekjempelse av mobbing.....	86
138	Spesialundervisning.....	87
139	Høyere utdanning og forskning.....	87
140	Studiefinansiering.....	88
141	Livslang læring.....	89
142	Forskning.....	89
143	FAMILIEPOLITIKK	90
144	Dissens 16. Landsstyrets mindretall vil erstatte setninger over om kontantstøtte med følgende:	90
145	Dissens 17. Landsstyrets mindretall vil erstatte kulepunkter om kontantstøtte med:.....	91
146	Barnehage	91
147	Barnevern	91
148	Aleneboere.....	93
149	KULTUR OG IDRETT	93
150	Vår felles kulturarv	94
151	Samisk kultur.....	95
152	Frivillighet.....	95
153	Dissens 18. Full og regelstyrt momskompensasjon for frivilligheten	95
154	Idrett.....	95
155	Dissens 19. Momskompensasjon til investering i idrettsanlegg.....	96
156	Gaming og esport.....	96
157	Dissens 20. Landsstyrets mindretall ønsker å ta ut kapittel om Gaming og esport.....	96

158	Folkehelse	96
159	Åndsverk og rettigheter	97
160	Arkiv, bibliotek og museer	97
161	Medier	97
162		
163		
164		
165		

166 IDEOLOGISK GRUNNLAG

167 Fremskrittspartiets ideologiske grunnlag, liberalismen, tar utgangspunkt i at folk selv er bedre i stand enn
168 politikerne til å bestemme hva som er best for seg og sine. Vi tror ikke at formynderi og politisk
169 overstyring er egnet til å skape velstand eller lykke for enkeltmennesket. Ettersom ethvert menneske er
170 unikt, kan man ikke finne én fellesskapsløsning som passer alle. Vi ønsker derfor mer individuell frihet og
171 ansvar for enkeltmennesket.

172
173 Frihet for enkeltmennesket forutsetter at den enkelte selv i større grad tar ansvar for seg selv og sine egne
174 handlinger. Vårt menneskesyn baserer seg på at enkeltmennesket har evner til å styre seg selv og ta
175 konsekvensene av egne valg. Det er viktig at den enkelte har en følelse av personlig ansvar for sine
176 handlinger. Folk flest skal ha anledning til å ta vare på seg selv og sin familie med et minimum av statlig
177 kontroll og styring.

178
179 Et liberalistisk menneskesyn legger vekt på at alle er selvstendige individer med selvstendig verdi. Den
180 beste måten å ivareta menneskers ulike behov på er ved å la dem få mer makt i eget liv, også valgfrihet til å
181 avgjøre hvem som skal yte tjenester de får innvilget. Ved fritt brukervalg overføres makt fra politikerne til
182 folk flest.

183
184 Fremtidens velferd er avhengig av nytenkning og vilje til å arbeide for å produsere verdier. Dette kan kun
185 virkeliggjøres ved at enkeltmennesket får anledning til å realisere sin kreativitet og skaperkraft. Uten
186 arbeidstakere og arbeidsgivere, de som fremstiller varer og tjenester, ville det heller ikke vært noe å fordele
187 eller forbruke. Det politiske ansvaret for å øke velstandsnivået i samfunnet bør derfor ligge i å sikre gode
188 rammevilkår for gründere, bedrifter og andre som skaper arbeidsplasser.

189 190 191 **Fremskrittspartiets prinsipper**

192 Fremskrittspartiet er et liberalistisk folkeparti. Det bygger på Norges grunnlov, norske og vestlige verdier,
193 tradisjon og kulturarv, med basis i det kristne livssynet og humanistiske verdier. Vi skal alltid ivareta
194 norske interesser og norsk selvråderett.

195
196 Hovedmålet er sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep. Det fundamentale i vårt
197 samfunnssyn er troen på, og respekten for, det enkelte menneskes egenart og retten til å bestemme over
198 eget liv og økonomi. Enkeltmennesket er, sammen med familien og eiendomsretten, det grunnleggende i
199 samfunnet. Det viktigste fellesskapet i samfunnet er familien.

200
201 Vi tar sterk avstand fra forskjellsbehandling av mennesker basert på kjønn, religion eller etnisk
202 opprinnelse, og vi vil verne om de rettighetene som Grunnloven legger opp til, som eiendomsrett,
203 næringsfrihet, den personlige frihet, yringsfrihet, trosfrihet og organisasjonsfrihet.

205 **Dissens 1. Landsstyrets mindretall ønsker ordet «legning» inn i oppramsingen** 206 **over**

207 Vi tar sterk avstand fra forskjellsbehandling av mennesker basert på kjønn, religion, legning eller etnisk
208 opprinnelse

209
210 Frihet til å bestemme over eget liv betyr også at man må sikres retten til en verdig avslutning av livet.
211 Fremskrittspartiet vil derfor i noen situasjoner tillate aktiv dødshjelp regulert av et strengt lovverk.

212
213 Som en del av den personlige friheten er personvernet vesentlig. Enkeltmenneskets rett til privatliv og
214 personlig integritet må respekteres som en grunnleggende rettighet, herunder fravær av overvåkning.

215
216 Det offentlige makt må begrenses, slik at individets rettigheter og handlegfrihet bevares. Det offentlige
217 skal ikke ta på seg oppgaver som like godt kan løses av enkeltpersoner, bedrifter og organisasjoner.

218
219 Vi vil utvide ordninger med fritt brukervalg for å flytte makt fra politikere og byråkrati til innbyggerne.

220

221 Vi tar avstand fra enhver form for totalitær og autoritær statsmakt eller ideologier som sikter mot dette, og
222 stiller oss svært kritiske til enhver overføring av myndighet fra borgerne til det offentlige.

223
224 Vår politikk bygger på folkestyre, med desentralisert politisk makt og avgjørelse i folkevalgte organer, samt
225 å lovfeste bindende folkeavstemninger som en del av vårt konstitusjonelle system. De politiske nivåer
226 begrenses til kommune og stat. Eiendomsretten er et overordnet prinsipp, og Fremskrittspartiet motsetter
227 seg inngrep i den private eiendomsretten.

228
229 Ekspropriasjon kan kun aksepteres dersom det er absolutt nødvendig for å sikre vesentlige
230 samfunnsinteresser, og der det ikke er mulig å oppnå enighet med grunneier på noen annen måte. Videre
231 skal ekspropriasjon bare gjennomføres mot full erstatning, slik at den private eiendomsbesitter ikke lider
232 tap. Ethvert ekspropriasjonsvedtak skal kunne bringes inn for domstolene til overprøvelse, også for å
233 fastsette erstatningens størrelse.

234
235 Fremskrittspartiet er en sterk forsvarer av ytringsfriheten, og mener at enhver har rett til å ytre seg fritt. Vi
236 vil forsvare ytringsfriheten som en av grunnpilarene i demokratiet. Ytringsfriheten bør likevel avgrenses
237 slik at den ikke skader personvernet og rikets sikkerhet

238
239 Fremskrittspartiet forsvarer retten til selv å velge livssyn eller religion, og å organisere sitt liv i samsvar
240 med dette, og vil arbeide mot diskriminering på religiøst grunnlag. Vi aksepterer imidlertid ikke at
241 lovbrudd, tvang, vold eller trussel mot rikets sikkerhet, eller mot enkeltpersoner, begrunnes med tro eller
242 religionsfrihet.

243
244 Partiets medlemmer stilles fritt i spørsmål av religiøs og livssynsmessig karakter, som ikke entydig dekkes
245 av partiprogrammet; herunder spørsmål om adopsjonsmuligheter for homofile, ekteskapslovens
246 innretning og assistert befruktning.

247
248 Fremskrittspartiet ser på den kristne kulturarven, vestlige verdier, og skillet mellom religion og
249 politikk som grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Religionsfrihet er en grunnleggende
250 rettighet for den enkelte.

251
252 Alle trossamfunn bør være uavhengige og selv råde over sin arbeidsform, økonomi, organisasjonsform og
253 forkynnelse, forutsatt at det ikke medfører krenkelse eller overgrep mot medmennesker eller oppfordring til
254 handlinger som bryter med norsk lov og regelverk. Både samfunnet, kirken og staten er best tjent med et
255 skille mellom kirke og stat, da en politisk styrt kirke mister sin nødvendige legitimitet.

256
257
258

259 **DEMOKRATI**

260

261 **Statsstyret og valgordningen**

262 Norge skal fortsatt være et grunnlovsfestet monarki, der regenten skal være nasjonens samlende symbol
263 og statsoverhode. Stortinget skal være den lovgivende og bevilgende myndighet. Regjeringen skal være det
264 utøvende organ, men den må gå av når den ikke lenger har Stortingets tillit. Domstolene skal sikre at loven
265 ikke anvendes i strid med Grunnloven, og at regjeringen og offentlig forvaltning ikke gir pålegg uten
266 hjemmel i lov.

267
268 Fremskrittspartiet mener at alle borgere av landet må ha stemmerett med lik verdi og betydning når det
269 gjelder sammensetningen av Stortinget. Fremskrittspartiet vil at enhver avgitt stemme ved stortingsvalg
270 skal telle likt. Vi vil også at folket gjennom folkeavstemninger skal gis adgang til å avgjøre viktige politiske
271 saker.

272
273 Fremskrittspartiet er bekymret for lav valgdeltakelse. Det er derfor nødvendig å iverksette ulike tiltak for å
274 øke oppslutningen om demokratiet, f.eks. hevet sperregrense og økt velgerinnflytelse gjennom strykning
275 og kumulering.

276
277 Stemmeretten skal være allmenn og ikke begrenset til bestemte etniske grupper. Vi vil legge ned
278 fylkeskommunene og Sametinget, og endre dagens valgordning slik at valg til kommunestyre og til
279 Stortinget gjennomføres samlet hvert fjerde år. En slik ordning vil gjøre det enklere for partiene å
280 presentere sammenhengen i politikken på lokalt og nasjonalt nivå. Det gir også en mer effektiv
281 valgordning når ressurser for gjennomføring av valg konsentreres til hvert fjerde år. En slik endring av
282 valgordningen kan også bidra til å øke valgoppslutningen.
283

284 Samiske og andre gruppers interesser ivaretas av de ordinære demokratiske folkevalgte organer i landet.
285 Inntil dette målet er oppnådd, vil vi gjennom valg til Sametinget bruke vår posisjon der til å sikre
286 likebehandling av alle etniske grupper.
287

288 Stemmerett ved kommunevalg skal, i likhet med stortingsvalg, forbeholdes norske statsborgere.
289

290 Det bør innføres oppløsningsrett for Stortinget, sammen med krav om flertallsvotering for etablering av
291 en ny regjering.
292

293 Vi vil sette klarere grenser for forvaltningens adgang til å treffe skjønnsmessige vedtak.
294

295 Vi vil at utnevnelser av dommere til Høyesterett skal godkjennes av Stortinget med to tredjedels flertall, og
296 dommere i lavere retter bør utnevnes av domstolsadministrasjonen. Når minst en tredjedel av Stortingets
297 medlemmer krever det, skal Høyesterett avgi uttalelse om hvorvidt en lovbestemmelse er i strid med
298 Grunnloven.
299

300

301 **Folkeavstemninger**

302 I ulike samfunnsmessig betydningsfulle saker ønsker Fremskrittspartiet at innbyggerne skal kunne benytte
303 seg av folkeavstemning. Avstemningen kan enten gjennomføres som rådgivende eller bindende. Ved
304 bindende folkeavstemning må det legges til grunn at en viss andel av de stemmeberettigede har avgitt
305 stemme. Ved krav om folkeavstemninger må det samles inn underskrifter fra minst ti prosent av de
306 stemmeberettigede innbyggerne til støtte for kravet.
307

308 **Fremskrittspartiet vil:**

- 309 • ta i bruk folkeavstemninger og åpne for bindende folkeavstemninger

310
311

312

313 **Likestilling**

314 Alle mennesker er likeverdige, og Fremskrittspartiet vil ikke akseptere diskriminering. På denne bakgrunn er
315 vi imot kvotering. Vi vil fremme likeverd og sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for
316 alle.
317

318 Vi vil bekjempe aldersdiskriminering i arbeidslivet og ellers. Eldre mennesker flest klarer seg selv og er
319 viktige bidragsyttere i samfunnet som fortjener respekt og anerkjennelse.
320

321 Ved å anerkjenne samer som urfolk etter ILO-konvensjon nr. 169, gis det grunnlag for at enkelte etniske
322 grupperinger kan gis særrettigheter innenfor et felles bosetningsområde. Samer har en rik kultur og historie,
323 og eget språk, men er ikke et urfolk etter konvensjonens definisjoner. Fremskrittspartiet mener derfor at ILO
324 nr. 169 ikke skal legges til grunn for regulering av forholdet mellom samisk og norsk etnisitet i Norge.
325

326 **Fremskrittspartiet vil:**

- 327 • fjerne lovformuleringer som pålegger kvotering
- 328 • bekjempe aldersdiskriminering
- 329 • at Norge skal tre ut av ILO-konvensjon nr. 169

- 330
- verne om kvinners grunnleggende menneskerettigheter, som lovfestet rett til å ikke bli
- 331 kjønnslemlestet, tvangsgiftet eller utsatt for negativ sosial kontroll av religiøse miljøer
- 332
- Gjøre likestillingsloven kjønnsnøytral
- 333
- 334

335 Valgfrihet

336 Selvstendige og ansvarlige innbyggere, som i større grad får ta egne valg uten innblanding fra det

337 offentlige, vil stimulere til mangfold, konkurranse og gode individuelle løsninger. Å stimulere til økt

338 valgfrihet i alle deler av samfunnet er derfor vesentlig for moderniseringen av Norge.

339

340 Konkurranse på leverandørsiden inspirerer til nyskaping, modernisering, teknologisk utvikling,

341 spesialisering, kostnadsreduksjon og effektivisering. Dette ser vi i alle deler av privat sektor der det er

342 etablert forbrukermakt og et velfungerende marked. Varer og tjenester utvikles og leveres på bakgrunn av

343 etterspørselen fra den enkelte forbruker. Derfor ønsker vi valgfrihet i alle offentlige finansierte

344 velferdsgoder. Staten skal gjennom stykkprisfinansiering ta kostanden, og innbyggeren skal velge

345 leverandør.

346

347 For å bidra til valgfrihet og for å ivareta eldre og andre som ikke bruker nye teknologiske løsninger er det

348 viktig at muligheten til å bruke kontanter opprettholdes.

349

350 Fremskrittspartiet vil:

- 351
- sikre enkeltmennesket valgfrihet i offentlig tjenester
- 352
- likestille offentlige og private leverandører
- 353
- at man skal ha frihet til å kunne betale med kontanter i Norge
- 354
- 355

356 Modernisering av offentlig sektor

357 Det er behov for en modernisering av norsk offentlig forvaltning, med hensikt å forenkle og deregulere

358 samfunnet, og redusere omfanget av offentlig administrasjon. Det gjelder blant annet en reduksjon i antall

359 forvaltningsnivåer og reduksjon i antall direktorater og underliggende etater. En modernisering må

360 avgrense det offentliges virksomhet og skille mellom forvaltningsrollen og tjenesteutøvelsen.

361

362 Dagens ordning med statsforvaltere fører til ulik forvaltning og ulikt bruk av skjønn rundt om i landet. I

363 tillegg bidrar statsforvalterens innsigelsesrett til å undergrave det lokale selvstyret, spesielt i arealsaker, men

364 også gjennom regionalt planarbeid i regi av fylkeskommunene. Vi ønsker derfor å avvikle dagens ordning

365 med statsforvaltere. Samtidig må det etableres gode tilsynsordninger og ordninger for legalitetskontroll

366 som er likeverdige i hele landet, og som ivaretar innbyggernes rettigheter.

367

368 Tilsyn bør være mest mulig uavhengig for å sikre likebehandling mellom private og offentlige

369 tjenesteleverandører, samt sikre at avvik faktisk rettes opp. Enkelte tilsyn kan utføres av private på vegne

370 av det offentlige.

371

372 Konkurranse er viktig for de offentlige virksomhetene. All informasjon om ressursbruk, målte resultater

373 og kvalitet i offentlig sektor skal være offentlig tilgjengelig.

374

375 Krav om utsmykking av offentlige bygg fjernes, og den statlige etaten Kunst i Offentlige Rom (KORO)

376 utvikles.

377

378 Fremskrittspartiet vil:

- 379
- gjennomføre modernisering av offentlig sektor
- 380
- erstatte statsforvalter embeter med en forvaltningsdomstol
- 381
- sikre den private eiendomsretten
- 382
- sikre retten til fritt brukervalg
- 383
- gjennomgå alle offentlige tilsynsordninger for å sikre effektivisering og økt kvalitet

- 384
- gjøre Lov om offentlige anskaffelser mer fleksibel
- 385
- at kostnader ved offentlige utredninger, utvalg og lignende skal synliggjøres
- 386
- fjerne krav om sidemål i det offentlige
- 387
- 388
- 389

390 **Kommunen**

391 Demokrati og markedsøkonomi skal gi enkeltmennesket makt og innflytelse over sin egen hverdag og eget lokalmiljø.

392

393

394 Fremskrittspartiet ønsker en større likebehandling av innbyggerne, uavhengig av hvor i landet de bor. Vi vil derfor ha en statlig finansiering av kjerneoppgaver som helse, omsorg og undervisning, slik at disse tjenestene blir likeverdige over hele landet.

395

396

397

398 Kommunene utgjør fundamentet i det lokale folkestyret og representerer nærhet, tilhørighet og mulighet for innflytelse for befolkningen. Mange kommuner har nå slått seg sammen for å kunne møte de skjerpede kravene og forventningene i samfunnet. En nedleggelse av fylkeskommunen forutsetter en hensiktsmessig kommunestruktur som ivaretar god tjenesteyting og effektiv bruk av ressursene. Det må være en forutsetning at kommunene kan drive effektivt og levere gode tjenester til folk flest. Fortsatt er det kommuner som er for små og sårbare til å kunne påta seg flere oppgaver.

399

400

401

402

403

404

405 Kommunen skal i større grad enn i dag få råde over egne arealer. Dette må også innebære en avgrensning av innsigelsesretten i arealsaker, og at disse må avklares i lov. I dag er det en utstrakt bruk av forskrifter, nasjonale retningslinjer og skjønn som begrenser eiendomsretten og det lokale selvstyret.

406

407

408

409 For å stimulere kommunene til å legge til rette for næringsutvikling, bør kommunene få beholde noe av selskapsskatten der hvor verdiene skapes. FrP vil ikke at kommuner som reduserer formuesskatten lokalt skal straffes gjennom inntektssystemet for det. Samtidig bør kommunenes anledning til å innkreve usosial eiendomsskatt avvikles.

410

411

412

413

414 Kommunal tjenesteproduksjon skal skje med høyest mulig kvalitet til lavest mulig kostnad.

415 Brukerundersøkelser, fritt brukervalg, sammenligninger mot andre kommuner og konkurranseutsetting er viktige virkemidler for å sikre innbyggerne gode tjenester. Fremskrittspartiets kommunepolitikere jobber for minst mulig byråkrati, effektiv utnyttelse av skattebetalernes penger, service og JA-holdning i kommunene. Kommunene skal si ja til søknader fra innbyggere og næringsliv om de ikke har veldig god grunn til å si nei. Ansvar for ferdigstillelsesattest overføres fra kommunen til ansvarlig søker.

416

417

418

419

420 Kontrollansvaret ligger hos kommunen.

421

422 Vi er for konkurranseutsetting og utfordringsrett. Dette vil føre til økt oppmerksomhet rundt egne kostnader og kvalitet.

423

424

425 **Fremskrittspartiet vil:**

- legge ned fylkeskommunen
 - gjennomgå statsforvaltningen med sikte på overføring av oppgaver til kommunene
 - fjerne fylkeskommunens/statsforvalterens/Sametingets/Statens Vegvesens og andre offentlige instansers innsigelsesrett til kommunale plan- og arealvedtak
- 426
- 427
- 428
- 429
- 430
- 431
- 432

433 **NORGE OG VERDEN**

434 Norsk utenrikspolitikk fremste oppgave er å sikre norske interesser. Dette må gjøres ved å gripe de positive mulighetene økt internasjonal samhandling gir og verne effektivt mot de truslene den fører med seg. Norske interesser sikres best gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel og respekt for grunnleggende

435

436

437

438 menneskerettigheter. Det er likevel viktig å ivareta norsk demokratisk kontroll og ikke avgi suverenitet til å
439 avgjøre viktige politiske spørsmål til andre land, organisasjoner, og internasjonale domstoler.

440
441 Utenriksrepresentasjonen må stå i forhold til norske interesser i de enkelte land, og særlig ta sikte på å
442 bistå næringsliv og norske statsborgere. Forholdene til andre land må bygge på prinsippene om likeverd og
443 frihandel. Frihandel er den beste form for global arbeidsdeling med gjensidige fordeler av samhandel.
444 Norge bør derfor snarest bygge ned handelsbarrierene mot utlandet bilateralt.

445
446 Bistandsbudsjettet skal reduseres kraftig.. Bistanden til nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og
447 internasjonale organisasjoner, samt den humanitære hjelpen til flyktninger i nærområder til krig og
448 konflikt, skal økes. Bistandsbudsjettet skal også benyttes til å ivareta norske interesser mer direkte,
449 herunder å få returavtaler med land som er opprinnelsesland for asylsøkere og avtaler med potensielle
450 trygge tredjeland for å ivareta asylsøkere og flyktninger.

451
452 Det er viktig å bygge allianser med likesinnede land og støtte opp om demokratiske staters rett til å
453 forsvare seg mot terrorisme og trusler fra naboland. Vi støtter det jødiske folks rett til et nasjonalt
454 hjemland i Israel. Staten Israel anerkjennes som en suveren og demokratisk stat med rett til å beskytte sine
455 innbyggere mot eksterne, eksistensielle trusler.

456
457 Mye av utviklingshjelpen som gis til de palestinske selvstyremyndighetene og til organisasjoner som
458 opererer i de palestinske områdene har ikke bidratt til å skape fred og forsoning. Vi vil derfor jobbe for at
459 det stilles tydeligere krav til midlene som gis til palestinerne. Om kravene ikke oppfylles må dette få
460 umiddelbare konsekvenser, for eksempel gjennom å holde tilbake midler eller å kreve tilbakebetaling.

461
462 Fremskrittspartiet ser med bekymring på økende antisemittisme, og vil jobbe for økt samarbeid og
463 samhandel med Israel. Vi mener at den Norske ambassaden i Israel skal ligge i landets hovedstad
464 Jerusalem.

465
466 USA og Storbritannia er Norges viktigste allierte. Det er viktig at Norge har et godt forhold til USA
467 uavhengig av hvilken administrasjon som styrer landet.

468
469 Kina er et autoritært diktatur som stadig blir mektigere. Menneskerettighetssituasjonen og utviklingen
470 blant annet i Hong Kong er bekymringsfull. Land som står opp mot Kina møtes med restriksjoner fra
471 regimet i Beijing. Det er viktig at Norge samarbeider med andre vestlige land og allierte for å møte den
472 økende utfordringen som Kina representerer.

473
474

475 **Nordområdene og polare områder**

476 Nordområdene er i de senere år blitt mer og mer interessante for Norge så vel som for verden. Den økte
477 interessen skyldes de store mengder naturressurser man har funnet, og de man forventer å finne i
478 fremtiden. I tillegg endrer isen i polhavet seg slik at nye seilingsleder åpnes opp, noe som betyr kortere
479 avstand mellom de østlige og vestlige markedene.

480
481 Sett i lys av denne utviklingen må Norge hevde sin suverenitet i våre deler av nordområdene gjennom
482 utvikling, beredskap og forsvar. Nordområdene og ressursene der må utvikles, forvaltes og høstes på en
483 bærekraftig måte.

484
485 Ved økt aktivitet i nordområdene vil også Norges ansvar for beredskap vokse. Seiling via
486 Nordøstpassasjen og over Polhavet gjør Norge til innfallsport for hele det europeiske markedet og all
487 transport fra Europa gjennom disse ledene vil passere oss. Dette gjør at vi må være i stand til å håndtere
488 større katastrofer i norsk ansvarsområde, både når det gjelder berging av mennesker, skip, installasjoner og
489 verdier. Samtidig vil det kreve en oljevernberedskap av høyeste standard for å sikre oss mot store negative
490 miljømessige konsekvenser.

491
492 Dette vil også åpne for en utvikling av havnefasiliteter og tilhørende infrastruktur i nord, også på Svalbard
493 som ligger plassert midt i området. Det vil i denne forbindelsen bli nødvendig å vurdere om man kan

494 opprettholde de strenge restriksjonene rundt Svalbard, eller om den teknologiske utviklingen gjør at disse
495 kan mykes opp.

496

497 Norges andel av nordområdene inneholder en enorm mengde naturressurser i form av fisk og skalldyr,
498 olje, gass og mineraler. Ren og uberørt natur, tilgang til fornybare energikilder og en unik flora og fauna
499 utgjør også store potensialer for vekst og utvikling. Vi vil legge til rette for at alle disse mulighetene kan
500 benyttes, og vil samtidig legge vekt på innovasjon og forskning som fremmer sameksistens av næringene.

501

502 Norges ansvar som en stabil petroleumsleverandør er meget viktig. Vi vil derfor åpne nye områder i nord
503 for utvinnings- og leteaktivitet innenfor de stramme sikkerhetsreglene vi allerede har.

504

505 Et sterkt og operativt forsvar i nordområdene er en nødvendighet for å hevde Norges suverenitet og
506 eierskap til den rikdommen som finnes der. Vi vil derfor styrke alle forsvarsgrener i nord, samt stimulere
507 til økt alliert trening og aktivitet. I tillegg må grensekontrollen mot øst håndheves strengt, men effektivt
508 med hensyn til handel og samarbeid.

509

510 **Fremskrittspartiet vil:**

511

- fremme vårt eierskap i nordområdene

512

- øke militær tilstedeværelse og beredskap i Nordområdene blant annet for å hevde suverenitet

513

- åpne nye områder for utvinning av naturressurser

514

- øke innovasjon og forskning rettet mot nordområdenes utfordringer, herunder sameksistens av næringer

515

- øke satsning på infrastruktur som fremmer nye næringer i nordområdene

516

- vurdere økt aktivitet på og rundt Svalbard

517

- sikre kraftforsyningen på Svalbard

518

519

520

521 **Norge og Europa**

522

Den Europeiske Union (EU) ble i sin tid opprettet med formål om å fremme fred, frihet og samhandel i
523 Europa. I den senere tid har imidlertid EU utviklet seg i overnasjonal retning. Overstyringen fra Brussel
524 var en viktig grunn til Brexit. Man har beveget seg vekk fra de opprinnelige tankene, og beveget seg mot et
525 overnasjonalt byråkrati i Brussel som legger hindringer i veien for folk flest. Derfor er FrP imot norsk
526 medlemskap i EU.

527

528 EØS-avtalen sikrer norsk adgang til EUs indre marked, og er av vital betydning for norsk næringsliv. Det
529 er viktig med forutsigbarhet og klare regler for handel i EØS-området. FrP vil arbeide for å forbedre
530 EØS-avtalen med sikte på å sikre norske interesser.

531

532 Avtalen må på enkelte områder tolkes strengere, og om nødvendig reforhandles, for å bedre ivareta norsk
533 suverenitet og nasjonale interesser. Vi vil også følge nøye med på Storbritannias erfaringer med
534 handelsavtalen de har med EU.

535

536 Det er helt nødvendig å redusere eksporten av, og tilgangen til, norske velferdsytelser, samt benytte
537 muligheten til permanent grensekontroll. Vi må i større grad utnytte handlingsrommet ved bruk av
538 tilpasningstekster og reservasjonsretten.

539

540 Ytre Schengen-grense er under sterkt press, og flere Schengenland har liten evne til å kontrollere egen
541 yttergrense, med de følger at personer ukontrollert strømmer illegalt inn i Schengenområdet. Denne
542 problemstillingen må gripes tak i og løses, dersom avtalen skal videreføres i sin nåværende form. Norge
543 bør bidra til å styrke Schengens yttergrenser.

544

545 I Europa som område vil vi arbeide for en liberalisering av økonomien for å fremme vekst og
546 velferdsutvikling. Det er viktig med et godt samarbeid med Europa for å søke gode løsninger når det
547 gjelder spørsmål om sikkerhetspolitikk, miljøpolitikk, kriminalpolitikk og politiske områder som i sterk

548 grad relaterer seg til frihandel, felles konkurranseregler og menneskelig frihet. Det er viktig at
549 rammebetingelsene i EØS- området er konkurransedyktig med resten av verden og at ikke sær- europeiske
550 regler bidrar til å utkonkurrere virksomheter i en internasjonal konkurranse.

551

552

553 **Fremskrittspartiet vil:**

- 554 • arbeide for et fortsatt nei til norsk medlemskap i EU
- 555 • at norsk eksport av olje, gass, fisk og elektrisk strøm dreier seg om viktige nasjonale ressurser som
556 skal være underlagt norsk lovgivning og jurisdiksjon
- 557 • heve terskelen for å få del i norske velferdsgoder i forbindelse med arbeidsinnvandring fra EU.
558 Disse ytelsene bør lønns- og prisjusteres
- 559 • vurdere fortløpende om Norge er tjent med fortsatt medlemskap i Schengen dersom man ikke får
560 kontroll på yttergrensene
- 561 • at Norges handel med EU skal styres gjennom EØS-avtalen, men deler av EØS-avtalen bør
562 reforhandles
- 563 • ikke akseptere at Norge går med i en felles europeisk asyl- og innvandringspolitikk

564

565

566

567 **Bistand**

568 Norge skal føre en utviklingspolitikk som bidrar til å ivareta også våre egne interesser. Stat til stat-bistand
569 bør i utgangspunktet begrenses til et minimum. Det bør ikke etableres nye bistandsavtaler der disse
570 midlene forvaltes av stater som Norge ikke anser som demokratiske eller ikke har kontroll over hvordan
571 midlene brukes til formålet. Norge bør også fryse midler som allerede er gitt hvis det begås grove brudd
572 på menneskerettigheter eller landet nekter å ta imot sine egne borgere som ikke har fått opphold i Norge.

573

574 Betydelige deler av utviklingsbudsjettet skal gå til å fremforhandle avtaler med trygge tredjeland om
575 løsninger på asylområdet, for å sikre returavtaler og ikke minst til å sikre humanitær hjelp og utvikling i
576 flyktingeleirer og landene som huser disse.

577

578 Utviklingslandene må gis mulighet til økonomisk utvikling. De må derfor få adgang til å eksportere sine
579 varer til Norge uhindret av restriksjoner, kvoter, toll og avgifter. Vi kan ikke godta en bistandspolitikk som
580 går ut på å bygge ut et produksjonsapparat i fattige land, for deretter å begrense vareflyten fra de samme
581 landene. Staten bør legge til rette for at norsk næringsliv kan etablere seg og investere i fattige land. Det er
582 gjennom utvidet handel med de fattige landene vi kan gi våre beste bidrag.

583

584 Fremskrittspartiet vil at humanitær innsats særlig skal ta i betraktning barns, og spesielt unge jenters
585 sårbarhet i humanitære kriser, for å hindre barneekteskap og annen kjønnsbasert vold. Vi vil at kamp mot
586 denne type skadelige skikker skal være en viktig satsing i norsk utviklingspolitikk. Dette bør gjøres i
587 samarbeid med sterke aktører i det sivile samfunn.

588

589 Norge skal yte humanitær nødhjelp til land og områder som er utsatt for akutte kriser, som for eksempel
590 naturkatastrofer, krig, terror og sultkatastrofer.

591

592 De frivillige organisasjonene gjør mye bra. Vi ønsker å legge til rette for å øke skattefradraget for gaver til
593 frivillige, samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Samtidig er det slik at administrasjonskostnadene
594 utgjør en uforholdsmessig stor del av de samlede utgiftene. Det vil være naturlig å stille krav til de frivillige
595 organisasjonenes egenandel.

596

597 Vi bør styrke virkemidler som stimulerer norsk næringsliv til å satse i utviklingsland. Dette vil komme
598 både norske interesser og utviklingslandenes interesser til gode.

599

600 Utviklingsland nedbetaler mer på gjeld enn hva som gis i bistand. Derfor vil ettergivelse av gjeld være til
601 stor hjelp for å få til ønsket utvikling. Det må imidlertid kunne stilles krav til land som får ettergitt gjeld.

602 Det enkelte lands arbeid for demokrati og markedsøkonomi, samt arbeid mot korrupsjon, vil være viktige
603 kriterier.

604

605 Det bør også vurderes å fryse gjeld for en tidsavgrenset periode for enkeltland som rammes av store
606 naturkatastrofer som flom, tørke osv. slik at landet kan bruke ressurser til å berge liv og helse for sine
607 innbyggere.

608

609 **Fremskrittspartiet vil:**

610 • finansiere bistandsprosjekter i land som vil akseptere asylsentre på sitt territorium og fungere som
611 trygge tredjeland

612 • bruke betydelige deler av bistandsbudsjettet på flyktningeleirer og land i nærområdene til krig og
613 konflikt for å bedre situasjonen for mennesker på flukt og lokalbefolkningen i området

614 • innføre frihandel ved å bygge ned importrestriksjoner som særlig rammer u-land

615 • oppmuntre til frivillig bistand gjennom humanitære organisasjoner

616 • gi hjelp til land som uforskyldt er kommet i nød ved naturkatastrofer og tilsvarende

617 • unngå at norsk bistand bidrar til korrupsjon og terrorisme begrense bistandsbudsjettet til
618 maksimalt 0,7% av BNP

619 • at Norge viser sin støtte til demokratiske stater som er utsatt for internasjonal terrorisme eller
620 trusler fra andre land

621 • at fungerende returavtaler skal være en forutsetning for å motta norsk bistand

622

623

624

625

626 **Menneskerettigheter**

627 Fremskrittspartiets liberalistiske grunnsyn bygger på at alle mennesker har visse universelle friheter og
628 rettigheter uavhengig av hvor i verden de bor, slik som ytringsfrihet, trosfrihet og beskyttelse av privat
629 eiendomsrett. Dette betyr at vi vil arbeide for å spre kunnskap om menneskerettigheter og bekjempe vold
630 og undertrykkelse, for eksempel kjønnslemlestelse, tvangsekteskap, menneskehandel og seksuelt misbruk
631 av barn.

632

633 Det er helt avgjørende at de grunnleggende sivile og politiske menneskerettighetene ikke mister sin
634 moralske og rettslige slagkraft. Likevel er det en fare for at en for vid tolkning av sosiale og økonomiske
635 menneskerettigheter på sikt kan undergrave tilliten og troverdigheten til menneskerettighetene.

636

637 Dialog er ikke alltid tilstrekkelig. I enkelte tilfeller vil det være mest hensiktsmessig å stå sammen med
638 andre demokratiske allierte for å legge press på enkeltland.

639

640 Noen ganger er det uansvarlig å opprettholde økonomiske relasjoner og kontakt med enkelte stater. Vi vil
641 derfor støtte internasjonale boikottaksjoner og sanksjoner mot stater som konsekvent bryter
642 menneskerettighetene på en særlig brutal måte eller som står bak eller finansierer terroraksjoner i andre
643 land.

644

645 FN bør konsentrere seg om krigsførebyggende og fredsskapende arbeid, humanitært arbeid og kriseinnsats
646 samt beskyttelse av menneskerettigheter. Organisasjonen og dens underorganisasjoner har utviklet store
647 byråkratier med enorme administrasjonskostnader. Det er på tide med en kritisk gjennomgang av Norges
648 ressursbruk inn i disse organisasjonene og hvordan pengene blir forvaltet. Utgangspunktet må være å se
649 om Norges interesser ivaretas gjennom denne ressursbruken. Fremskrittspartiet vil arbeide for at
650 organisasjonen og dens underorganisasjoner må reorganiseres og effektiviseres og at omfanget av kostbare
651 globale og regionale konferanser begrenses. I tillegg har diktatoriske stater stor innflytelse og hindrer tiltak
652 for å stoppe krig og undertrykking. Norge bør ta initiativ til en grunnleggende debatt i FN om forholdet
653 mellom FN, folkeretten og totalitære stater, og arbeide for at land som konsekvent undertrykker sine
654 innbyggers grunnleggende rettigheter, ikke gis plass i komiteer og utvalg i FN som har som sin fremste
655 oppgave å fremme slike rettigheter.

656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670

Vi vil aktivt motarbeide alle former for overgrep og kjønnsbasert og kollektiv forskjellsbehandling som i dag begrunnes og forsvares ut fra religion. FrP mener enkeltmenneskets frihet trumfer all religiøs praksis som er til hinder for dette.

Fremskrittspartiet vil:

- prioritere arbeid for universell aksept av menneskerettighetene
- vektlegge menneskerettigheter og demokratiske prinsipper som en del av integreringsarbeidet
- at FN skal effektiviseres og prioritere fredsskapende operasjoner, humanitært arbeid og kriseinnsats samt hindre vedvarende grove brudd på grunnleggende menneskerettigheter
- gjennomgå Norges ressursbruk i FN-systemet og evaluere om Norges interesser blir ivaretatt

671 **Nordmenn i utlandet**

672 Fremskrittspartiet konstaterer at mange, og stadig flere, nordmenn velger å flytte permanent eller å bo i
673 utlandet over lengre tid. Særlig mange pensjonister, både uføre og alderspensjonister, velger dette med
674 sikte på helsebringende effekter på grunn av klima. Men vi ser også at stadig flere folk i arbeid velger å bo
675 helt eller delvis i andre land. Dette medfører enkelte problemstillinger, både når det gjelder trygdeytelser,
676 omsorg, rehabilitering og skattemessige forhold.

677 Vi vil gjøre det enklere for nordmenn å bo, jobbe og tilbringe pensjonisttilværelsen i utlandet gjennom
678 enklere regler for skatt, skattemessig utflytting og rettigheter gjennom folketrygden.
679 Norge bør fremforhandle skatteavtaler med flest mulig land for å unngå risiko for dobbeltbeskatning, og
680 de nye skatteavtalene skal utformes med basis i OECDs mønsteravtale. Som overordnet prinsipp skal man
681 inneha, og opparbeide seg, rettigheter i det landet man er skattepliktig til. Kildeskatten for nordmenn som
682 er skattemessig utflyttet bør fjernes. Pensjonsytelser er individuelt opparbeidede rettigheter, og skal ikke
683 avkortes selv om pensjonisten velger å bosette seg i land med lavere kostnadsnivå enn Norge.

684 Nordmenn som er bosatt i utlandet, men som har rettigheter til norske helsetjenester gjennom frivillig
685 deltakelse i folketrygden, eller fordi de foreløpig ikke er skattemessig utflyttet, gis mulighet for å oppholde
686 seg i Norge utover fastlagte tidsperioder dersom det er til nødvendig helsemessig behandling.

687
688
689 **Fremskrittspartiet vil:**

- forbedre godkjenningsrutiner når det gjelder ytelser i utlandet
- motarbeide enhver form for dobbeltbeskatning av utflyttede nordmenn
- at velferdsytelser som mottas i utlandet (ikke pensjon) skal lønns- og prisjusteres etter det landet man bor i
- endre den særnorske 4-årsregelen knyttet til skattemessig utflytting
- fjerne kravet om at man selv eller sine nærmeste ikke kan disponere bolig i Norge i forbindelse med skattemessig utflytting
- fjerne kildeskatten

690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704

FORSVAR

705
706
707 **Forsvar og Sikkerhet**

708 Ivaretagelse av innbyggernes sikkerhet er en av statens grunnleggende og viktigste oppgaver.
709 Norge skal følge NATOs ambisjon om en økonomisk ramme på minst 2 % av BNP til Forsvaret.

710
711 Fremskrittspartiet vil at store investeringer i forsvaret skal skje utenfor det ordinære forsvarsbudsjettet.
712 Dette anses som spesielt viktig ved anskaffelse av nye og kostbare våpensystemer og plattformer som
713 eksempelvis fly, fartøy og kampvogner.
714
715 Forsvarspolitikken fastsettes ut fra trusselbildet og langsiktige sikkerhetspolitiske behov. Forsvars- og
716 sikkerhetspolitikken må sees i et bredt perspektiv, der både potensielle konfliktscenarioer,
717 alliansetilhørighet og politiske hensyn må legges til grunn.
718
719 Et endret sikkerhetspolitisk bilde i arktiske og våre nære havområder bekrefter den strategiske
720 betydningen Norge har i NATO. Russlands militære opprustning og økende aktivitet i våre nærområder
721 bekrefter dette. Norges fiskeriressurser og forekomster av olje og gass i de samme havområdene gjør at
722 Norsk militær tilstedeværelse er påkrevd og må økes.
723
724 Norge må med egne ressurser selv kunne håndtere første fase av en krise og konflikt i landet og særlig i
725 nordområdene. Alliert mottak må sikres gjennom vår evne til å opprettholde suverenitet i en
726 innsettelsesfase og i rammen av totalforsvaret.
727
728 Forsvarsstrukturer er krevende å endre, men sikkerhetsbildet kan endre seg raskt. De senere års utvikling
729 bekrefter dette. Strukturer som er bygget opp, og kapasitetene som er implementert, må derfor være
730 robuste, forberedte og fleksible.
731
732 Internasjonal terrorisme representerer en alvorlig dimensjon i de sikkerhetspolitiske vurderingene. Videre
733 utgjør spredning av masseødeleggelsesvåpen uforutsigbarhet. Norge er også utsatt for slike trusler og dette
734 må bli tatt på det høyeste alvor.
735
736 Et intensivt internasjonalt samarbeid er avgjørende for å forhindre krig, krise og konflikt. Bekjempelse
737 av terror må skje i en internasjonal ramme. Norge skal stille opp for våre allierte når det trengs. Dette er
738 en forutsetning for at Norge skal få alliert støtte i krig og krise. Økt globalisering har gitt nye utfordringer
739 som spredning av epidemiske sykdommer, organisert kriminalitet, store flyktningstrømmer og
740 fundamentalisme. Slike forhold må vektlegges når Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk skal fastsettes i
741 den neste perioden.
742
743 Islamsk fundamentalisme har ekspansive ambisjoner. Islamister søker allianse med mål om å bekjempe
744 dem som defineres som vantro og felles fiender. Dette gjør trusselen fra ekstremistene stor og farlig.
745 Norge skal sammen med sine allierte bidra til bekjempelse av islamsk ekstremisme og jihadisme.
746
747
748 Alliansepolitikk – NATO
749 NATO er hjørnesteinen i Norges sikkerhets- og forsvarspolitik. Norge skal være et aktivt medlem og
750 delta på felles trening og øvelser med styrker fra øvrige medlemsland.
751
752 NATO har økt oppmerksomheten mot nordområdene. Det er i Norges interesse å bidra til at dette
753 fokuset opprettholdes og videreutvikles. Militære øvelser bidrar til fellesskap og koordinering av militære
754 strategier og kapasiteter. Norge skal legge forholdene til rette for økt trening og øvingsaktivitet i Norge
755 med særlig fokus på styrker fra USA, Storbritannia, Nederland, Tyskland og Frankrike, samt Finland,
756 Sverige og Danmark innenfor NATO-rammen
757

758 Bilaterale forsterkningsavtaler vil også i fremtiden være en avgjørende del av norsk sikkerhetspolitikk.
759 Dette må videreutvikles, og det må legges til rette for at flere nasjoner ønsker slike avtaler.
760 USA er Norges viktigste allierte. Det er derfor særlig viktig å videreføre og videreutvikle det strategiske
761 partnerskapet med USA. Det er avgjørende at vi særlig prioriterer amerikansk trening og øving i Norge og
762 ikke minst lagring av amerikansk materiell. Et tett og godt samarbeid innen etterretning er i felles interesse
763 og må videreutvikles.

764
765 Ved opprettelsen av JOINT FORCE COMMAND NORFOLK har NATO og USA vist at våre områder
766 er av stor betydning. Norge må derfor bidra sterkt inn i denne kommandoen med kunnskap og personell.
767 Nordsjøstrategien skal videreføres uten at det skal gå på bekostning av vårt samarbeid med USA.

768 Utviklingen av forsvaret i våre naboland har også betydning for Norge. Til tross for at Sverige og Finland
769 står utenfor NATO, deler de nordiske land et felles sett med verdier, noe som gjør forsvarssamarbeid
770 naturlig. Noe av samarbeidet gjøres innenfor rammen av NATOs partnerskap for fred (PFP), men det er
771 også viktig å styrke det nordiske samarbeidet.

772
773 Med et uforutsigbart og økt trusselbilde i vår nære områder vil vi prioritere aktivitet i rammen av NATO.
774 Det betyr at operasjoner i regi av FN vil bli nedprioritert.

775

776 **Fremskrittspartiet vil**

- 777 • at samvirke, øvelse og trening med våre allierte, samt NATOs partnerland, styrkes og
778 videreutvikles
- 779 • at FN-operasjoner ikke må gå på bekostning av internasjonale operasjoner med nære allierte

780

781

782

783 **Det norske forsvar**

784 Trusselbildet har vist seg å endre seg raskere enn vår evne til å forsvare oss. Det krever et fleksibelt og
785 raskt mobiliserbart forsvar med evne og vilje til å kunne bygge en solid terskel. Det må derfor bygges en
786 solid «grunnmur» innen logistikk, beredskap og totalforsvar.

787

788 Verneplikten gjelder for alle norske statsborgere. Antallet som avtjener førstegangstjeneste, skal økes
789 betydelig. Verneplikten gir forsvaret en forankring i hele folket, bidrar til forsvarsvilje og tydeliggjør at
790 forsvaret av landet er en grunnleggende og felles oppgave.

791

792 Samarbeidet med organisasjoner som bidrar til forsvarsevne og vilje skal fortsette. Særlig skal samarbeid
793 med reserveoffiserer vektlegges. En videreutvikling og styrking av totalforsvaret er avgjørende for
794 forsvarsevne og mulighet til å sikre alliert mottak.

795

796 Heimevernet er en viktig del av det norske forsvaret. Vi vil videreutvikle befals- og soldatutdanning med
797 egen rekruttskole for Heimevernet basert på fire måneders utdanning.

798

799 Forsvarets logistikkorganisasjons (FLO) evne til å understøtte nasjonale operasjoner og allierte
800 forsterkninger må styrkes, herunder sikre tilstrekkelig beredskapslager. Det må gjeninnføres militær
801 organisering, ledelse og kommando i FLO, for bedre å kunne understøtte forsvaret i krise og krig.

802

803 Norge har høyt teknologisk og avansert forsvarsindustri som bidrar til å styrke Forsvaret og norsk
804 beredskap. Forsvarsindustrien er en trygg leverandør, og samspillet mellom industrien og Forsvaret bidrar
805 til økt forståelse for materiellets teknologi og funksjonalitet. Det er derfor viktig med fortsatt gode
806 rammebetingelser for forsvarsindustrien.

807

808 Forsvarsindustrien er også en betydelig bidragsyter innenfor norsk næringsliv generelt og bidrar til
809 utvikling av ny teknologi og flerbruksteknologi innenfor en rekke felt. Samarbeid med Forsvarets
810 Forskningsinstitutt styrker vekselvirkningen mellom Forsvarets operative evne og høyteknologi.

811

812 **Fremskrittspartiet vil:**

- 813 • øke Forsvarets årlige budsjett til minst 2 % av BNP, i tråd med NATOs ambisjoner
- 814 • styrke og utvikle verneplikten og innkalle flere til førstegangstjeneste
- 815 • at forsvarssjefen må tildeles rollen som selvstendig og uavhengig etatsjef
- 816 • styrke Forsvarets tilstedeværelse i hele landet, særlig i nordområdene
- 817 • etablere en mobiliseringsbasert brigade på Østlandet
- 818 • omorganisere Forsvarsbygg under forsvarssjefen for å friggi ressurser til operativ virksomhet
- 819 • sikre at befalskorpset får forutsigbare arbeidsforhold og utdanningsløp, og rimelig kompensasjon
- 820 • ikke tillate synlig religiøse, ideologiske eller politiske symboler som en del av Forsvarets uniformer
- 821 • styrke Forsvarets veteranadministrasjon og utvide forsvarrets oppfølgingsplikt etter endt tjeneste
- 822 • sikre at etterretningstjenesten kontinuerlig har rammebetingelser for å kunne løse sitt oppdrag
- 823 • sikre at Forsvaret utgjør en avskrekkende terskel, med evne til mobilisering og mottak av allierte
- 824 • sikre alle forsvarsgreners evne til kommando og samvirke i felles operasjoner og med allierte
- 825 • øke kampkraften i Forsvaret ved å gjennomføre nødvendige anskaffelser
- 826 • styrke og utvide Heimevernet
- 827 • styrke og videreutvikle Kystvakten, både for oppgaver i fredstid og i krig og krise
- 828 • sikre luftforsvaret nok ressurser til innføring av nye systemer samtidig som gamle systemer driftes
- 829 • styrke Forsvarets logistikkorganisasjons (FLO) og gjeninnføre militær ledelse og kommando
- 830 • styrke Cyberforsvarets evne til å bekjempe cyberangrep og til understøttelse av operasjoner
- 831 • styrke og videreutvikle spesialstyrkene med nødvendig fly- og helikopterstøtte
- 832 • styrke totalforsvarets evne til å støtte alliert mottak
- 833 • etablere eget investeringsfond for store materiellanskaffelser til Forsvaret

834

835

836

837 **INNVANDRING OG INTEGRERING**

838 Migrasjonsstrømmen i 2015 avslørte med all mulig tydelighet at dagens asylsystem ikke er bærekraftig,
839 hverken utfra et økonomisk, demografisk, sosialt, sikkerhetspolitisk eller humanitært perspektiv. Samtidig
840 viser FNs befolkningsprognoser en betydelig vekst de neste tiårene. Stor befolkningsøkning, uro og
841 konflikt i land og regioner hvor mange asylsøkere kommer fra, tilsier at presset mot Europa kommer til å
842 bli stort i årene som kommer.

843

844 Dagens asylsystem hjelper de mest ressurssterke som har råd til å betale menneskesmuglere, og etterlater
845 millioner av ressurssvake mennesker i den ytterste nød. Det kan også bidra til fremmedfrykt, terror og
846 økte konflikter i Norge og Europa. Fremskrittspartiet vil derfor arbeide for å innføre et nytt og mer
847 rettferdig og humant internasjonalt asyl- og flyktningsystem som sikrer en begrenset og kontrollert
848 innvandring der nasjonalstatene bestemmer hvor mange som skal få opphold.

849

850 Norge har i løpet av en generasjon gjennomgått en av de mest radikale demografiske endringene i et
851 vestlig land i moderne tid. I 1970 var det bare 6 000 personer med ikke-vestlig bakgrunn i Norge, og i
852 1990 bare 83 000. Men i løpet av de siste 30 årene har den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen økt med
853 nesten en halv million personer, og utgjorde 578 000 personer i 2020. Tempoet i innvandringen er ikke
854 bærekraftig for velferdsmodellen vår og det norske samfunnet.

855

856 Innvandrings- og integreringsfeltet er et følelsesladd område. For å bidra til et mer solid og mangfoldig
857 faktagrunnlag bør det vurderes å opprette et nasjonalt senter for studier av langsiktige konsekvenser av
858 høy ikke-vestlig innvandring for demografi, økonomi, sosiale forhold, radikaliserings, terror og nasjonal

859 sikkerhet. I denne forbindelse bør det også gjennomføres en evaluering av Forskningsrådets arbeid på
860 feltet.

861
862

863 **Et nytt asylsystem**

864 Et nytt asylsystem skal bygge på prinsippet at det skal være umulig å få opphold i Norge gjennom å
865 komme til grensen som asylsøkere. På sin vei til Norge og Europa har de aller fleste migranter reist
866 gjennom flere trygge land. Alle som kommer til Norge uten gyldig innreisepapirer, skal avvises ved
867 grensen og returneres – ikke til fare, men til et trygt land. De som kommer inn i Norge og leverer en
868 asylsøknad, skal overføres til et asylsenter i utlandet. Norge skal inngå avtaler med trygge tredjeland for å
869 få på plass slike tilbud ved hjelp av bistandspenger. Det skal ikke være mulig å oppsøke et slikt asylsenter
870 direkte for å søke om asyl. De som innvilges retten til asyl skal få opphold i det trygge tredjelandet. Om
871 dette asylsystemet innføres for hele Europa vil drukningene i Middelhavet stanse, menneskesmuglere blir
872 satt ut av spill og europeiske land kan igjen ta kontrollen over sine grenser.

873
874 Asylstrømmen til Norge vil stoppe opp og vi skal bruke en større del av bistandsbudsjettet til humanitært
875 arbeid i nærområdene, migrasjonsforebyggende tiltak og drift av asylsentre i trygge tredjeland. FNs
876 flyktningetilbud skal rustes vesentlig opp, og Norge bør ta en ledende rolle i dette arbeidet. Forholdene for
877 flyktninger i nærområdene må forbedres gjennom at mer penger kanaliseres dit. Det er viktig å gi
878 menneskene i disse leirene et tilbud som gir noe å leve for og framtidsutsikter, ikke bare et sted å eksistere.
879 Norge og andre land skal selv bestemme hvor mange kvoteflyktninger de ønsker å motta gjennom FN-
880 systemet.

881
882 På denne måten vil Norge bruke de store pengene på å hjelpe de mange i nærområdene, istedenfor de få
883 som har ressurser til å komme seg til Norge ved hjelp av menneskesmuglere.

884

885 **Fremskrittspartiet vil:**

- 886 • innføre et nytt asylsystem i Norge og Europa
- 887 • stoppe muligheten til å få opphold ved å søke asyl ved grensen
- 888 • opprette asylsenter utenfor Europa hvor alle asylsøkere som kommer til Norge blir sendt for å få
889 behandlet søknaden
- 890 • at asylsøkere som får innvilget asyl får opphold i et trygt land Norge har avtale med
- 891 • bruke bistandsmidler til å få til avtaler med trygge tredjeland for å opprette asylsenter
- 892 • bruke bistandsmidler for å få på plass omsorgssentre for mindreårige asylsøkere
- 893 • vurdere å opprette et nasjonalt senter for studier av langsiktige konsekvenser av høy ikke-vestlig
894 innvandring
- 895 • trekke Norge fra FNs migrasjonsavtale

896
897

898 **Mottak av flyktninger i Norge**

899 Et nytt asylsystem gir Norge kontroll på innvandringen. Fremskrittspartiet vil legge til rette for at Norge
900 kan ta et lavt antall flyktninger gjennom UNHCR/FNs Høykommissær. Antallet skal fastsettes av
901 Stortinget, men privatpersoners engasjement bestemmer om hele kvoten utløses.

902
903 Mange nordmenn har et stort ønske om å hjelpe flyktninger. Mange har også ressurser til å hjelpe.
904 Fremskrittspartiet ønsker å gi privatpersoner muligheten, enten alene eller ved å gå sammen, til å ta
905 ansvaret for flyktninger som hentes til Norge og sponse dette. Kommunen der flyktningene skal bosettes
906 må godkjenne bosettingen og de må gi norskundervisning og følge opp introduksjonsprogrammet.
907 Privatpersonene forplikter seg til å ta ansvaret for å følge opp integreringsprosessen til flyktningene de
908 første fem årene i Norge, herunder også å finne husvære og dekke deler av den økonomiske kostnaden.
909 Det må inngås en kontrakt mellom kommunen, staten og eventuelt frivillige organisasjoner som ønsker å
910 delta i integreringsdugnaden.

911
912 Det er staten som står for utvelgelsen og oppstiller klare integreringskriterier for de kvoteflyktningene som
913 inviteres til Norge. Staten skal også bidra med hoveddelen av finansieringen de første 5 årene.

914 Fremskrittspartiet vil prioritere kristne forfulgte minoriteter, som ikke er trygge i eget land og i sine
915 nærområder, i utvelgelsen av flyktninger.

916
917 Det finnes tusenvis av foreldreløse krigsbarn rundt om i verden som har et stort behov for hjelp og
918 beskyttelse. Fremskrittspartiet tror at noen norske familier kunne tenke seg å hjelpe disse om de fikk
919 muligheten. Derfor ønsker vi å arbeide for at norske familier kan adoptere foreldreløse mindreårige
920 flyktninger som lever under håpløse forhold i flyktningleirer. Å legge til rette for frivillig adopsjon vil være
921 et viktig bidrag for foreldreløse krigsofre. På denne måten vil vi også sikre integreringen fordi det ikke er
922 staten som tar foreldrerollen. For å få til dette må Norge arbeide for at UNHCR endrer policy og legger til
923 rette for at barn uten foreldre i verdens flyktningleirer kan adopteres.

924
925 Kvoteflyktningene skal før avreise til Norge få en grundig og realistisk opplæring i hvilke forventninger til
926 integrering som gjelder her i landet og hvilke verdier Norge er tuftet på. Det må settes krav til
927 integreringsvilje hos dem som overføres til Norge, og norske myndigheter som står for utvalget skal legge
928 vekt på evnen til å tilpasse seg norske forhold. Kulturkollisjoner mellom flyktninger og det norske
929 samfunn taper begge parter på. Overføringsflyktninger over 18 år skal signere en kontrakt med UDI der
930 man aksepterer norske lover og verdier knyttet til likestilling, barneoppdragelse, demokrati, ytringsfrihet
931 og religionsfrihet. Ved brudd på kontrakten, kan man ikke tildeles statsborgerskap, og ved alvorlige brudd
932 kan UDI inndra oppholdstillatelsen.

933
934 **Fremskrittspartiet vil:**

- 935 • ta imot et lavt antall kvoteflyktninger årlig
- 936 • prioritere kristne forfulgte minoriteter ved mottak av kvoteflyktninger
- 937 • gjennomføre obligatorisk, grundig og realistisk opplæring i forventninger og norske verdier før
938 flyktninger får komme til Norge
- 939 • innføre en samfunnskontrakt der flyktninger forplikter seg til å respektere norske lover og verdier
- 940 • åpne for å inndra eller frata oppholdstillatelse og rett til statsborgerskap ved brudd på kontrakten
- 941 • innføre en ordning der privatpersoner gis ansvaret for bosetting og oppfølging av
942 kvoteflyktninger. Kommunen må godkjenne bosettingen og gi
943 norskopplæring/introduksjonsprogram
- 944 • arbeide for at det skal bli mulig med frivillig adopsjon av et begrenset antall mindreårige og
945 foreldreløse flyktninger som oppholder seg i flyktningleirer
- 946 • at personer uten oppholdstillatelse som er ansett å utgjøre en fare for samfunnet skal interneres

947 948 **Asylsøkere**

949 Så lenge dagens asylsystem får bestå, vil presset mot Europa bestå. Det er grunn til å frykte at en fortsatt
950 innvandring av asylsøkere, av bare tilnærmet det omfang som man har hatt i de senere år, vil føre til
951 alvorlige motsetninger og verdikonflikter mellom folkegrupper i Norge på sikt.

952
953 Behandlingstiden for asylsøknader og bosetting må ned. Det er ikke akseptabelt at folk skal oppholde seg i
954 asylmottak over lang tid. Dette er særdeles viktig når barn er involvert. Asylsøknader bør behandles i løpet
955 av maksimalt seks måneder, og asylsøkere skal sitte i lukkede asylmottak i påvente av avklart identitet.
956 Det må være en klar forutsetning at asylsøkere som har fått midlertidig oppholdstillatelse i Norge, skal
957 reise hjem til sine respektive hjemland når forholdene gjør det forsvarlig.

958
959 Enslige mindreårige asylsøkere skal ikke gis opphold på bakgrunn av alder. Det er beskyttelsesbehovet
960 som skal være førende uansett alder. Enslige mindreårige skal ikke gis rett til familiegjenforening.

961
962 Fremskrittspartiet vil føre en restriktiv politikk når det gjelder å innvilge asyl. Asylinstituttet er et meget
963 viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som er reelt truet, og må ikke misbrukes i noen form.
964 Asylstatus skal bare innvilges etter individuell behandling og grundig vurdering av søknader, og skal som
965 hovedregel kun lede til midlertidig opphold. Ankemuligheter for avslag om opphold skal i hovedsak
966 begrenses til en ankeinstans.

967

968 I Norge kan man få permanent opphold etter fem år. Fremskrittspartiet vil stramme dette kraftig inn, og
969 mener permanent opphold ikke skal gis før etter åtte år. For å få dette skal man ha plettfri vandel og
970 kunne forsørge seg selv.

971
972 Å oppgi falsk identitet overfor norske myndigheter er å anse som en kriminell handling som kvalifiserer til
973 utvisning og at oppholdstillatelse ikke skal gis. Tvungen retur av asylsøkere med avslag kan finne sted til
974 første asylland, opprinnelseslandet, antatt opprinnelsesland eller et annet land i den regionen
975 vedkommende antas å ha kulturell tilknytning til. Norge bør fremforhandle returavtaler med flere land, og
976 dette skal kobles til den generelle bistandspolitikken.

977
978 **Fremskrittspartiet vil:**

- 979 • at asylsøkere oppholder seg i lukkede mottak inntil asylsøknaden er ferdig behandlet
- 980 • sørge for at vedtak på utlendingsområdet aldri kan gis utsatt iverksettelse under behandling av en
981 omgjøringsbegjæring i UNE
- 982 • stramme inn på retten til klageadgang
- 983 • avvikle særordningene for fri rettshjelp på utlendingsområdet
- 984 • avvikle alle alderskriterier for asylsøkere og utelukkende vurdere beskyttelsesbehov
- 985 • fjerne retten til beskyttelse dersom man har reist gjennom eller oppholdt seg i et trygt land før
986 man søker asyl
- 987 • permanent oppholdstillatelse kan først innvilges etter åtte år, forutsatt plettfri vandel og
988 selvforsørgelse

989
990
991

992 **Være med å bygge opp hjemlandet**

993 Personer som har fått avslag eller som oppholder seg i Norge ulovlig skal sendes ut. Rutinene for
994 uttransport må forbedres. Det er viktig å få på plass gode returavtaler med mottakerland. Dersom et land
995 nekter å ta imot egne borgere, bør dette få konsekvenser for blant annet norsk bistand.

996
997 Flere flyktninger må motiveres til å reise tilbake til hjemlandet sitt når det har blitt trygt. Norge har hatt en
998 tilbakevending- eller repatrieringsordning i flere tiår, men den er lite benyttet. Det er viktig at folk reiser
999 hjem og er med på å bygge opp sitt eget hjemland. Fremskrittspartiet vil derfor legge til rette for en
1000 returpakke etter dansk modell. Satser må utredes nærmere, men nivået må kraftig opp fra dagens nivå på
1001 15 000 NOK per person. Vilkåret er at man frasier seg eventuelt oppholdstillatelse og/eller norsk
1002 statsborgerskap.

1003

1004 I tillegg til å avlaste velferdsordninger vil vi på denne måten hjelpe mennesker å vende hjem. De som
1005 vender hjem, vil bidra med sårt tiltrengte menneskelige og økonomiske ressurser. Avsenderlandet trenger
1006 sine flyktninger til å bygge opp igjen landet. Returarbeidet må styrkes. Derfor skal det innføres et
1007 tydeligere ansvar og målsettinger for IMDI og UDI knyttet til retur. En sentral oppgave skal være å
1008 forberede personer på tilbakevendingen, pleie kontakten med myndighetene i områdene der
1009 tilbakevending er mulig og hjelpe til både med det økonomiske og praktiske for de som skal vende tilbake
1010 til sitt hjemland.

1011

1012 Det sitter svært mange flyktninger i leire i sine nærområder. Svært mange ønsker å returnere til sine
1013 hjemland når det er trygt. Det kan være svært vanskelig for dem som har mistet alt å returnere til sitt
1014 hjemland. Ofte er hjemmet borte og infrastrukturen rasert. Det er likevel av stor viktighet at retur kan
1015 finne sted. Uten at noen begynner gjenoppbyggingen, vil forholdene ikke bli bedre. Her kan bistand
1016 utgjøre en stor forskjell. Fremskrittspartiet ønsker at Norge skal påta seg en lederrolle i arbeidet med
1017 retur støtte til de som er flyktninger i sine nærområder slik at de kan reise hjem og bygge opp sitt land når
1018 det er trygt. Norge skal ta initiativ for å få FN til å intensivere dette arbeidet.

1019

1020 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1021 • innføre en returpakke av en vesentlig større verdi enn dagens ordning for å skape en reell
1022 motivasjon for tilbakevending slik at man kan være med å bygge opp sitt hjemland

- 1023 • kreve at man frasier seg oppholdstillatelse/statsborgerskap ved returpakker
- 1024 • gi IMDI og UDI et tydelig ansvar for å stimulere til tilbakevending så raskt det er trygt å reise hjem
- 1025
- 1026 • stanse bistand til land som ikke tar imot sine egne innbyggere
- 1027 • ta initiativ overfor FN for å intensivere returarbeidet i nærområdene
- 1028
- 1029

1030 **Familieinnvandring**

1031 Det skal stilles krav om minimum tre års arbeid eller utdanning ved familiegjenforening med flyktning.
 1032 Inntektskravet skal heves og utgangspunktet for å oppfylle dette skal være arbeidsinntekt og ikke
 1033 offentlige ytelser. I dag slipper flyktninger underholdskravet dersom man raskt søker om
 1034 familiegjenforening. Dette unntaket skal oppheves. Voksne som søker om familiegjenforening, må ha
 1035 opparbeidet seg tilfredsstillende kunnskaper om norsk språk og samfunnsliv, samt dokumentere at de er i
 1036 stand til å forsørge sin familie før søknad om familieinnvandring kan behandles.

1037
 1038 Muligheten for familieinnvandring begrenses til ektefelle over 24 år og egne barn under 15 år. Det skal
 1039 kreves DNA-test for å bevise slektskap. Barn som kommer alene til Norge, er utsatt for grov
 1040 omsorgssvikt, og skal ikke kunne søke familiegjenforening. Familieinnvandring for ektefelle skal bare
 1041 kunne innvilges hvis paret ikke har større samlet tilknytning til noe annet land enn til Norge. For å
 1042 bekjempe bigami og voldelige menn som henter flere ektefeller skal det innføres karantene etter at man
 1043 har hentet ektefelle. Dette betyr at det må gå noen år før man kan hente ny ektefelle dersom ekteskapet
 1044 endte med skilsmisse. Fremskrittspartiet mener også man må vurdere å sette et tak på hvor mange
 1045 ektefeller en personer kan hente til Norge.

1046
 1047 Personer som er kommet til Norge gjennom familiegjenforening, skal ikke ha rett til ytterligere
 1048 familiegjenforening, med unntak av egne barn under 15 år. Det samme gjelder for familieetablering.

1049 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1050 • kreve minimum tre års arbeid eller utdanning, samt oppfyllelse av underholdskravet for å få familiegjenforening med flyktning
- 1051 • øke underholdskravet og fjerne unntak fra kravet for nyankomne flyktninger
- 1052 • stanse all familiegjenforening for enslige mindreårige flyktninger
- 1053 • at familiegjenforening skal begrenses til ektefelle og egne barn under 15 år
- 1054 • at det innføres obligatorisk DNA-test ved alle familieinnvandringssaker
- 1055 • innføre en karanteneordning ved gjentatte henteekteskap
- 1056 • vurdere å sette et tak på antall henteekteskap en person kan gjennomføre
- 1057 • sidestille arrangerte ekteskap med tvangsekteskap
- 1058 • stille krav om at ekteskap er inngått i Norge eller ved et norsk konsulat, hvor samtaler gjennomføres med begge parter for å avdekke arrangerte eller tvangsmessige ekteskap
- 1059 • frata retten til nytt henteekteskap dersom man er dømt for mishandling av tidligere ektefelle

1060 **Integrering**

1061 En integrering er først vellykket når norske lover, regler og verdier etterleves og respekteres, når man er
 1062 selvforsørget og en aktiv del av sitt lokalsamfunn, og når både gutter og jenter, kvinner og menn får ta del
 1063 i de frihetsverdiene som vårt land er bygget på.

1064
 1065 Vi vil møte innvandrere med rimelige krav og klare rammer. Det er innvandreren selv som har
 1066 hovedansvaret for å tilpasse seg et liv i Norge. Dette innebærer et oppgjør med tanker, ideer og ideologier
 1067 som er uforenlige med norske verdier. Arbeidslinjen, frihet, demokrati, yringsfrihet, religionsfrihet,
 1068 likestilling mellom kjønnene, respekt for barns rettigheter og konfliktløsning gjennom rettstaten og
 1069 rettsapparatet er viktige verdier som også innvandrere i Norge må tilpasse seg.

1076
1077
1078
1079
1080
1081
1082
1083
1084
1085
1086
1087
1088
1089
1090
1091
1092
1093
1094
1095
1096
1097
1098
1099
1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130

Mange kommuner har allerede en stor andel innbyggere fra ikke-vestlige land. Dette medfører noen utfordringer, og risiko for etablering av parallelle samfunn slik vi ser tendenser til enkelte steder, spesielt i Oslo. Andelen fødte i Oslo hvor mor har innvandrerbakgrunn er omtrent doblet de seneste 13 årene, og i enkelte områder i Oslo har under 10% av barna en etnisk norsk mor.

Det er uheldig når norskspråklige elever blir et lite mindretall i sine skoleklasser. Det må derfor tas i bruk nye virkemidler for å stoppe den økende segregeringen. Det må stilles strengere krav til kommuner for å kunne bosette flyktninger. Dette er viktig for at den enkelte flyktning skal få mulighet til å lykkes i Norge. Kommuner som skal bosette flyktninger må kunne dokumentere god kvalitet på introduksjonsordningen, ikke minst på norskopplæringen, og det må være et arbeidsmarked i kommunen som gjør det mulig å komme i jobb.

Det bør innføres stopp for bosetting av flyktninger i kommuner, og i deler av kommuner, hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 prosent av befolkningen. IMDI skal ikke anmode disse kommunene om bosetting. Kommuner med dårlige integreringsresultater og få muligheter på arbeidsmarkedet skal heller ikke bosette flyktninger.

Det å stille krav til innvandrere er å vise dem respekt. Gjennom å stille krav til gjennomføring av norsk- og samfunnskunnskapsundervisning og arbeidstrening som vilkår for å få offentlige ytelser, vil kommunikasjonen mellom nordmenn og innvandrere, og mellom innvandrere fra ulike opprinnelsesland, sikres ved at norsk blir et felles språk for alle. Kursene i norsk og samfunnskunnskap må holde høy standard, slik at de som har gjennomført og bestått møter et arbeids- og samfunnsliv som tar vel imot dem.

Gode kunnskaper i norsk er et viktig grunnlag for integrering og for å få innpass på arbeidsmarkedet, og dermed gjøre det mulig å oppnå en ordinær yrkeskarriere. Det er foreldrenes ansvar at barna lærer norsk. Fremmedspråklige foreldre må bli tydelig informert om dette. Det er omsorgssvikt dersom barn født i Norge ikke kan norsk ved skolestart. Det bør gjennomføres en obligatorisk 4-års språkkontroll slik at manglende norskkunnskaper kan følges opp.

Gratis tolketjenester skal som hovedregel opphøre etter 3 år, etter dette må den enkelte betale for eventuelle tolketjenester selv.

Fremskrittspartiet vil:

- at det innføres bosettingsstopp for flyktninger i kommuner/bydeler der innvandrere utgjør mer enn 15 prosent av befolkningen, og i kommuner med dårlige integreringsresultater og lite muligheter på arbeidsmarkedet
- at man må kunne forsørge seg selv for å bosette seg i selvvalgt kommune
- at det innføres et integreringsbarometer som måler resultatene
- at dokumentert fravær fra introduksjonsprogrammet skal medføre bortfall av stønad for tidsrommet med fravær
- at de som ikke kommer i jobb etter endt introduksjonsprogram skal ha aktivitetsplikt. Brudd på denne betyr avkortning i økonomiske ytelser

Like rettigheter og plikter i Norge uansett bakgrunn

Barn i Norge kommer i befattning med helsetjenesten flere ganger i løpet av oppveksten. Dette skal sikre at eventuelle sykdomstegn avdekkes og at barna vaksineres mot skadelige sykdommer. Det er viktig at det obligatoriske barnevaksineringsprogrammet følges av alle.

I tillegg skal helsetjenesten bidra til å forsikre oss om at barna har det bra, og at de ikke blir utsatt for vold, overgrep og kjønnslemlestelse. Vi vet at kjønnslemlestelse praktiseres i mange flyktningers hjemland, men det er selvsagt ulovlig i Norge. Alle som gjennomgår introduksjonskurset blir gjort tydelig oppmerksom på dette, men likevel kan det forekomme. Foreldre som ikke tar med barna på helsekontroll skal oppsøkes,

1131 slik at barna blir fulgt opp. Det skal gjennomføres en helkroppsundersøkelse som også kan avdekke
1132 kjønnslemlestelse.

1133

1134 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1135 • at det innføres et objektivt ansvar for foreldrene i å hindre kjønnslemlestelse av egne barn
- 1136 • at barnevernet alltid skal vurdere omsorgsovertakelse for jenter utsatt for kjønnslemlestelse
- 1137 • at helsepersonell og andre offentlig ansatte skal ha plikt til å varsle politi og barnevern ved
- 1138 mistanke om kjønnslemlestelse
- 1139 • at kjønnslemlestelse strafferettslig skal betraktes som grov vold mot barn
- 1140 • at avvergingsplikten mot kjønnslemlestelse skal utvides til å omfatte alle, ikke bare bestemte
- 1141 yrkesgrupper
- 1142 • forby barnehijab

1143

1144 For å stimulere til integrering må det innføres aktivitetsplikt ved flere kommunale ytelser og
1145 støtteordninger, som for eksempel ved redusert foreldrebetaling, bistand til boligkjøp og barnehage.

1146

1147 Fremskrittspartiet vil forby bruk av religiøse plagg i offentlige stillinger med myndighetsutøvelse, og vi vil
1148 innføre forbud mot bruk av hijab i grunnskolen. Videre vil vi forby bruk av heldekkende plagg (burka,
1149 nikab og lignende) i alle undervisningsinstitusjoner, i tillegg til forbud mot kjønnsdelt undervisning. I
1150 tilfeller hvor barn over tid ikke deltar i pliktig undervisning skal barnevernet kobles inn. Heldekkende
1151 ansiktsplagg skal ikke være tillatt i det offentlige rom. Dette gjelder også for offentlig ansatte.

1152

1153 Norge har i flere generasjoner vært et sekulært samfunn. Det er derfor vanskelig for mange å forestille seg
1154 den makten religion fortsatt har i mange samfunn. Historisk har religion og politikk ofte vært to sider av
1155 samme sak. Slik er det fortsatt i mange land. Religion og religiøse ledere har stor innflytelse på flere
1156 innvandrergupper i Norge.

1157

1158 Det er derfor skadelig for integreringen å legge til rette for at religiøse ledere med ekstreme synspunkter
1159 og som sprer hat mot vestlige samfunn og oppfordrer til terrorisme, eller en livsførsel som er i strid med
1160 norske verdier, skal kunne komme til Norge. Norge bør som Danmark innføre en liste over ekstreme
1161 imamer og andre religiøse ledere som skal nektes innreise til landet vårt.

1162

1163 Nesten fire av ti somaliske ungdommer som er født i Norge eller kom til Norge før skolealder oppgir at
1164 de har gått på skole i utlandet. Ifølge Fafo benyttes skoler i utlandet som et verktøy for å disiplinere barn.

1165

1166 Det er et grovt overgrep mot barn å sende dem til koranskoler i utlandet der unge utsettes for vold og
1167 fysisk avstraffelse. Dessverre ser vi at foreldre sender barna til religiøse koranskoler i foreldrenes hjemland
1168 i frykt for at barna skal bli «for norske». Lange opphold i foreldrenes opprinnelsesland vil i alle tilfeller
1169 motvirke integrering, og bør derfor møtes med sanksjoner.

1170

1171 Hovedprinsippet i Fremskrittspartiets innvandringspolitikk er likebehandling der ingen grupper gis
1172 særbehandling. Det må legges vekt på at alle som har lovlig opphold i Norge, skal være sikret en rettferdig
1173 behandling.

1174

1175 Sosiale ytelser bør i større grad knyttes til statsborgerskap eller andre hensiktsmessige avgrensninger. Det
1176 bør også være en forutsetning for enkelte sosiale ytelser at innvandreren integrerer seg og lærer norsk.

1177

1178 Særordninger med stønader for innvandrere skal opphøre.

1179

1180 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1181 • at foreldre som sender barn til utlandet mot deres vilje skal straffeforfølges og fratras
- 1182 omsorgsretten for egne barn
- 1183 • at foreldre med midlertidig oppholdstillatelse som sender barn til utlandet mot deres vilje, skal
- 1184 miste oppholdstillatelsen

- 1185 • at foreldre med permanent oppholdstillatelse som sender barn til utlandet mot deres vilje, får
- 1186 nullstilt opptjeningstiden for å oppnå statsborgerskap
- 1187 • at foreldre som sender barn på lengre utlandsopphold som hemmer integreringen skal fratras
- 1188 barnetrygden og ytelser skal tilbakebetales fra den dagen barna forlot Norge
- 1189 • gi mulighet til å inndra barnets pass ved risiko for utsendelse mot barnets vilje
- 1190 • at skoler som ikke melder fra til barnevernet når barn reiser på lengre utenlandsopphold skal
- 1191 bøtelegges
- 1192 • at foreldre til barn som ikke møter på skolen etter ferier må meldes til barnevernet av skolene
- 1193 • at det må sendes et skriftlig varsel fra skolene til barnevernet innen en uke, om ikke fraværet er
- 1194 godkjent fra skolens side
- 1195 • innføre kommunal vetorett ved etablering av asylmottak
- 1196 • at religiøse ledere ikke inkluderes i spesialistkvoten
- 1197
- 1198

1199 **Statsborgerskap**

1200 For å bli norsk statsborger bør det stilles krav om selvforsørgelsesevne, samfunnsforståelse og

1201 tilstrekkelige norskkunnskaper. Det må også stilles krav om minimum ti års botid regnet fra tidspunkt for

1202 innvilget oppholdstillatelse. Statsborgerskap skal kunne fratras ved dom i tilknytning til terror,

1203 gjengkriminalitet eller annen grov kriminalitet. Hvis søker er gift med en norsk statsborger, er kravet om

1204 botid minimum fem år. For å bli norsk statsborger må man delta på obligatorisk

1205 statsborgerskapsseremoni, der man må sverge troskap til Norge.

1206
1207
1208

1209 **JUSTISPOLITIKK**

1210

1211 **Samfunnssikkerhet og beredskap**

1212 Det er et overordnet nasjonalt ansvar å sikre det norske samfunnet, og gi trygghet til innbyggerne. Derfor

1213 er det svært viktig med en god beredskap som er tilpasset de utfordringer vi kan forvente å stå overfor.

1214

1215 Det er nødvendig med en jevnlig gjennomgang og oppdatering av vår samfunnsberedskap. Beredskapen

1216 avhenger av god ledelse og god samhandling mellom alle involverte sektorer og etater, med en avklart

1217 oppgavefordeling og tydelige kommandolinjer. En god beredskap forutsetter regelmessige øvelser, hvor

1218 alle relevante offentlige og sivile aktører deltar.

1219

1220 Både Sivilforsvaret og frivillige redningsorganisasjoner er en viktig del av vår totalberedskap.

1221 Fremskrittspartiet ønsker at frivillige som driver med beredskap skal få lønnskompensasjon for tapt

1222 arbeidsfortjeneste.

1223

1224 Det viktigste beredskapsarbeidet er forebyggende for å hindre at hendelser oppstår og for å minimere

1225 konsekvenser av eventuelle hendelser. Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til forebyggende formål må

1226 prioriteres innen ulike samfunnsområder. Når en krisesituasjon oppstår, er det avgjørende med rask og

1227 god varslings, gode rutiner for evakuering og tilgang på medisinsk utstyr og helsefaglig personell.

1228

1229 I en tid hvor vi reiser og handler mer enn noen gang over landegrensene, øker også risikoen for spredning

1230 av sykdommer. Covid 19 har for alvor vist oss viktigheten av en god beredskap også for pandemier. Når

1231 slike pandemier oppstår, må Norge ha nødvendig beredskap og kapasitet nasjonalt. Det må etableres

1232 beredskapslager med viktige medisiner og nødvendig medisinsk utstyr, og det bør etableres produksjon av

1233 viktige medisiner i Norge. Det må også kartlegges hvilke totale ressurser som finnes av helsefaglig

1234 personell som kan bistå i en krisesituasjon.

1235

1236 Strukturen og kapasiteten ved norske sykehus må innrettes på en måte som raskt sikrer kapasitet, også i en

1237 krisesituasjon.

1238
1239
1240
1241
1242
1243
1244
1245
1246
1247
1248
1249
1250
1251
1252
1253
1254
1255
1256
1257
1258
1259
1260
1261
1262
1263
1264
1265
1266
1267
1268

Det er viktig at Norge har en god matvareberedskap som ivaretar flere ulike trusselbilder.

Fremskrittspartiet foretrekker en desentralisert modell der korn og andre matvarer lagres lokalt, fordi dette er rimeligere og fremstår som en mer robust løsning enn en modell med sentraliserte lagre. Det er viktig å kunne tilpasse og utvide matvareberedskapen raskt i krisetider.

Verden har på få år opplevd en stor endring gjennom digitalisering. Dette gir oss mange fordeler, men også noen nye og alvorlige trusler. Både det offentlige og det sivile samfunn er utsatt for cyberkriminalitet. For å forebygge cyberkriminalitet er det nødvendig å styrke kapasitet og spisskompetanse, både i politiet og i forsvaret.

God nasjonal etterretning og et godt internasjonalt etterretningssamarbeid er avgjørende for å forebygge fysiske og digitale terrorangrep mot Norge.

Fremskrittspartiet vil:

- sikre produksjon av nødvendig medisinsk utstyr og medisiner i Norge
- etablere en nasjonal ordning for lagring av kritisk helseutstyr og medisiner
- etablere en krisesreserve med personer utenfor helsevesenet som har helsefaglig kompetanse
- styrke matvareberedskapen i Norge
- sikre bedre mobildekning og gode nasjonale varslingsrutiner
- øke bevilgninger til PST for å styrke forebygging
- etablere et digitalt grenseforsvar
- Videreutvikle felles cyberkoordineringssenter og nasjonalt cybersikkerhetssenter, og sikre hjemmelsgrunnlag for å kunne iverksette nødvendige beskyttelsestiltak.
- modernisere og forsterke sivilforsvarets evne til å støtte nødetatene
- styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner
- bidra til økt redningsfaglig samarbeid i Norden
- ha en gjennomgang av struktur, sektorinndelinger, tydeligere ansvarlinjer ved kriser
- etablere et masterprogram i beredskap og kriseledelse for etatsledere

1269 **Gjengkriminalitet**

1270 Det er viktig å sette en stopper for oppblomstring av gjengkriminaliteten vi ser i Oslo, og som nå også ser
1271 ut til å gå i feil retning også andre steder. Det går mot «svenske tilstander» med vold, ran og en truende
1272 oppførsel mot politi og folk flest. «Svenske tilstander» i denne sammenheng er en utvikling med høy ikke-
1273 vestlig innvandring over mange år som fører til store integreringsproblemer hvor parallellsamfunn og
1274 kriminalitet har fått vokse frem. Vi kan ikke akseptere at storsamfunnet mister kontrollen i byer og
1275 bydeler, derfor må vi ta tak i utfordringene nå.

1276
1277 Unge kriminelle er utfordrende for samfunnet da barnevernet ikke klarer å håndtere barn som havner i en
1278 kriminell løpebane, og som utøver alvorlig kriminalitet. Fremskrittspartiet mener derfor at det skal
1279 opprettes et lukket institusjonstilbud for barn under den strafferettslige lavalder som har begått kriminelle
1280 handlinger. Samtidig skal politiet gis mer ressurser til å slå hardt ned på disse miljøene. Vi vil også vurdere
1281 etablering av et exit-program for å få personer ut av gjengmiljøer.

1282
1283 Foreldre har et ansvar for å følge opp sine barn. Det bør derfor kunne få konsekvenser for foreldrene
1284 dersom barn under 16 år begår kriminalitet. Avhengig av alvorlighetsgrad bør konsekvensene spenne fra å
1285 betale for barnas ødeleggelser til å miste oppholdstillatelse i Norge. Fremskrittspartiet mener det bør
1286 innføres en rekke tiltak for å motvirke gjengdannelser og “svenske tilstander”.

1287
1288 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1289 • innføre skjerpet straffesone med dobbelt straff etter dansk modell i særlig utsatte boligområder
- 1290 eller i sentrumsområder som har høy dokumentert kriminalitetshyppighet særlig knyttet til vold-
- 1291 og vinningskriminalitet
- 1292 • gi gjengkriminelle dobbeltstraff etter dansk modell. Det betyr at en gjengkriminell som begår et
- 1293 lovbrudd i en skjerpet straffesone kan få firedoblet straff
- 1294 • ta i bruk aktiv punktmarkering som politimetode etter mønster av blant annet Malmø-politiet slik
- 1295 at de mest hardbarkede kriminelle skal fotfølges med sikte på rask fengsling for å få dem ut av den
- 1296 kriminelle løpebanen og for å beskytte samfunnet
- 1297 • etablere flere ungdomsplasser i egne ungdomsfengsel
- 1298 • etablere egne forsterkede lukkede barnevernsinstitusjoner
- 1299 • opprette et eget løp med hurtigdomstol for gjengkriminelle for å sikre rask reaksjon
- 1300 • innføre nulltoleranse mot all utagerende oppførsel mot politiet, som straffes med høye bøter og
- 1301 eller fengsel
- 1302 • gjennomføre mer aktiv bruk av områdeforbud og oppholdsforbud for kriminelle gjengangere, for
- 1303 eksempel fra sentrum eller belastede boligområder
- 1304 • gi utvidet adgang til å flytte de mest belastede kriminelle gjengangerne fra kommune, bydel eller
- 1305 skole, i samarbeid med barnevern, skole og politi
- 1306 • gi store bøter og vurderes fengselsstraff for våpenbesittelse, herunder kniv, på offentlig sted
- 1307 • ansvarliggjøre foreldre når barna er involvert i gjengkriminalitet ved å kunne bli erstatningspliktig
- 1308 og miste oppholdstillatelse i Norge
- 1309
- 1310
- 1311

1312 **Politi og påtalemyndighet**

1313 Norge skal ha et moderne, handlekraftig og ansvarlig politi. Politi skal ha nok utstyr- og

1314 personellressurser til å møte kriminalitet med kompetanse, respekt og slagkraft. Forebygging og

1315 modernisering vil gi ressurser til at landet får flere politifolk ute i gatene og færre på kontor med

1316 administrative oppgaver.

1317

1318 Fremskrittspartiet mener politireformen må evalueres for å se på bemanning, behovet for økt

1319 tilstedeværelse i noen deler av landet, gjennomgå arrestinstruksene, krav til dokumentasjon og om

1320 ressursene brukes hensiktsmessig. Bekjempelse av hverdagskriminalitet er en viktig del av politiets arbeid

1321 og avgjørende tilliten i befolkningen.

1322

1323 Vi ser tendenser til at noen miljøer har manglende respekt for politiet og at det er en lavere terskel for å

1324 angripe politiet. Vi kan ikke akseptere at politiets autoritet undergraves og det må være nulltoleranse for

1325 dette. Fremskrittspartiet mener straffenivået for angrep på politiet må skjerpes.

1326

1327 Fremskrittspartiet ønsker å gi politiet lettere tilgang til våpen, og åpner for generell bevæpning av politiet.

1328 Våpentrening på politihøgskolen og den generelle treningen etter endt utdanning må styrkes.

1329

1330 Mange steder sjeneres innbyggerne av tiggere. I tillegg fører det med seg organisert kriminalitet. Vi vil

1331 derfor innføre forbud mot tigging. Politiet må gis en tydeligere hjemmel for å sikre offentlig ro og orden,

1332 og for å slå ned på hverdagskriminalitet.

1333

1334 Fremskrittspartiet ønsker et operativt dyrepoliti i hele landet for å sikre dyrevelferden.

1335

1336 Forskning og undersøkelser viser at de som først utøver vold mot dyr også ofte utøver vold mot

1337 mennesker. Vi ønsker å skjerpe straffene for vold og overgrep mot dyr.

1338

1339 Innbyggerne skal føle seg trygge på at det offentlige ikke kontrollerer privatlivet. Vi ønsker derfor å

1340 begrense bruken av overvåkning med unntak av saker som gjelder rikets sikkerhet og alvorlig kriminalitet.

1341 Domstolene skal godkjenne bruk av overvåkning. Det bør i enkelte alvorlige saker kunne gis anledning for

1342 politiet til å bruke provokasjoner for å avsløre alvorlig kriminell aktivitet.

- 1343
- 1344 Politiet mangler i dag effektive metoder for å bekjempe alvorlig kriminalitet på Internett. Dette gjelder
- 1345 eksempelvis terror, overgrep mot barn, cyberangrep og ID-tyveri. Der politiet tidligere kunne knytte en
- 1346 kriminell handling til et mobilnummer, må de i økende grad forholde seg til annen identifisering av
- 1347 kommunikasjon. Nett-leverandørene skal derfor pålegges å lagre nærmere spesifiserte data for å kunne
- 1348 identifisere kommunikasjon relatert til alvorlig kriminalitet og beskyttelse av rikets sikkerhet.
- 1349
- 1350 Kampen mot kriminelle må skjerpes. Kriminalitet som utøves av utlendinger, gir lovlydige innvandrere et
- 1351 dårlig renommé. Alle utenlandske statsborgere som blir straffet med mer enn tre måneders ubetinget
- 1352 fengsel, skal derfor utvises. Vi vil videreføre straff for besittelse, bruk og omsetning av narkotika, men vil
- 1353 vurdere andre reaksjonsformer overfor personer som har vært narkotikaavhengige over tid.
- 1354
- 1355 Fremskrittspartiet vil endre politiutdanningen og rekrutteringen til politiet. Politiet trenger en modulbasert
- 1356 og differensiert politiutdanning. Politiet må i større grad knytte til seg den kompetansen etaten trenger.
- 1357 Det må være mulig å ta deler av en politiutdanning og kvalifisere seg til spesifikke oppgaver, fremfor
- 1358 dagens praksis der alle først blir generalister, for deretter å spesialisere seg innen enkelte fagområder.
- 1359 Utdanningen må også legges om til å inneholde mer politifag og operativ trening. På denne måten får
- 1360 politiet større spisskompetanse og kan rekruttere nødvendig personell raskere.
- 1361
- 1362 Det bør opprettes et eget investeringsbudsjett for politiet slik at nødvendige investeringer som IKT-
- 1363 opprusting, innkjøp av biler og sikkerhetsutstyr ikke går på bekostning av den daglige operative driften.
- 1364 Dette vil sikre høy bemanning og tilstedeværelse samtidig som politiet fornyer nødvendig utstyr og
- 1365 infrastruktur. For å sørge for raskere utskifting av utrykningskjøretøy skal disse unntas MVA og
- 1366 engangsavgift.
- 1367
- 1368 Smugling og narkotikahandel er områder der tolletaten har kompetanse som i mye større grad bør
- 1369 benyttes for å heve effektiviteten i kriminalitetsbekjempelsen samtidig som politiet blir avlastet. Tolletaten
- 1370 skal ha adgang til å skrive ut forenklede forelegg og således få avgjort de enkleste og minst alvorlige sakene
- 1371 på stedet. Tollutdanningen skal derfor inneholde et eget politifag.
- 1372
- 1373 **Fremskrittspartiet vil:**
- 1374
- skjerpe straffenivået for politivold og ha nulltoleranse for dette
 - legge til rette for identitetsskjerming for polititjenestemenn
 - evaluere politireformen og gjøre nødvendige justeringer, herunder vurdere strukturendringer
 - ha en generell bevæpning av norsk politi
 - modernisere politiutdanningen
 - få inn andre faggrupper for å ivareta støttefunksjoner i politiet og rendyrke oppgavene til faglært politi
 - utvise utenlandske statsborgere som dømmes til ubetinget fengsel i tre måneder eller mer
 - akseptere bruk av forhåndsgodkjent rom- og telefonavlytting, bevisprovokasjoner og bruk av forhåndsgodkjent overvåking i saker som vedrører rikets sikkerhet og alvorlig kriminalitet
 - innføre nasjonalt forbud mot tigging
 - ha flere politihunder, deriblant narkotikahunder
 - styrke grensekontrollen
 - sørge for at saker med kjent gjerningsperson ikke blir henlagt
 - forsterke innsatsen i bekjempelse av hverdagskriminalitet
 - øke antall politihelikoptre på landsbasis for å få bedre dekning nasjonalt
 - legge ned UP
 - legge ned Politidirektoratet
 - Kripas adgang til å gjøre DNA-søk i kriminelles familie for å avdekke kriminalitet
- 1389
- 1390
- 1391
- 1392
- 1393

Dissens 2. Landsstyrets mindretall ønsker et nytt kulepunkt om hatvold

- * «Øke politiets innsats mot hatvold»

1396
1397
1398
1399
1400
1401
1402
1403
1404
1405
1406
1407
1408
1409
1410
1411
1412
1413
1414
1415
1416
1417
1418
1419
1420
1421
1422
1423
1424
1425
1426
1427
1428
1429
1430
1431
1432
1433
1434
1435
1436
1437
1438
1439
1440
1441
1442
1443
1444
1445
1446
1447
1448
1449
1450

Overgrep mot barn

Arbeidet mot trafficking, menneskehandel og seksuelle overgrep mot barn må styrkes. Dette er ofte grenseoverskridende kriminalitet der internasjonalt samarbeid vil gjøre kriminalitetsbekjempelse lettere. Vi ønsker derfor å styrke slike samarbeidsprosjekter.

Foreldre som er dømt for seksuelle overgrep mot egne barn, skal umiddelbart fratras omsorgs- og samværsretten. De som har begått seksuelle overgrep mot barn, skal kunne dømmes til behandling med medisinsk kastrering under nøye oppfølging.

Det må innføres et offentlig register over overgrepdomte. Man bør kunne varsle lokalsamfunn dersom personer som har blitt dømt for slike forhold flere ganger flytter inn.

Påtalemyndigheten må settes i stand til raskt å kunne følge opp de sakene som er ferdig etterforsket av politiet. Vi mener at det offentlige bør gis anledning til å leie inn privatpraktiserende advokater til å føre straffesaker for å få avvirket den store saksmengden.

Fremskrittspartiet vil øke foreldelsesfristen for fysisk og psykisk vold mot barn til 15 år etter at barnet fyller 18 år. Vi aksepterer ikke at straffesaker med kjent gjerningsperson henlegges på grunn av kapasitetsproblemer.

Norsk politi bør samarbeide tett med politiet i land som norske pedofile reiser til for å utnytte barn. Folk som er dømt for overgrep bør kunne dømmes til å miste retten til pass, og politiet bør advare myndigheter i andre land mot personer som kan utgjøre en trussel mot deres barn slik at de kan stanse dem fra innreise.

Fremskrittspartiet vil:

- pålegge nettleverandørene å lagre kommunikasjonsparametere, slik som tildelte IP-adresser, i minimum 6 måneder
- gi mulighet til kjemisk kastrering på personer som blir dømt for seksuelle overgrep
- etablere offentlig register på personer som har begått overgrep mot barn
- åpne for å varsle lokalsamfunn om personer som gjentatte ganger har blitt dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn
- Fjerne foreldelsesfristen for fysisk og psykisk vold mot barn
- samarbeide internasjonalt om å stanse pedofile fra å kunne reise til andre land og misbruke barn
- at alle som blir dømt for alvorlig overgrep mot barn automatisk skal bli idømt en forvaringsdom

Domstoler

Fremskrittspartiet legger vekt på å sikre enkeltmennesket rettssikkerhet. Domstolene skal sikre rask og rettferdig behandling. Dette er også viktig for å unngå at personer sitter i varetekt over lang tid. Prinsippet om at man er uskyldig til det motsatte er bevist som grunnleggende for rettssikkerheten. Vi mener domstolene og domstolsbehandlingen må moderniseres, og at saksbehandlingen må effektiviseres. Domstolene bør ha frihet til å kunne benytte forenklet domstolsbehandling i større grad.

Kø i domstolsapparatet gjør at det går altfor lang tid fra en sak er etterforsket til den blir avgjort i domstolene. Dette påfører både offer og gjerningsperson unødige belastninger. Vi vil innføre begrensninger for forsvarere som er betalt av det offentlige, slik at de ikke får påta seg flere saker enn de har tid til å føre når retten har satt dem opp til behandling.

Vi ønsker å utvikle ordningen med hurtigdomstoler for enkelte typer saker for å få opp effektiviteten og få pådømt mer av hverdagskriminaliteten. Hurtigdomstolen skal ha utvidede åpningstider, og ta imot saker hvor politiet har tatt gjerningsperson og har sikre bevis. Utenlandske statsborgere som begår kriminalitet, kan også tas gjennom hurtigdomstolen og holdes i forvaring inntil saken er avgjort, og de eventuelt kan sendes ut av landet.

1451 Det er behov for å gjennomgå systemet for ankemuligheter fordi intensjonen i dagens system misbrukes.
 1452 Det offentlige bruker uforholdsmessig mye ressurser på ankesaker, og det er behov for å se på
 1453 innstramning av reglene.
 1454
 1455 Straffereaksjonene som iverksettes overfor forbrytere, skal avskrekke vedkommende fra å begå nye
 1456 straffbare handlinger. Dagens straffenivå i Norge er for mange typer forbrytelser så lavt at det ikke
 1457 harmonerer med befolkningens rettsoppfatning. Vi ønsker derfor høyere strafferammer generelt sett og en
 1458 gjennomgang av straffelovgivningen. I tillegg ønsker vi å innføre minimumsstraff for en del alvorlige
 1459 lovbrudd for å sikre at domstolene utmåler straffer som er mer i tråd med folks rettsoppfatning enn det
 1460 som ofte er tilfellet i dag, samt å fjerne dagens kvantumsrabatt som medfører at kriminelle som i en
 1461 rettsak dømmes for flere forhold, ikke blir straffet for hver og en av forbrytelsene vedkommende har
 1462 gjort seg skyldig i.
 1463
 1464 Ved i større grad å ta i bruk teknologi kan domstolene effektiviseres. Lyd- og bildeoverføring bør innføres
 1465 i alle tingretter, slik at man i større grad kan avholde fjernmøter i tilståelsessaker, varetektsaker og andre
 1466 sakstyper der det ikke fremstår som viktig at en siktet eller tiltalt møter personlig.
 1467
 1468 En digitalisering av domstolene vil effektivisere arbeidet og kostnadsrammen ved domstolene på mange
 1469 felt. Tolketjenesten må effektiviseres kraftig ved å opprette en nasjonal tolketjeneste som jobber digitalt.
 1470 Dette kan også heve kvaliteten.
 1471
 1472 Vi vil stramme inn foreldelsesreglene i straffeloven slik at man i færre tilfeller opplever at
 1473 gjerningspersonen kan unndra seg straff. Vi ønsker å endre systemet slik at allerede idømt straff ikke kan
 1474 foreldes. I tilfeller der gjerningspersonen ikke er dømt, skal foreldelsesfristen utvides.
 1475
 1476 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1477 • digitalisere domstolene, domstolsbehandlingen og tolketjenesten
- 1478 • utvikle ordningen med hurtigdomstoler
- 1479 • skjerpe straffenivået og øke maksstraffen til 50 år
- 1480 • øke minimumsstraffer for alvorlige lovbrudd
- 1481 • fjerne dagens kvantumsrabatt ved dom for flere lovbrudd
- 1482 • at den straffedømte går direkte fra rettskraftig dom til soning
- 1483 • at all ilagt fengselsstraff skal sones i sin helhet
- 1484 • endre den kriminelle lavalderen til 14 år
- 1485 • åpne for større bruk av ubetinget fengselsstraff mot lovbrøyttere under 18 år
- 1486 • at alle som blir dømt for overgrep mot barn automatisk skal bli idømt en forvaringsdom
- 1487 • sikre uavhengighet for domstolene
- 1488 • det innføres erstatningsansvar for å motarbeide politiets etterforskning
- 1489 • gjennomgå ankesystemet
- 1490 • oppheve sexkjøpsloven
- 1491 • forby interne domstoler innenfor religiøse organisasjoner

1492
 1493
 1494 **Fengsel og kriminalomsorg**

1495 Fremskrittspartiet vil holde soningskøene nede. Dette kan blant annet gjøres ved å la private aktører bygge
 1496 og eie fengsler på oppdrag fra staten. Soningskøen rammer domfelte, ofre og samfunnet for øvrig.
 1497 Befolkningen mister tillit til rettsstaten når gjerningspersoner, også etter alvorlige forbrytelser, kan gå fritt
 1498 rundt i påvente av soning. Særlig belastende er dette for ofrene og deres familier.
 1499
 1500 Elektronisk kontroll bør begrenses til bruk overfor dem med mindre forseelser og i overgangen fra
 1501 ordinær soning til frihet. Dette inkluderer også permisjoner.
 1502
 1503 Det er viktig at straff virker preventivt. Dagens fengselsstraff i Norge er ikke i tilstrekkelig grad preventiv
 1504 for dem som kommer hit med den hensikt å utføre kriminelle handlinger. Det bør etableres egne enheter
 1505 for utenlandske kriminelle.

1506

1507 Norge bør utnytte de soningsavtaler vi har med de kriminelles hjemland, og eventuelt reforhandle disse
1508 slik at de kan bli mer effektive. Samtidig må det arbeides med å få på plass soningsavtaler med enda flere
1509 land, slik at vi kan kjøpe soningsplasser i hjemlandet for de aller fleste som uansett skal utvises.

1510 Fremskrittspartiet mener dermed at utenlandske statsborgere som begår kriminalitet i Norge, skal sone i
1511 hjemlandet, så fremt dette er mulig.

1512

1513 Det bør rettes en større oppmerksomhet på unge som soner i fengsel. Dette med sikte på at unge
1514 kriminelle ikke skal falle mellom flere stoler. Ungdomsenhetene bør ha spesielt tilrettelagte
1515 rehabiliteringstiltak med tanke på tilbakeføring til samfunnet og en hverdag uten kriminalitet. Denne
1516 gruppen har behov for klare rammer og bedre forutsigbarhet i hverdagen, noe som gjør kriminalomsorgen
1517 godt egnet til oppfølging av straffereaksjoner mot dem.

1518

1519 For å få til en preventiv og forebyggende kriminell løpebane må det innføres særskilt ordning for unge i
1520 varetekt, slik at de ikke løslates før alle saker er oppgjort. Dette da tiden ute ikke vil kunne gi tilgang til
1521 jobb eller skole i påvente av en dom, dermed vil den kriminelle bane fortsette til endelig dom faller.

1522 I dag er ung soningsfange betegnet til 18 år, denne alderen burde endres til 23 år.

1523

1524 Det skal være adgang til å foreta undersøkelser av alle personer i fengsler med høyt og særlig høyt
1525 sikkerhetsnivå ved bruk av teknisk utstyr eller hund. Dette inkluderer innsatte, fengselets ansatte, konsulær
1526 representant og offentlige myndighetsrepresentanter. Dette med bakgrunn i endret sikkerhetssituasjon de
1527 senere år og behov for skjerping av kontroll i fengsler med høyt sikkerhetsnivå. Like regler for kontroll vil
1528 motvirke at personer utsettes for press om å bringe med seg gjenstander inn eller ut ved besøk i fengslene.
1529 Av sikkerhetsmessige årsaker vil vi vurdere overgang fra navn til tjenestenummer for fengselsbetjenter for
1530 å forhindre hevn og vold mot tjenestepersonell.

1531

1532 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1533 • fjerne soningskøen gjennom å slippe til private/ leie soningskapasitet utlandet
- 1534 • sende utenlandske statsborgere ut av landet og la dem sone straffen i hjemlandet
- 1535 • fremforhandle utleveringsavtaler
- 1536 • opprette lukket institusjonstilbud for barn under den strafferettslige lavalder
- 1537 • unge i varetekt skal ikke løslates før alle påventende saker er oppgjort
- 1538 • åpne for privat fangetransport for å frigjøre politiresurser
- 1539 • øke satsingen på rusomsorg i fengsel
- 1540 • at ettervern skal tilbys i hensiktsmessige former
- 1541 • at dømte går direkte fra rettskraftig dom til soning
- 1542 • iverksette bedre tiltak for å redusere tilbakefallsprosenten
- 1543 • endre ungsøningsfange til opptil 23 år

1544

1545

1546 **Pårørende og offeromsorg**

1547 Fremskrittspartiet vil gi oppfølging og hjelp til ofre for kriminalitet. Det er viktig at ofrene og deres
1548 pårørende har et godt utbygd og tilrettelagt hjelpeapparat.

1549

1550 Kriminalitet, først og fremst vold og overgrep, rammer også barn. Det er svært viktig at barn får hjelp
1551 tidligst mulig, og at de får hjelp av personell med spisskompetanse nettopp til å kommunisere med barn.
1552 Barnehusene er svært viktige i dette arbeidet, derfor ønsker vi å styrke ordningen slik at det etableres
1553 barnehus i hvert distrikt. Vi vil også sikre et særskilt etterverntilbud for barn som har vært utsatt for
1554 overgrep.

1555

1556 Ofre for kriminalitet eller deres pårørende skal få utbetalt eventuell oppreisningserstatning fra staten.
1557 Staten skal innkreve erstatningssummen fra gjerningsperson eller gjerningspersoner.

1558

1559 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1560 • sørge for tilstrekkelig kompetanse ved mottak av ofre og pårørende
- 1561 • at offeret og/eller pårørende skal varsles dersom gjerningspersonen skal ha permisjon fra fengselet
- 1562
- 1563 • at gjerningspersonen kan ilegges geografiske begrensninger for sin permisjon for å verne offer
- 1564 og/eller pårørende
- 1565 • gjennomgå barns rettssikkerhet etter overgrep
- 1566 • vurdere nye ordninger for kriminalitetsofre og deres pårørende, herunder egen ombudsordning
- 1567 • barnehuskonsept må innføres i hvert distrikt
- 1568
- 1569

1570 Forebyggende arbeid

1571 Det er foreldrene som har hovedansvaret for å følge opp sine barn. Likevel er det nødvendig at det
 1572 offentlige satser målrettet på forebyggende arbeid. Noen av de unge som kommer inn på en kriminell
 1573 løpebane, har opplevd en utrygg oppvekst. Det er viktig at offentlige instanser som er i kontakt med barn,
 1574 i større grad settes i stand til å avdekke når barn blir utsatt for vold, overgrep og annen form for
 1575 omsorgssvikt. Vi vil derfor styrke kompetansen og samarbeidet mellom skole, barnehage, helsestasjoner,
 1576 frivillige organisasjoner, barnevern, familievern og politiet.

1577
 1578 En del av dem som begår kriminelle handlinger, har omfattende rusproblemer. I dagens system går de ut
 1579 og inn av behandling, og velger selv om de skal fullføre den. Vi ønsker å tillate at tvangs behandling
 1580 brukes som en sanksjonsmulighet når rusmisbrukere dømmes for forbrytelser. Dette må følges opp av et
 1581 helhetlig opplegg etter endt behandling, slik at en kan forhindre tilbakefall til rusmisbruk. Det bør
 1582 tilrettelegges for en utvidet bruk av tvangs behandling av rusmisbrukere som alternativ til straff. Samtidig
 1583 må det legges til rette for en helhetlig oppfølging etter endt soning.

1584 1585 1586 Fremskrittspartiet vil:

- 1587 • møte unge lovbrøyttere med raske reaksjoner for å forebygge nye lovbrudd
- 1588 • opprette en ungdomsdomstol og stille tydelige krav til den enkelte når straffereaksjonen skal
- 1589 iverksettes
- 1590 • gripe inn tidlig og ha tett oppfølging med dem som er i ferd med å komme inn på en kriminell
- 1591 løpebane
- 1592 • styrke samarbeidet mellom skole, barnehage, helsestasjoner, frivillige organisasjoner, barnevern,
- 1593 familievern og politiet
- 1594 • gå inn for økt bruk av frivillige og ideelle organisasjoner på det forebyggende området overfor
- 1595 barn og unge
- 1596 • forebygge og bekjempe overgrep mot barn ved bruk av digitale medier
- 1597 • styrke Politiets nettpatrulje, som er et lavterskeltilbud for å rapportere press og utnyttelse av barn
- 1598 og unge på nett
- 1599 • pålegge foreldre et erstatningsansvar for kriminelle handlinger som begås av barn under den
- 1600 kriminelle lavalderen

1601 1602 1603 Bekjempe terror og internasjonal kriminalitet

1604 I en tid med grenseløs terrorisme og klanbasert organisert kriminalitet, er det feil å ha åpne grenser der
 1605 hvem som helst kan melde seg og søke om asyl. Asylrevet migrasjon medfører reelle
 1606 sikkerhetsutfordringer.

1607
 1608 Det kan ikke være slik at terrorister, krigsforbrytere og kriminelle utlendinger som begår handlinger som
 1609 drap og voldtekt, ikke kan utvises, utleveres eller straffeforfølges i utlandet fordi de tilfeldigvis har begått
 1610 forbrytelser i et land hvor de kan bli utsatt for dødsstraff. Norge skal ikke være en frihavn for disse
 1611 personene og den norske befolkningen skal ikke utsettes for økt risiko fra disse. FrP mener det er behov
 1612 for en internasjonal straffedomstol på dette området slik at personene kan dømmes og stilles til ansvar for
 1613 de forbrytelsene de har begått. De bør heller ikke sone sin straff i det landet de har oppsøkt.

1614
1615
1616
1617
1618
1619
1620
1621
1622
1623
1624
1625
1626
1627
1628
1629
1630
1631
1632
1633
1634
1635
1636
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645
1646
1647
1648
1649
1650
1651
1652
1653
1654
1655
1656
1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665
1666
1667
1668

Fremskrittspartiet mener det i tilfeller der utsendelse av svært farlige personer ikke kan gjennomføres, må vedkommende internere. Dagens praksis som er utledet av internasjonale konvensjoner, fører til at innbyggerne i Norge må leve i forhøyet risiko, for å beskytte en farlig terrorist. Innbyggenes sikkerhet skal settes i høysetet og at Norge i slike tilfeller skal internere den farlige personen.

Vilkårene for å tilbakekalle norsk statsborgerskap ved spesielt alvorlig kriminalitet må skjerpes. Dette gjelder deltakelse i terrorrelaterte kriminalitet som for eksempel fremmedkrigere, terrorhandlinger i Norge og IS-kvinner. Men det kan også gjelde deltakelse i terrorrekruttering og finansiering. I tillegg skal det vurderes å tilbakekalle norsk statsborgerskap for personer som deltar i alvorlig gjengkriminalitet.

Fremskrittspartiet vil

- arbeide for å opprette en internasjonal straffedomstol for terrorisme og alvorlige forbrytelser mot menneskeheten begått i land uten et fungerende rettsapparat
- sørge for at forbrytelser skal straffeforfølges der forbrytelsen ble begått
- internere alle utlendinger som ikke kan sendes ut av landet, dersom de er ansett å utgjøre en fare mot nasjonen eller det norske folk
- gi utvidet myndighet til å ta statsborgerskapet fra personer som utgjør en trussel mot rikets sikkerhet eller vitale nasjonale interesser

SKATTER OG AVGIFTER

Skatter og avgifter er nødvendig for å finansiere oppgaver vi skal løse i fellesskap. Samtidig påvirkes enkeltmennesker og bedrifters valg av nivået på samfunnets skatter og avgifter og hvordan de er innrettet. Et høyt skatte- og avgiftsnivå vil bidra til å redusere arbeidsinnsatsen og vri investeringer bort fra Norge. Derfor må skatte- og avgiftstrykket ned. I den kommende perioden vil Fremskrittspartiet prioritere å redusere avgiftstrykket fordi avgifter mest rammer dem som har minst.

Bekjempelse av svart arbeid skal være en prioritert oppgave for myndighetene.

Avgifter

På prinsipielt grunnlag mener Fremskrittspartiet at avgifter skal brukes til å betale kostnadene et produkt eller en transaksjon påfører samfunnet. Avgiften må derfor gjenspeile de reelle kostnadene. FrP vil redusere dagens dokumentavgift, samt redusere flere andre fiskale avgifter og avvikle disse på sikt. Vi vil ha et enkelt avgiftssystem med lave satser som er tilpasset den internasjonale konkurransen.

Norge er et langstrakt land hvor bilbruk er en nødvendig del av infrastrukturen. FrP vil derfor at bilrelaterte avgifter som engangsavgift ved kjøp av ny bil, trafikkforsikringsavgift og omregistreringsavgift skal reduseres betydelig, og at vrakpanten skal økes. Slik fornyes bilparken raskere, og den bli mer trafiksikker og miljøvennlig.

Bilrelaterte avgifter skal i større grad være i samsvar med det offentlige kostnader til bygging, drift og vedlikehold av veinettet. Avgiftsnivået på bil skal reduseres. Fremskrittspartiet aksepterer ikke veipricing.

Særaggiftene på grensehandelsvarer må reduseres, grensen for tollfri import bør økes og tollsatser bør reduseres med sikte på friere handel.

Det er nå en iver i mange partier etter å innføre nye og høyere klima- og miljøavgifter. Fremskrittspartiet skal kjempe mot grønn sosialisme, der klimapolitikken brukes til å hente ut mer penger fra folk sine lommebøker, eller setter arbeidsplasser i fare. Dette straffer vanlige folk og de som har dårligst økonomi hardest. Miljøavgifter bør i større grad øremerkes til miljøformål.

1669 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1670 • redusere skatte- og avgiftsnivået
- 1671 • prioritere å redusere avgifter som mest rammer dem som har minst
- 1672 • ha et flatere og mer oversiktlig skattesystem med solide bunnfradrag
- 1673 • redusere og på sikt avvikle formuesskatten
- 1674 • sikre internasjonalt konkurransedyktige skattebetingelser for bedriftene
- 1675 • øremerke avgifter til å dekke kostnadene den avgiftsbelagte tjenesten/varen påfører samfunnet
- 1676 • redusere det høye avgiftsnivået på bil
- 1677 • harmonisere miljø- og klimaavgifter slik at lik miljø-/klimabelastning gir lik avgiftsbelastning på tvers av sektorer
- 1678
- 1679 • kjempe mot klimapolitikk som påfører folk flest høyere avgifter som rammer mest de som har
- 1680 • minst
- 1681 • redusere avgifter på grensehandelsutsatte varer og harmonisere med i nivået i våre naboland for å
- 1682 • sikre norske arbeidsplasser
- 1683 • hindre at arveavgiften gjeninnføres, uavhengig av modell
- 1684 • fjerne veibruksavgiften på drivstoff på fremkomstmiddel som ikke benytter vei
- 1685 • ikke gjeninnføre flypassasjeravgiften
- 1686

1687 **Dissens 3. Mindretallet i landsmøtet vil endre kulepunkt nr 4 om formueskatt til:**

1688 * vil avvikle formuesskatten

1689

1690 **Kjøretøyavgifter**

1691 Bilen er viktig for alle deler av landet og for at hverdagen skal henge sammen for veldig mange av oss, og

1692 Fremskrittspartiet vil derfor redusere avgiftsbyrden for norske bilister.

1693

1694 Fremskrittspartiet mener at kjøretøyavgiftene skal reduseres betydelig. Engangsavgiften skal reduseres og

1695 på sikt fjernes, omregistreringsavgiften skal kun dekke selvkost og drivstoffavgiften skal reduseres. Biler

1696 uten direkte utslipp, som elbil og hydrogenbil representerer i dag alternativer med lave særavgifter for

1697 befolkningen.

1698

1699 Dette er en utvikling vi ønsker også for resten av bilparken. Merverdiavgift betales for de fleste nye varer

1700 og tjenester, og kjøretøy må også omfattes av det samme regelverket, uten ytterligere særavgifter. Økte

1701 inntekter som følge av mva. fra utslippsfrie kjøretøy skal uavkortet gå til å redusere

1702 bompengebelastningen.

1703

1704 For mange er kjøretøy mer enn et transportmiddel og kjøretøykultur og hobby er viktig over hele landet.

1705 Vi vil styrke rammebetingelsene for hobbyen og bilkulturen der det viktigste må være skatte- og

1706 reguleringsfrihet. Vi vil endre aldersgrensen for veteranstatus for kjøretøy fra 30 til 20 år som bedre

1707 reflekterer når et kjøretøy går fra å være et transportmiddel til å bli en kulturgjenstand.

1708

1709 Vi mener at det må ryddes opp i teknisk regelverk og avgiftsbestemmelser for bobiler. Kjøretøy som

1710 leveres som campingbil/bobil fra produsent med slik typegodkjenning skal avgiftsberegnes som bobil. Det

1711 er særlig regelverket om vektclasser for kjøretøy som skaper problemer for bruk av mange bobiler.

1712

1713 **Dissens 4. Landsstyrets mindretall vil ha med setning om bilavgifter**

1714 Følgende setning foreslås etter avsnittet over:

1715 «Prinsipielt skal alle biler likebehandles da alle er avhengig av den samme veien.»

1716

1717

1718 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1719 • styrke rammebetingelsene for kjøretøy som kultur, kjøretøyhobby og interesse

- 1720 • at aldersgrensen for veterankjøretøy endres fra 30 til 20 år
- 1721 • at veterankjøretøy skal være skatte- og reguleringsfrie
- 1722 • at lavsats i trafikkforsikringsavgiften fjernes
- 1723 • redusere engangsavgiften ved å fjerne vektkomponenten. På sikt skal engangsavgiften avvikles
- 1724 • at omregistreringsavgiften kun skal dekke selvkost
- 1725 • at drivstoffavgiftene skal reduseres
- 1726 • at mva. og trafikkforsikringsavgift for kjøretøy gjøres teknologinøytral

1727
1728

1729 **Personbeskatning**

1730 Fremskrittspartiet vil la den enkelte familie beholde mer av sine egne penger. Gjennom valg av utdanning, arbeidstid og yrke har den enkelte mulighet til å påvirke sin arbeidsinntekt. Inntektsfordelingen i
1731 samfunnet skal først og fremst være et resultat av den enkeltes frie valg til å verdsette arbeidsinnsats,
1732 inntekt og fritid. Skattesystemet skal sørge for at det er lønnsomt å jobbe sammenlignet med å ikke jobbe.

1734

1735 Et flatere skattesystem vil si at alle betaler den samme proSENTSatsen uavhengig av hva de tjener. Dette
1736 kombinert med et bunnfradrag vil gjøre det mer attraktivt å arbeide, og fjerne incentiver for
1737 skatteplanlegging og skatteunndragelser. Et slikt system er enklere, mindre byråkratisk og mer rettferdig, i
1738 tillegg til at effektivitetstapet dagens system innebærer vil forsvinne. Ved tilpasning til et flatere
1739 skattesystem med solide bunnfradrag må det vurderes hvilke særfradrag og kontantytelser det er
1740 hensiktsmessig å integrere i denne ordningen, blant annet om fagforeningsfradraget bør erstattes med et
1741 tilsvarende jobbskattefradrag til alle lønsmottakere.

1742

1743 Norge har en høy eierbeskatning som har ført til at mange norske gründere og investorer har flyttet til
1744 land med gunstigere rammebetingelser. Dette gjør at Norge går glipp av kapital som kunne gitt nye og sårt
1745 tiltrengte arbeidsplasser. Fremskrittspartiet ønsker å snu denne negative trenden gjennom å gjennomføre
1746 en eierbeskatningsreform slik at dyktige gründere og investorer får sterke finansielle incentiver til å flytte
1747 til Norge.

1748

1749 Fremskrittspartiet ønsker å avvikle formuesskatten. En stor andel av formuesskatten betales av
1750 pensjonister og vanlige lønsmottakere. Midlene er som oftest beskattet flere ganger, og formuesskatten
1751 diskriminerer norsk eierskap fordi nesten ingen land i verden har formuesskatt. Det betyr for eksempel at
1752 utenlandske eiere slipper formuesskatt, mens nordmenn må betale formuesskatt av aksjer i samme bedrift.

1753

1754 Den særnorske formuesskatten må betales selv om et selskap går med underskudd. Det kan også få den
1755 uheldige konsekvens at en gründer og eier av et selskap i vekst og som fortsatt ikke har tjent penger, må ta
1756 ut utbytte, ta opp privat lån eller selge aksjer for å betale formuesskatten.

1757

1758

1759 **Bedriftsbeskatning**

1760 Fremskrittspartiet vil ha et skattesystem som motiverer til investeringer, vekst og nyskaping i Norge.

1761 Norge konkurrerer med andre land som også vil øke bedriftsetablering og innovasjon, og vårt

1762 skattesystem må tilpasses den internasjonale konkurransen.

1763

1764 Norsk bedriftsbeskatning skal være innrettet slik at norsk virksomhet har de samme rammevilkårene som
1765 våre viktigste handelspartnere. Nivået på selskapsskatten i Norge må tilpasses europeisk og internasjonalt
1766 nivå. Særnorske skatter bør avvikles, herunder formuesskatten, som er en dobbeltbeskatning, og som
1767 hemmer norsk privat eierskap og kapitalmarked. Ordningen med SkatteFUNN bør gjøres bedre for å
1768 motivere privat forskning og utvikling i bedriftene.

1769

1770 I et globalt perspektiv må verdier skatlegges i de land de skapes. Vi må sikre at multinasjonale aktører
1771 som opererer i Norge betaler skatt på lik linje med lokale norske aktører. Nasjonalt er det viktig at mer av
1772 verdiskapningen blir igjen lokalt der verdiene skapes og der kommuner har lagt til rette for
1773 næringsutvikling.

1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826

Finanspolitikk og pengepolitikk

Fremskrittspartiet vil føre en ansvarlig økonomisk politikk. Næringslivet er avhengig av gode rammevilkår for den enkelte næring, og av et godt investeringsklima med forutsigbare rammer for inflasjon, renter og kronkurs. Sunn økonomisk utvikling og orden i økonomiske forhold er viktig for folks trygghet.

Den norske stat har en stor formue og en unik økonomisk situasjon. Dette handlingsrommet må brukes til å bygge, sikre og utvikle landet gjennom investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling samt vekstfremmende skattelettelser for å gi norsk næringsliv de beste konkurransevilkår.

Selv om staten har store verdier, må vi unngå en situasjon hvor høyt statlig forbruk over tid gjør at statens økonomi ikke er bærekraftig. Norge er på vei inn i en slik situasjon, og det er derfor behov for å erstatte dagens handlingsregel med et nytt ankerfeste for den økonomiske politikken. Det er nødvendig å skille mellom drift og investeringer i statsbudsjettet. Et slikt skille tar hensyn til at driftsutgifter i større grad er inflasjonsdrivende enn samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer. Det bør legges til grunn at statens forbruk ikke skal vokse mer enn bruttonasjonalproduktet.

Fremskrittspartiet støtter tankegangen om at utvinning av petroleumsressurser skal ha et generasjonsperspektiv, hvor verdiskapingen skal komme hele landet til gode i et langsiktig perspektiv. Verdiene bør investeres både i utlandet og i norsk samfunnsøkonomisk lønnsom realkapital, og alle investeringer spesifiseres i eget budsjett.

Kjøp av aksjer og tilførsel av egenkapital til statlige selskaper foretas utenfor handlingsregelen. Denne praksisen må også kunne legges til grunn ved bygging av landet med samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i infrastruktur, sentral bygningsmasse og store kapitalvarer. Dette vil innebære at viktige vei- og baneprosjekter som i dag skaper flaskehals i transportnettet, vil kunne løses langt raskere og samtidig gi et godt grunnlag for økonomisk vekst. Det samme vil gjelde for andre viktige samfunnsmessige investeringer.

Fremskrittspartiet vil:

- skille mellom drift og investeringer i statsbudsjettet
- redusere det offentlige byråkratiet og frigjøre arbeidskraft til privat sektor
- styrke forskning og utdanning for å stimulere til verdiskaping
- sikre en regulering av finansnæringen som hensyntar en mangfoldig, desentralisert og solid banknæring over hele landet
- styrke samspillet mellom finansnæringen og det offentlige virkemiddelapparatet, og utrede tiltak for å styrke verdiskapingen i samspill mellom offentlige ordninger og privat finansiering
- organisere utbygging og drift innen prioriterte områder med statlig ansvar, etter samme modell som selskapet Nye Veier
- gjøre det enklere å overføre lån med pant i eiendel fra en finansinstitusjon til en annen
- avslutte offentliggjøring av skattelister

MARKEDSØKONOMI OG NÆRINGS LIV

Markedsøkonomi er en forutsetning for et fungerende demokratisk samfunn. Et velfungerende marked innebærer at forbrukerne i all hovedsak styrer tilbudet gjennom sin etterspørsel.

Internasjonal handel har bidratt til å løfte millioner av mennesker ut av fattigdom og er et grunnleggende virkemiddel for å sikre en stabil verden. En fungerende internasjonal markedsøkonomi er en viktig forutsetning for god velferd. Forbrukerne nyter i dag godt av konkurranse på tvers av landegrensene. Det

1827 er behov for en ytterligere liberalisering av handelsregler, og Fremskrittspartiet vil arbeide for en friest
1828 mulig verdenshandel.

1829

1830 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1831 • liberalisere økonomien for å skape større vekst og mer velferd
- 1832 • sikre en virksom konkurranse og at flere samfunnssektorer åpnes for dette
- 1833 • arbeide for mer frihandel og nedbygging av tollbarrierer
- 1834 • sikre fattige land markedsadgang til Norge
- 1835 • sikre at interessene til landets innbyggere og norske eksportnæringer blir ivaretatt ved inngåelse av
1836 internasjonale avtaler
- 1837 • at Norge skal legge til rette for handel med fremvoksende økonomier som representerer store
1838 fremtidige muligheter for norske eksportnæringer og norske arbeidsplasser
- 1839 • intensivere arbeidet for å få på plass flere bilaterale avtaler og frihandelsavtaler

1840

1841

1842 **Frihandel, toll og importvern**

1843 Tollmurer er en barriere mot handel og velstandssøkning. Norge er en liten eksportorientert økonomi og
1844 vil tape på økte handelshindringer. Fremskrittspartiet mener at Norge bør fortsette arbeidet med å fjerne
1845 tollsatser.

1846

1847 Høye tollsatser og beskyttelsesregimer fører til at varer blir dyrere for forbrukere. Spesielt på matområdet
1848 er tollsatsene høye, men også på andre områder bidrar høye tollsatser til mindre utvalg og dyrere varer for
1849 forbrukere og næringsliv. I tillegg kommer et fordyrende og komplisert regelverk.

1850

1851 Høye tollsatser stenger mange fattige land ute fra velstandsveksten vi selv har opplevd gjennom handel.

1852 Handel er et verktøy for å få i gang produktivitetsvekst, effektivisering og innovasjon. Selv om de aller

1853 fattigste landene (MUL) har toll- og kvotefri adgang til det norske markedet for alle varer, blir andre fattige

1854 land møtt med høye tollsatser. Det er en kjensgjerning at det viktigste virkemiddelet for å få land ut av

1855 fattigdom, er handel.

1856

1857 Norske tollsatser og beskyttelsesregimer bør derfor gradvis fjernes/redueres. Det bør innføres nulltoll for

1858 MUL-land (de ca. 50 svakest utviklede landene), reduserte tollsatser for u-land, og økt grense for tollfri

1859 import.

1860

1861 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1862 • at norske tollsatser og ensidige beskyttelsesregimer fjernes over tid
- 1863 • fremforhandle bilaterale frihandelsavtaler
- 1864 • fjerne tollsatser for MUL-land samt redusere tollsatsene for andre U-land
- 1865 • Intensivere arbeidet med å skaffe frihandelsavtaler med store viktige marked og fremvoksende
1866 økonomier
- 1867 • fjerne norsk industritoll
- 1868 • bruke internasjonale forhandlinger til å sikre markedsadgang for videreforedlede norske
1869 fiskeprodukter

1870

1871

1872 **Næringsliv**

1873 Fremskrittspartiet vil føre en næringspolitikk som stimulerer videre utvikling av næringer der hvor Norge

1874 har historiske og naturlige fortrinn. Hovedoppgaven i næringspolitikken er å stimulere til innovasjon og

1875 økt verdiskaping i hele landet.

1876

1877 Alle bransjer skal drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse, fordi dette også er det

1878 beste for samfunnet som helhet.

1879

1880 Dagens utstrakte offentlige eierskap konsentrerer makt og innflytelse på få hender. Politisk styring av

1881 bedrifter hemmer langsiktig tenkning og verdiskaping. Når det offentlige både skal overvåke, regulere og
1882 tjene penger i det samme markedet, vil det dessuten skje en rolleblanding som kan føre til
1883 forskjellsbehandling av aktører. En målsetting i vår økonomiske politikk er derfor å bygge ned det
1884 offentlige eierskapet i selskaper som drives i direkte konkurranse med private aktører. Som eksempler kan
1885 nevnes statens direkte og indirekte eierskap i selskaper som Bring og VY.
1886

1887 Med stadig sterkere internasjonal konkurranse om rammebetingelser, samt mer mobil kapital, er det viktig
1888 å føre en næringspolitikk som gjør det lønnsomt og attraktivt for bedrifter å drive sin virksomhet i og fra
1889 Norge. Vi vil sørge for løsninger der staten oppmuntrer private investorer til å satse risikokapital på
1890 teknologiutvikling og kompetanseheving.
1891

1892 Norsk næringsliv må videreutvikles basert på nasjonens naturressurser og kompetanse. Det er lange
1893 tradisjoner for at naturressursene eies av fellesskapet, mens materiell rikdom skapes ved at ressursene
1894 utnyttes av ansvarlige bedrifter med gode konsesjonsregler og fornuftig beskatning. Vi vil ha nasjonal
1895 kontroll over naturressursene for å sikre at arbeidsplasser, hovedkontor og utviklingsarbeid blir i Norge.
1896 Samtidig bør vi i større grad la private bedrifter konkurrere mot statlige bedrifter slik at naturressursene
1897 foredles av de aktører som gjør dette best og mest effektivt.
1898

1899 Norge har noen av Europas dyreste matvarer. Høye priser på dagligvarer skyldes blant annet norske
1900 særavgifter, tollvern og manglende konkurranse i dagligvaresektorene. Konsekvensene av dyre dagligvarer
1901 er tap av norske arbeidsplasser som følge av økende grensehandel. Fremskrittspartiet vil jobbe for å styrke
1902 konkurransen i dagligvaresektoren for å sikre innbyggerne billigere mat og økt mangfold av dagligvarer i
1903 butikkene.
1904

1905 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1906 • gjøre det enklere å starte og drive sin egen bedrift
 - 1907 • ha færre og enklere innrapporteringer til det offentlige
 - 1908 • redusere det offentlige eierskapet
 - 1909 • redusere den politiske innblandingen i bedriftenes hverdag
 - 1910 • sørge for at offentlige incentivordninger gir støtte etter objektive kriterier og lønnsomhet
 - 1911 • forenkle tilgangen til høykompetent internasjonal arbeidskraft
 - 1912 • bruke andre virkemidler enn subsidier overfor næringslivet
- 1913
1914

1915 **Nyskaping, gründerpolitikk og små og mellomstore bedrifter**

1916 Norsk næringsliv består i all hovedsak av små og mellomstore bedrifter. Derfor er det spesielt viktig å
1917 sikre rammebetingelser som stimulerer til vekst og utvikling for disse. Dette må blant annet skje ved
1918 redusert byråkrati og skjemavelde, samt en langsiktig og forutsigbar politikk. På den måten blir det enklere
1919 å starte, omstille, fornye og drive små og mellomstore bedrifter.
1920

1921 Det må gjøres lettere for bedrifter med lav omsetning å få innvilget årlig merverdiavgiftsoppgave, og
1922 dagens maksimalnivå med en omsetning på en million kroner bør økes.
1923

1924 Det er viktig at små og mellomstore bedrifter får mulighet til å selge sine nyutviklede varer og tjenester til
1925 det offentlige og sikres deltakelse i offentlige anbud.
1926

1927 Det må føres en offensiv nyskappingspolitikk, der forskning og utviklingsarbeid, gründervirksomhet og
1928 kompetanseutvikling stimuleres. Skatte- og avgiftspolitikken skal brukes aktivt for å sikre gründere gode
1929 rammevilkår og finansiering. I tillegg må det statlige virkemiddelapparatet tilpasses, slik at gode ideer og
1930 produkter sikres likeverdig støtte og finansiering, uavhengig av hvor i landet de skapes.
1931

1932 For å sikre innovasjon, utvikling av ny teknologi og oppstart av nye bedrifter, vil FrP øke taket på
1933 Kapitalfunn, skattefradragordningen som stimulerer til at bedrifter og privatpersoner investerer kapital i
1934 ny næringsvirksomhet. Kapitalfunn rettes inn mot egenkapitalinnskudd i små og mellomstore bedrifters
1935 tidlige utviklingsfase.

1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987

Av hensyn til nyskaping er det viktig å gjøre det enklere å starte og drive enkeltpersonforetak. Det kan gjøres blant annet ved å forenkle skatteleggingen av enkeltpersonforetak, styrke sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende og gjøre MVA-rapporteringen enklere. For å stimulere til økt gründervirksomhet ønsker vi også å åpne for at ungdom kan starte enkeltpersonforetak fra fylte 16 år eksempelvis ved at foresatte eller andre stiller garanti for virksomheten til personer under 18 år.

Fremskrittspartiet vil:

- at grensen for årlig innrapportering av moms økes til 10 millioner kroner
- heve grensen for revisjonsplikt til 10 millioner kroner for alle virksomheter som bruker autorisert regnskapsfører
- forenkle krav til HMS for små bedrifter
- tilpasse arbeidsmiljøloven for små og mellomstore bedrifter
- motivere det offentlige til å gjøre innovative innkjøp
- gjøre det enkelt å starte egen bedrift
- styrke Kapitalfunn-ordningen
- gjennomgå arbeidsmiljøloven og tilpasse den til dagens arbeidsliv
- redusere arbeidsgiveravgiften
- fjerne arbeidsavgiften for lærlinger
- styrke opsjonsskatteordningen
- differensiere tvangsmulkt etter bedriftenes størrelse

Verdiskaping i hele landet

Norge har en desentralisert næringsstruktur. En stor del av verdiskapingen skjer i distriktene utenfor sentrale strøk. Gjennom generelle rammebetingelser må det legges til rette for at verdiskaping opprettholdes og utvikles i distriktene, og at verdiene i større grad beholdes der de skapes. Da er det nødvendig at man lokalt får mulighet til å utnytte mer av naturressursene til å skape arbeidsplasser.

Stabile og forutsigbare rammebetingelser er avgjørende for industriutvikling og verdiskaping i hele landet. Vi må legge til rette for at også nye typer kraftkrevende industri etableres i Norge. Ved å ha ren, fornybar og regulert krafttilgang styrkes også industriens konkurransekraft.

Kommuner som aktivt legger til rette for næringsutvikling, bør få "betalt" for dette gjennom selskapsskatten. Dette bør skje på en slik måte at ikke alle midlene fra selskapsskatten havner i den kommunen hvor hovedkontoret ligger, men at en forholdsmessig riktig del tilfaller kommuner hvor verdiskapingen faktisk finner sted.

En av de viktigste utfordringene for næringslivet i distriktene knytter seg til samferdsel. Transport av varer til kunder og markeder er en betydelig utfordring jo lenger vekk man kommer fra viktige havner og byer i Norge. Derfor må det bygges mer infrastruktur i hele landet. Enkelte større investeringer i viktig infrastruktur bør kunne finansieres direkte gjennom oljefondet, utenfor handlingsregelen.

Fremskrittspartiet vil:

- forenkle offentlig forvaltning, lover og regler
- gi lokalsamfunn muligheten til å utnytte naturressurser for å skape arbeidsplasser
- hindre at offentlige eller private bedrifter gis særfordeler som fører til konkurransevridning
- at søknader og henvendelser til det offentlige skal besvares innen fastsatte tidsfrister
- vri deler av selskapsskatten fra stat til kommune
- sikre at verdiskaping fra naturressurser kommer lokalsamfunnene til gode, herunder kommuner med havbruk som får inntekter fra havbruksfondet

1988 **Havet**

1989 Norge er en havnasjon med et veldig godt utgangspunkt for videre utvikling av de blå næringene. Vi har
1990 en høyt utdannet befolkning, sterke selskaper, næringsklynger med virksomheter som utfyller og forsterker
1991 hverandre, et godt forsknings-, utviklings- og utdanningssystem med fremragende akademiske miljøer som
1992 utvikler verdensledende maritim teknologi, velfungerende og gode forvaltningsregimer, og store og
1993 ressursrike havområder med god miljøtilstand.

1994
1995 Samarbeid på tvers av havnæringene kan gi betydelige muligheter for videre vekst i petroleumsnæringen,
1996 maritim næring og sjømatnæringen. Og ikke minst kan det gi grobunn for utvikling av ny, havbasert
1997 industri.

1998
1999 Fremskrittspartiet ser viktigheten av sjøpattedyrenes rolle i havets økosystem, men som andre ressurser,
2000 må disse bestandene beskattes ut ifra en helhetlig og bærekraftig forvaltning. Det må arbeides
2001 internasjonalt for å få på plass løsninger som sikrer muligheten for eksport av sjøpattedyr.
2002

2003 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2004 • bidra til gode rammebetingelser gjennom å videreføre og videreutvikle en effektiv, forutsigbar og
2005 kunnskapsbasert regulering av havnæringene
- 2006 • legge til rette for kunnskaps- og teknologiutvikling i havnæringene gjennom forskning,
2007 innovasjon, utdanning og kompetanse
2008
2009

2010 **Fiskeri**

2011 Havets ressurser er nasjonale ressurser og skal forvaltes deretter. Dette skal gjøres ut fra et
2012 kunnskapsbasert reguleringsregime som sikrer et optimalt uttak av biomasse knyttet til de enkelte
2013 bestander.

2014
2015 Norsk fiskerinæring er en subsidiefri næring som hevder seg meget godt i den globale konkurransen.
2016 Gjeldende regelverk, som er blitt styrket og modernisert de siste årene, sikrer en variert fiskeflåte og en
2017 industristruktur hvor det er plass til både små og store bedrifter. Et velfungerende marked der det skapes
2018 arbeidsplasser og verdier i norske kystsamfunn over hele landet, er også en viktig forutsetning for videre
2019 utvikling av fiskerinæringen.

2020
2021 Deltakerloven og fiskesalslagsloven som regulerer fiskerinæringen må til enhver tid vurderes opp mot
2022 ressurstilgangen og næringens behov. Salgslagenes monopol på førstehåndsomsetning av fisk er blant de
2023 ting som må endres.
2024

2025 Det må fastsettes totalkvoter for de ulike fiskeriene slik at ressursene forvaltes med tanke på langsiktig og
2026 bærekraftig avkastning og optimal utnyttelse av fiskebestandene. Dette kan blant annet gjøres gjennom
2027 omsettelige kvoter og tilrettelegging for et tett samspill mellom bedrifter, bransjer, forskningsmiljøer og
2028 andre aktører. Tillatelser til å utnytte ressursene i havet skal tildeles av staten og kunne omsettes mellom
2029 aktørene i næringen. Det er også viktig å sikre ordninger som ivaretar rekruttering innenfor
2030 fiskerinæringen.
2031

2032 Fremskrittspartiet vil stimulere til ytterligere brukerstyrt forskning på utnyttelse av fiskeressursene,
2033 herunder potensial for mottak og foredling av levende fisk. Dette kan sikre en bedre og mer forutsigbar
2034 råvaretilgang. Vi vil også vurdere om kvoteåret bør periodiseres for å sikre en bedre råvaretilgang for den
2035 landbaserte industrien. Vi vil være pådriver for tiltak som kan bidra til lønnsom videreføring av
2036 fiskeressurser i Norge
2037

2038 Fremskrittspartiet ønsker ikke leveringsplikt for fiskerinæringen, men vil respektere tidligere inngåtte
2039 avtaler.
2040

2041 Det er viktig at det satses på forskning og utvikling innen fiskeindustrien for å bli mer konkurransedyktig
2042 overfor lavkostland. Norge vil ikke kunne konkurrere når det gjelder lønnskostnader og må derfor være i
2043 forkant når det gjelder teknologiske løsninger.

2044
2045 Det må tilrettelegges og etableres ordninger som stimulerer til økt forskning på utnyttelse av restråstoffet
2046 til biprodukter, herunder for eksempel helsekost og medisin. Det bør blant annet avsettes
2047 forskningskvoter.

2048
2049 En bærekraftig beskatning av ressursene forutsetter internasjonalt samarbeid og avtaler. Norge må derfor
2050 bidra til å sikre avtaler og effektiv kontroll mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske. Omsetning av
2051 ulovlig fangst må etterforskes som grov økonomisk kriminalitet. Det må reageres strengt på overtredelser
2052 og andre former for juks med kvotene.

2053
2054 Kystvakten og fiskerikontrollen må tilføres tilstrekkelige midler til å øke innsatsen mot ulovlig fiske.

2055
2056 Det er nødvendig med visse reguleringer av fiskeriene og det er behov for en revidering av dagens
2057 reguleringsmodeller, med sikte på bedre fastsettelse av totalkvoter, utnyttelse og mest mulig
2058 forutsigbarhet. Dette vil gi stabilitet og danne grunnlaget for bedre planlegging innen næringen og
2059 oppmuntre til langsiktige investeringer for industrien, fiskerne og fiskebåteierne.

2060
2061 Vi ser nytten av å ha en variert fiskeflåte og anser mangfold, nærhet, fleksibilitet, finansielle ressurser og
2062 stabile rammebetingelser som positivt for konkurransen og vil legge til rette for dette. Det er viktig å sette
2063 i gang tiltak for å redusere byråkratiet og forenkle regelverket.

2064
2065 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2066 • utvikle pliktsystemet
- 2067 • løpende tilpasse lovverket som regulerer næringen
- 2068 • jobbe for lavere tollsatser på bearbeidet fisk, slik at mer bearbeiding kan skje i Norge
- 2069 • ha økt forskning innen næringen
- 2070 • utvikle et system med omsettelige kvoter, hvor hele landet ses under ett
- 2071 • at årlige totalkvoter bestemmes av et beregningsutvalg
- 2072 • sikre en optimal og bærekraftig utnyttelse av fiskebestander
- 2073 • gi lik strukturingsmulighet for fartøy over og under 11 meter
- 2074 • sikre effektiv kontroll mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske
- 2075 • utrydde kongekrabbe utenfor kommersiell sone
- 2076 • arbeide for et internasjonalt regelverk mot dumping av fisk
- 2077 • ikke innføre ressursrente på fiskeri
- 2078 • vurdere ulike rekrutteringstiltak for fiskere

2079
2080
2081 **Havbruk**

2082 Norges lange og til dels beskyttede kystlinje med ren sjø og et desentralisert bosetningsmønster, samt
2083 arbeidskraft med høy kompetanse innen akvakultur, ligger til rette for å styrke nasjonens posisjon som
2084 ledende innen oppdrett av sjømat. Nærheten til markedet for fersk sjømat, samt kunnskap fra landbasert
2085 foredling av fisk, gjør at det ligger til rette for en større grad av videreforedling innen landets grenser.

2086
2087 Maksimalt tillatt biomasse (MTB) begrenser hvor mye fisk som kan være i et oppdrettsanlegg. MTB er fast
2088 gjennom året, selv om produksjonsvilkårene er bedre når vanntemperaturen stiger. Vi ønsker derfor en
2089 gjennomsnittsberegning av MTB, slik at produksjonen kan økes når forutsetningene er som best, og
2090 senkes når havet er kaldt. Dette vil bidra til økt verdiskaping og flere arbeidsplasser.

2091
2092 Fremskrittspartiet mener at havbruksnæringen har store muligheter for økt ekspansjon og verdiskaping
2093 gjennom økt produksjon, oppdrett av nye arter og større grad av videreforedling. Dette forutsetter en god
2094 håndtering av biologiske utfordringer som lakselus, sykdommer, rømming og utslipp, samt lav dødelighet i

2095 produksjonen. Det er i dag svært strenge vilkår for tildeling av konsesjon for havbruk og oppdrett, men
2096 det må forvaltes etter bærekraftprinsippet. Konsesjonsvilkårene skal differensieres og liberaliseres for
2097 havbruksanlegg som eksempelvis har lukkede merder og begrenset utslipp. Vi vil fortsatt stimulere til
2098 forskning og utvikling, slik at stadig bedre løsninger tas i bruk.
2099

Dissens 5. Landsstyrets mindretall ønsker setning om rammeverk for offshore havbruk

Forslag til ny tekst inn etter «begrenset utslipp» i nest siste setning i avsnittet over:

«Det må snarest også etableres felles rammeverk for offshore havbruk.»

2104
2105 Det er viktig at kommunene legger til rette for havbruksnæringen. Da må også kommunene få gode
2106 insentiver gjennom at deler av næringens skatter og avgifter blir igjen i kommunen.
2107

Fremskrittspartiet vil:

- 2109 • bedre vilkårene for havbruk
- 2110 • innføre rullerende gjennomsnittlig MTB
- 2111 • liberalisere konsesjonsvilkårene for å skape vekst i oppdrettsnæringen
- 2112 • avvikle det offentlige eierskapet i oppdrettsnæringen
- 2113 • ha en gjennomgang av særavgiftene som næringen betaler
- 2114 • at Havbuksfondets fordeles med 80% til kommunene og 20% til staten
- 2115 • at eksportavgiften og FoU-avgiften må styres av næringen
- 2116 • stille strenge krav til næringen innenfor velferds- og miljøkriterier som dødelighet, sykdom,
2117 lakselus, rømming og utslipp.
- 2118 • legge til rette for bærekraftig produksjonsøkning
- 2119 • stimulere kommuner til å stille egnede arealer til rådighet for akvakulturnæringen

2120
2121

Landbruk

2122 Fremskrittspartiet vil stimulere til effektiv produksjon av trygg, god norsk mat. Landbruket er en viktig
2123 næring i mange distrikter. Landbrukets konkurransevne må styrkes, og i større grad baseres på
2124 markedsøkonomiske prinsipper, slik som landets øvrige næringer. Norske matprodusenter skal ha
2125 rammebetingelser for produksjon som er på linje med våre naboland, men vi skal ta hensyn til vårt høye
2126 kostnadsnivå og våre spesielle klimatiske og strukturelle forhold.
2127

2128
2129 Formålet med landbrukspolitikken skal være en kostnadseffektiv matproduksjon som samtidig ivaretar
2130 beredskapshensyn. Landbruket har også en rolle for å hindre at kulturlandskapet gror igjen i Norge.
2131

2132 Vi ønsker å legge til rette for at bonden selv skal kunne utvikle sin virksomhet. Dette vil vi gjøre ved å
2133 erstatte politiske reguleringer og begrensninger med næringsfrihet. Bonden skal kunne bruke de
2134 mulighetene et friere matmarked og handel gir. Dyrevelferd bør reguleres i et slikt handelssystem.
2135 Fremskrittspartiet vil ikke tillate import av kjøtt fra produksjonsdyr som er slaktet uten bedøvelse.
2136

2137 Dagens politikk med massive reguleringer og overføringer har ikke fungert. Ved å avskaffe og forenkle
2138 lover som i dag begrenser bøndenes frihet, vil landbruket bli bedre rustet til å klare seg på lik linje med
2139 andre næringer.
2140

2141 Vi vil desentralisere makten i næringen fra politikere og organisasjoner til den enkelte bonde og forbruker.
2142 Jordbruksavtalesystemet bør gjennomgås, med sikte på en omlegging av avtalesystemet til beste for
2143 landbruksnæringen og samfunnet.
2144

2145 Det er et mål å gjennomføre full næringsfrihet for landbruksnæringen. Vi vil gradvis gjennomføre
2146 avreguleringer av jordbrukets rammebetingelser og vil i takt med dette gradvis gjennomføre reduksjoner i
2147 næringsoverføringene. Det skal lønne seg å produsere mye mat og dette må også tilskuddene til næringen

- 2148 gjenspeile. Dette betyr en klarere prioritering av heltidsbønder som lever av å produsere mat. Derfor må
 2149 tilskuddstaket fjernes.
 2150
- 2151 Dagens produksjonskvoter og konsesjonsbegrensninger virker konkurransehemmende og hindrer et
 2152 marked med forbrukermakt, derfor må disse reguleringene avvikles. Samvirkenes særordninger og
 2153 markeds kontroll må avvikles. Produsentene må selv kunne velge om produktene skal selges direkte til
 2154 forbruker, kjede eller til videreforedling. Dette må også gjelde for egenproduserte alkoholholdige varer.
 2155
- 2156 Dagens struktur har mange og små gårdsbruk som driver med alternativ virksomhet. Fremskrittspartiet
 2157 synes det er bra at norske bønder satser på å utvikle egne produkter med lokalmat, satser på reiseliv, Inn
 2158 på TUNET (omsorgs- og aktivitetstilbud til personer som trenger et alternativt tilbud) og satser på å leve av
 2159 andre ressurser gården deres har. Også disse bøndene gjør en viktig jobb for å opprettholde
 2160 kulturlandskapet. Det er viktig med et virkemiddelapparat som kan støtte under denne type
 2161 næringsutvikling med gården som utgangspunkt.
 2162
- 2163 Innen hesteneværingen og hestesporten finnes det store uutnyttede muligheter. Vi ønsker å legge til rette for
 2164 et styrket hestehold i Norge til det beste for hele samfunnet og bidra til å legge til rette for
 2165 næringsutvikling i kommunene.
 2166
- 2167 Eiere av gårder er gjenstand for svært inngripende reguleringer knyttet til konsesjonslov, priskontroll,
 2168 boplikt, delingsforbud og odelslov som Fremskrittspartiet ønsker å fjerne. For å opprettholde vårt vakre
 2169 kulturlandskap vil vi opprettholde driveplikten.
 2170
- 2171 Det er viktig at Norge har en god matvareberedskap som ivaretar flere ulike trusselbilder.
 2172 Fremskrittspartiet foretrekker en desentralisert modell der korn og andre matvarer lagres lokalt, fordi dette
 2173 er rimeligere og fremstår som en mer robust løsning enn en modell med sentraliserte lagre. Det er viktig å
 2174 kunne tilpasse og utvide matvareberedskapen raskt i krisetider.
 2175
- 2176 Vi ønsker et rikt plante- og dyreliv i Norge. Det bør søkes opprettholdt en bestand av ørn, jerv, bjørn og
 2177 gaupe. Forvaltningen av denne må skje lokalt der en har forutsetning for å vurdere situasjonen, og derfor
 2178 må prioriterte rovdyrsoner avvikles.
 2179
- 2180 Nødvergeretten som nå gjelder for angrep på hund, bør i tillegg gjelde når rovdyr kommer inn på innmark
 2181 og ikke lar seg skremme bort.
 2182
- 2183 **Fremskrittspartiet vil:**
- 2184 • styrke matvareberedskapen i Norge
 - 2185 • prioritere heltidsbonden
 - 2186 • at produksjon og priser skal styres av markedet
 - 2187 • liberalisere jordbruksavtalesystemet
 - 2188 • gjeninnføre fri eiendomsrett for landbrukseiendommer
 - 2189 • fjerne delingsforbudet i jordloven
 - 2190 • avvikle konsesjons- og boplikten, samt odelsreguleringer
 - 2191 • fjerne systemet med markedsreguleringer og målpriser
 - 2192 • fjerne produksjonsbegrensninger, slike som kvoteordninger og konsesjonsgrenser
 - 2193 • likestille valg av organisasjonsform i landbruket
 - 2194 • åpne for tilgang til internasjonale markeder gjennom frihandelsavtaler
 - 2195 • at det skal forskes på utvikling av plantebasert proteinråstoff i Norge.
 - 2196 • tillate gårdssalg av alkohol uavhengig av alkoholstyrke
 - 2197 • oppheve kjerneområdet for rovdyr
 - 2198 • samordne forvaltning av rovdyr og landbruk
 - 2199 • opprettholde lokal forvaltning av vilt
 - 2200 • la lokale myndigheter ha ansvaret for rovdyrforvaltningen

- 2201 • at det skal pålegges staten å gi full erstatning til grunneiere, næringsdrivende eller andre som lider
2202 tap som følge av statens overordnede rovdyrforvaltning
2203 • at det innføres kvotejakt der hvor dette ikke truer den totale bestandens overlevelse
2204 • at rovdyrforlikene skal evalueres.
2205 • at viltloven med forskrifter endres slik at det blir lovlig å jakte i romjul og påske
2206 • at det blir tillatt å bruke løs på drevet halsende hund ved jakt på bjørn, jerv og ulv
2207
2208

2209 **Dyrevelferd og forbrukersikkerhet**

2210 Kommunene har ansvaret for tilfredsstillende tilgang til tjenester fra dyrehelsepersonell. Derfor bør
2211 veterinærtjenestene organiseres slik at de blir en god og forutsigbar ordning, noe som vil gi bedre
2212 utnyttelse av ressursene og ivaretagelse av dyrs helse og velferd.

2213
2214 Mindre administrasjon vil også frigjøre ressurser til dyrehelsepersonellens primære oppgaver, nemlig
2215 velferden for dyr og ivaretagelse av dyrs helse. Det er uholdbart at store deler av landet ikke har
2216 tilfredsstillende tilgang til veterinærtjenester, og at dette bidrar til lokale forskjeller når det gjelder
2217 dyrevelferd.

2218
2219 Norge skal ha et sterkt dyrevern. Personer som har vist seg uskikket til å holde dyr, skal miste retten til
2220 dyrehold. Fremskrittspartiet ønsker å etablere et dyrepolit i hele Norge for å sikre dyrenes velferd, og for
2221 å overta mattilsynets oppgaver knyttet til dyrehold.

2222
2223 Norske bønder produserer mat i verdensklassen, med god dyrevelferd og fokus på mattrygghet. Dette er
2224 både et konkurransefortrinn samtidig som det gir sikkerhet for forbrukerne, om at maten som produseres
2225 og selges i landet er trygg.

2226
2227 For å ivareta kvalitetssikring i alle ledd er det viktig at vi har et mattilsyn som fungerer og som har den
2228 kunnskapen som trengs for å både utføre inspeksjoner i tillegg til eventuell oppfølging og veiledning for
2229 de produsentene som trenger dette. De siste årene har vi imidlertid opplevd det motsatte og det er derfor
2230 på tide med en grundig gjennomgang av Mattilsynet, organisering og sette høyere krav til erfaring og
2231 kompetanse på inspektørene.

2232
2233 Fremskrittspartiet ønsker en reform av Mattilsynet der det blir satt tydeligere krav til ledelse, organisering
2234 og ansvarsfordeling. Inspektørene skal ha faglig kompetanse og erfaring til å gi råd og veiledning. Dette
2235 innebærer at ansatte i Mattilsynet må være faglig oppdaterte på produksjonsdyr, ha god kunnskap om
2236 gårdsdrift og problemstillinger som er knyttet opp til de ulike produksjonene i landbruket. En må i tillegg
2237 se på praksis rundt lukking av avvik og journalforskriften og sikre at forvaltningsloven blir fulgt.

2238
2239 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2240 • sikre et operativt dyrepolit i hele landet
2241 • gi strenge straffer for mishandling og vanskjøtsel av dyr
2242 • at det stilles strenge objektive krav til dyrevelferd i alt dyrehold inklusive transport og slakting
2243 • at myndighetene fremmer god dyrehelse gjennom et utvetydig regelverk og god nasjonal
2244 beredskap mot smittsomme sykdommer
2245 • reformere Mattilsynet og gjøre organisasjonen bedre rustet til å sikre god dyrevelferd
2246
2247

2248 **Skogbruk**

2249 Over en tredjedel av fastlandet i Norge er dekket av skog. Skogressursene har vært en bærebjelke for
2250 landet og for utviklingen av nasjonen. Den bioøkonomiske verdiskapningen har lange tradisjoner, men
2251 opplever med grønn omstilling en renessanse og gir store muligheter.

2252
2253 Fremskrittspartiet vil legge til rette for at mer av verdiskapningen forblir i Norge og at mer av
2254 trebearbeidingen skjer innenlands. Fra innblanding i fossilt drivstoff og økt bruk av bygningsmaterialer av

2255 tre, til produksjon av mat og medisiner, er utviklingsmulighetene store. Økt verdiskaping i
2256 trebearbeidende industri gir betydelige muligheter for økt sysselsetting og avkastning fra skog- og
2257 trenæringen. Virkemiddelapparatet må tilpasses utvikling av nye løsninger for økt bruk av tre.
2258

2259 De fleste nye produkter i markedet kommer fra bedrifter som allerede opererer innenfor det samme
2260 segmentet. Fremskrittspartiet mener derfor at utvikling av skogindustrien bør skje gjennom knoppskyting
2261 fra eksisterende sterke miljøer, og vil vektlegge forsknings- og utviklingsarbeid i eksisterende bedrifter.
2262 Hvordan norsk bioøkonomi skal vinne konkurransekraft i et verdensmarked må kartlegges bedre.
2263

2264 Skognæringen kan bidra til å øke verdiskapingen i et framtidig norsk lavutslippssamfunn. Dette gjør det
2265 viktig å utnytte potensialet for økt produksjon, hogst og bruk av trevirke til erstatning for fossile ressurser.
2266 Det er stort potensial for økt hogst i Norge. Tiltak som bidrar til kvalitetsfremmede skogskjøtsel, bør
2267 prioriteres. Tiltak i stående (eksisterende) skog må medregnes i det nasjonale klimaregnskapet.
2268

2269 For å øke lønnsomheten fra skog- og trenæringen må hele verdikjeden fra skogindustrien utnyttes bedre
2270 og mer effektivt. Restråstoff som i dag går til forbrenning, kan i mye større grad benyttes til ytterligere
2271 foredling. Effektiv logistikk av bistrømmer mellom ulike industriforetak muliggjør bedre utnyttelse. Ny
2272 biobasert industri bør etableres som industriclustere, sentralt plassert i logistiske knutepunkter. Effektiv
2273 vareflyt både oppstrøms, nedstrøms og internt mellom videreforedlingsforetak bør være et delmål i store
2274 infrastrukturtiltak.
2275

2276 Skog- og trenæringen er en del av et åpent, globalt marked. Norsk trebearbeidende industri konkurrerer
2277 med utenlandske aktører både på det nasjonale og internasjonale markedet. Fremskrittspartiet vil gi
2278 næringen konkurransedyktige rammebetingelser. Vi vil utjevne kostnadsulempen som utfordrende logistikk
2279 gir norsk skog- og trenæring gjennom fortsatt å satse på flere og bedre skogsbilveger. Vi vil fortsette
2280 utbedringen av flaskehalser, overføre mer tømmer og bearbeidede produkter fra vei til bane, og investere i
2281 tilstrekkelig kaikapasitet.
2282

2283 Privat eiendomsrett er helt vesentlig. Vi er derfor kritiske til tvunget vern av skog, og alt framtidig vern av
2284 skog må skje på frivillig basis. Skog med høy produktivitet og god logistikk til industrien bør ikke
2285 prioriteres for vern. Dagens ordning med konsesjon på skogeiendommer hindrer et effektivt marked, er
2286 prisdempende og begrenser selgers vilje til å legge skogeiendommer ut for salg. For å styrke
2287 investeringslyst og driftsgrunnlaget på skogeiendommer vil vi fjerne konsesjonsplikten på
2288 skogeiendommer. Et lovpålagt eierskap organisert som enkeltpersonforetak er til hinder for investeringer.
2289 Fremskrittspartiet vil likebehandle eierskap uavhengig av organisasjonsform.
2290

2291 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2292 • endre konsesjonsloven for å skape et fritt marked for kjøp og salg av skogeiendom, også om
- 2293 denne er bebygd og har et ubetydelig dyrket jordareal.
- 2294 • forbedre infrastrukturen for tømmertransport
- 2295 • satse videre på næringsrettet biobasert forskning og innovasjon
- 2296 • sikre en forvaltning av skogen som gir aktiv bruk og økt avvirkning
- 2297 • legge til rette for økt karbonbinding i skog og tre
- 2298 • fremme innovasjon og sikre kapital til FoU
- 2299

2300

2301 **Reindrift**

2302 Fremskrittspartiet vil stimulere til effektiv produksjon av norsk reinkjøtt og styrke reindriften
2303 konkurransevne, og vil redusere og på sikt fjerne subsidiene. Vi vil liberalisere regelverket for mobile
2304 slakterier for å sikre en bærekraftig forvaltning av reinstammen.
2305

2306 Reindrift må behandles som annen næringsvirksomhet, også når det gjelder regler for investerings- og
2307 driftsmidler. Næringen bør utøves så fritt som mulig, og det offentlige ansvar bør begrenses til en
2308 fornuftig ressursforvaltning av offentlige beitemarker. Sametinget skal ikke overta forvaltningen av
2309 reindriftsavtalen.

2310
2311
2312
2313
2314
2315
2316
2317
2318
2319
2320
2321
2322
2323
2324
2325
2326
2327
2328
2329
2330
2331
2332
2333
2334
2335
2336
2337
2338
2339
2340
2341
2342
2343
2344
2345
2346
2347
2348
2349
2350
2351
2352
2353
2354
2355
2356
2357
2358
2359
2360
2361
2362
2363
2364

Fremskrittspartiet vil:

- redusere byråkratiet overfor reindriftsnæringen
- likebehandle reindriftsnæringen og andre næringer
- arbeide for en fornuftig og forutsigbar ressursforvaltning av offentlige beitemarker
- gradvis redusere subsidier til reindrift

Maritim sektor

Fremskrittspartiet vil sikre at Norge forblir en sjøfartsnasjon også i fremtiden. Vi ønsker å styrke nærskipsfarten fordi det er fornuftig å frakte gods på denne måten. Vi vil stimulere til fornying av flåten ved å forbedre vrakpantordning til også å gjelde offshorenæringen. Det bør også vurderes tiltak som reduserer de direkte kostnadene ved havneanløp. Dette kan gjøres gjennom avgiftspolitikken. Dagens avgiftsregime gjør at transport på vei ofte velges framfor sjø.

Norges internasjonale posisjon forsterkes ytterligere ved at vi har et komplett maritimt miljø med internasjonalt ledende aktører innen de fleste områder.

Den maritime næringen er en betydelig bidragsyter til at norsk sokkel er langt fremme ved utvikling av ny teknologi. For at den norske maritime klyngen skal beholde sitt forsprang, og at norske arbeidsplasser skal sikres, er vi avhengige av et stabilt, høyt aktivitetsnivå på sokkelen. Dette sikrer viktige arenaer for innovasjon og teknologiutvikling offshore og er til nytte for andre deler av det norske samfunn.

Fremskrittspartiet mener at kabotasje til sjøs truer norske arbeidsplasser. Norske lønns og arbeidsvilkår har stort fokus i norsk arbeidsliv, det må være et mål om at dette også skal gjelde i norske farvann og på norsk sokkel.

Dissens 6. Landsstyrets mindretall ønsker endret tekst om kabotasje til sjøs

Forslag til erstatning for avsnittet over:

Fremskrittspartiet mener at kabotasje til sjøs truer norske arbeidsplasser, og må få større fokus. Norske lønns og arbeidsvilkår har stort fokus i norsk arbeidsliv. Det må være et mål at dette også skal gjelde på skip som har vedvarende aktivitet på norsk sokkel og i norske farvann dersom dette lar seg forsvare innenfor Norges internasjonale forpliktelser, fører til flere norske sjøfolk og ikke svekker norske rederiers konkurransekraft.

Norske sjøfolk er nøkkelen til vår maritime suksess, næringens enorme innovasjonskraft, og er grunnfjellet i den maritime klyngen. Uten norske sjøfolk vil det bli umulig å opprettholde den maritime næringsklyngen. Norsk skipsfart må sikres internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår. Dette vil gi norske rederier mulighet til å seile under norsk flagg og gi norske sjøfolk de samme rammevilkår som sjøfolk i våre naboland. Vi vil prioritere maritim utdanning og rekruttering av norsk ungdom til næringen.

Dissens 7. Landsstyrets mindretall ønsker endret tekst om maritime næringer

Endret tekst i de to første setningene i avsnittet over:

«Norske sjøfolk, rederier og verft er nøkkelen til vår maritime suksess, næringens enorme innovasjonskraft, og er grunnfjellet i den maritime klyngen. Uten norske sjøfolk, rederier og verft vil det bli umulig å opprettholde den maritime næringsklyngen.»

Fortsatt stabilitet i rederibeskatningen og konkurransedyktige vilkår er avgjørende for at Norge skal være et trygt og attraktivt investeringsland, samt for å opprettholde utenriksflåten også i fremtiden. Utenriksflåten bidrar i stor grad til å holde norsk maritim kompetanse i hevd.

Norske sjøfolk trenger gode rammevilkår for å sikre arbeidsplassene deres i en svært konkurranseutsatt næring. FrP vil se på hvordan nettolønnsordningen kan styrkes for å sikre norske sjøfolk.

2365 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2366 • styrke nettolønnsordningen gjennom å heve taket i alle segmenter i NIS og NOR
- 2367 • sikre konkurransedyktig rederibeskatning
- 2368 • prioritere maritim utdanning og rekruttering av norsk ungdom til handelsflåten
- 2369 • sikre internasjonalt konkurransedyktige vilkår for skipsverft og underleverandører
- 2370 • sikre konkurransedyktige rammebetingelser for norske skipsregistre
- 2371 • utvide vrakpantordningen for skip slik at den gjelder både nærskipsfarten og offshorefartøy
- 2372 • bruke norsk språk i kravspesifikasjoner ved statlige investeringer eller vedlikehold, innenfor EØS-avtalens rammer

2373
2374
2375

2376 **Mineralnæringen**

2377 Mineralnæringen kan bli Norges neste vekstnæring, fordi mineraler har en svært viktig plass i det grønne skiftet. Mye av den grønne teknologien, slik som vindmøller og solceller, er avhengig av tilgang til mineraler. Fremskrittspartiet vil jobbe for at mineralnæringen skal bli en ny stor næring for Norge.

2378
2379
2380 Næringen trenger langsiktige og forutsigbare vilkår. I dag står næringen ovenfor en rekke utfordringer som er en brems for videre satsing, for eksempel en lang og omstendelig søknadsprosess for å få tildelt konsesjoner.

2381
2382
2383
2384 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2385 • ha økt satsing på utvinning av mineraler og kartlegging av mineralforekomster på havbunnen
- 2386 • forenkle og strømlinjeforme konsesjonssøknadsprosessen
- 2387 • gi ett departement ansvar for alle aspekter av mineralnæringen, herunder å behandle søknader
- 2388 • opprette et statlig kapitalfond med formål om å utvikle mineralnæringen
- 2389 • arbeide for at virkemiddelapparatet, herunder Enova og Innovasjon Norge, skal åpne sine støtteordninger for mineralnæringen

2390
2391
2392

2393 **Handels-, reiselivs- og servicenæringene**

2394 For at de tjenesteytende næringene skal kunne utvikle sitt fulle potensial, er det viktig at etablerings- og konkurransehindrende ordninger fjernes.

2395
2396
2397 Fremskrittspartiet vil derfor liberalisere en rekke restriksjoner i handelsnæringen, herunder

2398 åpningstidsbestemmelser, konsesjons-, løyve- og bevillingsbestemmelser, samt restriksjoner på etablering

2399 og lokalisering av nye virksomheter. Vi vil åpne for at også ansatte under 18 år kan selge alkohol og

2400 tobakk, så lenge det er andre ansatte over 18 år i lokalet.

2401
2402 Søknader om salgsbevillinger fra dagligvarebransjen avgjøres lokalt av den enkelte kommune. Vi vil gi

2403 kommunene samme mulighet til å avgjøre søknader om salgsbevilgning fra servicehandelen ut fra lokale

2404 forhold. Flere steder vil dette være avgjørende for å beholde et lokalt servicetilbud i fravær av annen

2405 handelsvirksomhet knyttet til dagligvare, drivstoff, apotekvarer og post i butikk.

2406
2407 Reiselivsnæringen er en av verdens raskest voksende næringer, og som Norge har gode forutsetninger for

2408 å ta del i. Norges spesielle kvaliteter, gjennom særegen natur og rik kulturarv, gjør landet til et spennende

2409 reisemål, og næringen har dermed et utnyttet vekstpotensial.

2410
2411 Reiselivet tar hele landet i bruk og er derfor også en viktig distriktnæring, både i form av å skape

2412 arbeidsplasser og lokal utvikling. For at norsk reiseliv skal fortsette å hevde seg internasjonalt, må

2413 næringslivet i samarbeid med myndighetene satse mer på innovasjon, produktutvikling og

2414 kompetanseheving. Dette er også nødvendige virkemidler for å skape flere helårsarbeidsplasser.

2415
2416 Opplevelser og mangfold innen mat og drikke er for mange turister en viktig del av den totale

2417 reiseopplevelsen. For å sikre konkurransekraft for serveringsstedene og et tilbud tilpasset etterspørselen, bør

2418 serveringsstedene selv fastsette sine åpnings- og serveringstider. Tillatelse til salg av sterkøl, cider og vin fra
2419 lokale produsenter i butikker i nærområdet, vil styrke både turistnæringen og arbeidsplasser i distriktene.

2420 **Dissens 8. Landsstyrets mindretall vil ha med skjenketider i setningen over**

2421 «For å sikre konkurransekraft for serveringsstedene og et tilbud tilpasset etterspørselen, bør
2422 serveringsstedene selv fastsette sine åpnings- skjenke- og serveringstider.»

2423
2424
2425 Lokale drikkevareprodusenter må få lov å markedsføre sitt tilbud av smaksopplevelser og produkter.
2426

2427 Et lavere avgiftsnivå på blant annet alkohol og mat kan bidra til å styrke Norge som et attraktivt reisemål,
2428 både for nordmenn og tilreisende, med de fantastiske naturopplevelsene vi har å by på. Fremskrittspartiet vil
2429 forenkle og redusere det generelle skatte- og avgiftsnivået i Norge, noe som også vil komme
2430 reiselivsnæringen til gode.
2431

2432
2433 Lover og regler må tilpasses på en slik måte at de ikke er til hinder for utvikling av opplevelsessentre,
2434 hoteller og gårdsferier i distrikts-Norge.
2435

2436 Norsk reiselivs konkurransevne svekkes av et generelt høyt kostnadsnivå. Den norske merverdiavgiften
2437 på servering, som per i dag er 25 prosent, er betydelig høyere enn våre naboland Sverige og Finland. En
2438 serveringsmoms på 15 %, på linje med norsk moms for mat til hjemmekonsum, vil styrke
2439 konkurransevnen i næringen.
2440

2441 **Fremskrittspartiet vil**

- 2442 • bygge ut infrastruktur for å få økt tilgjengelighet til distriktsdestinasjonene
- 2443 • styrke merkevarebyggingen av Norge som reisemål
- 2444 • ivareta vår kulturarv ved vern gjennom bruk
- 2445 • redusere skatte- og avgiftsnivået og forenkle regelverket, som også vil komme reiselivsnæringen til
2446 gode
- 2447 • avskaffe bestemmelser som begrenser handelsnæringens åpningstider
- 2448 • tillate fri etablering av alle former for handelsbedrifter og fjerne handelsmonopoler
- 2449 • tillate salg av lovlig varer i hele butikkens åpningstid
- 2450 • sikre et felles nasjonalt ruteopplysningssystem
- 2451 • at den enkelte kommune gis anledning til å avgjøre søknader om salgsbevilling for både
2452 dagligvarebransjen, bensinstasjoner og servicehandelen
- 2453 • at det foretas en vurdering av om lov om god handelsskikk bør utvides til også omfatte
2454 storkjøkken/serveringsbransjen

2455
2456
2457 **Alkohol og tobakk**

2458 Dagens høye avgifter og omfattende reguleringer på salg av alkohol fører til smugling og ulovlig
2459 produksjon. Den beste forebyggende alkohol- og tobakkspolitikken ligger i opplysningsvirksomhet og
2460 bevisstgjøring av den enkeltes ansvar for egne handlinger.
2461

2462 Vi erkjenner at overdreven bruk av tobakk og alkohol kan føre til alvorlige helseproblemer og er
2463 tilhengere av offentlig informasjon om skadevirkninger. Vi vil likevel motsette oss byråkratiske tiltak som
2464 tar sikte på å hindre at voksne mennesker kan nyte lovlig produkter.
2465

2466 Vi mener det må være lov å markedsføre alle produkter som lovlig kan omsettes i Norge.
2467

2468 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2469 • liberalisere alkohollovgevingen
- 2470 • oppheve monolet for omsetning av alkoholholdige drikker

- 2471 • sikre et tilfredsstillende kontrollsystem for omsetning av alkohol
- 2472 • sette aldersgrensen for kjøp og skjenking av alkoholholdige drikkevarer lik myndighetsalderen
- 2473 • harmonisere avgiften på alkohol og tobakk med nivået i våre naboland for å unngå
- 2474 handelslekkasje og smugling
- 2475 • ikke avgiftsbelegge e-sigaretter som tobakk
- 2476 • fjerne regulering av åpnings- salgs- og skjenketider
- 2477
- 2478

2479 **Boligpolitikk**

2480 Boligen er den største økonomiske investeringen mange av oss foretar. Det offentlige har et ansvar for at
 2481 det blir lagt til rette for flere tilgjengelige tomteområder, og at det ikke innføres unødvendige særkrav og
 2482 hindringer som legger press på boligpriser og gjør det vanskelig å slippe inn på boligmarkedet. Høye
 2483 boligpriser rammer først og fremst unge mennesker i etableringsfasen. Fremskrittspartiet ønsker å
 2484 liberalisere kravene til universell utforming og byggemåte.

2485
 2486 Vi ønsker også å liberalisere kravene som stilles til utleieenheter/sekundærboliger i eksisterende boliger,
 2487 for å unngå at kostnader med nye tekniske krav fører til økte priser i leiemarkedet.

2488
 2489 En åpning av områder som i dag har sterke restriksjoner, gjennom en fortetning i tettbebygde strøk,
 2490 endring av markagrensene i Oslo inkludert fjerning av markaloven, en liberal holdning til høyere bygg og
 2491 reelle bevilgninger til investeringer i både vei- og kollektivnettverk i og rundt byene, vil vi legge til rette for
 2492 økt boligbygging og redusere prispresset i boligmarkedet. Vi ønsker å fjerne statsforvalterembetet samt
 2493 redusere statlige innsigelser fra departementer og direktorater som stanser eller forsinker planlagte
 2494 byggeprosjekter i kommunene. Vi ønsker å lempe på nasjonale føringer for hvor det skal kunne bygges
 2495 boliger, og i større grad tillate boligbygging der folk ønsker å bygge og bo.

2496
 2497 Det er et viktig prinsipp at bankene står fritt til å foreta de nødvendige vurderinger av den enkeltes og
 2498 familiens evne til å betjene lån. Vi ønsker derfor å fjerne egenkapitalkravet for boliglån og la bankene selv
 2499 avgjøre den enkelte og familiens låneevne. Dette vil også bidra til å redusere behovet for antall personer
 2500 som søker om startlån fra det offentlige. Den sterke veksten i antall lån gjennom kommunene de siste
 2501 årene har skapt en uheldig todeling av boliglånsmarkedet.

2502
 2503 Norge har fortsatt stor underdekning på studentboliger. Vi vil legge til rette for at flere private aktører kan
 2504 bygge studentboliger på samme vilkår som studentsamskipnadene. Dersom dagens monopolordninger
 2505 avskaffes, er det mulig å bygge flere boliger til en lavere pris og raskere. Vi vil i tillegg heve grensen for
 2506 hva unge mennesker årlig og totalt sett kan spare gjennom BSU-ordningen (Boligsparing for Ungdom).

2507
 2508 Fremskrittspartiet er positiv til forsøk med kombinerte omsorgs- og studentboliger. Dette kan være en
 2509 måte for flere studenter til å skaffe seg et rimelig sted å bo, samtidig som det kan bidra til økt trivsel og
 2510 mindre ensomhet både for studentene og for de eldre beboerne.

2511
 2512 Vi vil oppheve lov om eiendomsskatt slik at kommunene fratas muligheten til å kreve inn skatt på
 2513 eiendom. Eiendomsskatt er en dobbeltbeskatning av kommunens innbyggere og næringsliv og tar verken
 2514 hensyn til den enkeltes inntekt eller gjeldsgrad.

2515
 2516 Dokumentavgiften er blitt en statlig inntektskilde som fordyrer boligkjøp uten at innbetalt avgift står i
 2517 forhold til de faktiske kostnadene, vi vil derfor redusere dokumentavgiften.

2518
 2519 Fremskrittspartiet vil erstatte dagens generelle forbud mot bygging i strandsonen med et regelverk som
 2520 vedtas og forvaltes lokalt. Fremskrittspartiet er motstander av boplikten

2521 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2522
- 2523 • legge til rette for økt regulering av tomter i kommunene og redusere antallet innsigelser
- 2524 • fjerne statsforvalterens- og andre instansers innsigelsesmulighet i arealsaker

- 2525 • sørge for en kritisk gjennomgang i vernebestemmelser og sørge for en opprydding i både
- 2526 kommunale, fylkeskommunale og statlige bestemmelser. Dette vil gi et tydeligere lovverk som
- 2527 styrker demokratiet og legger til rette for framtidige digitale løsninger
- 2528 • sette et makstak på byggesaksgebyrer, med utgangspunkt i de mest effektive kommunene, for
- 2529 å sikre at innbyggerne mottar kostnads- og tidseffektive tjenester innen byggesaker
- 2530 • reversere fordyrende detaljkrav til universell utforming, byggemåte og energikrav knyttet til
- 2531 nybygg
- 2532 • ta initiativ til et nordisk samarbeid knyttet til felles tekniske byggekrav basert på
- 2533 kostnadseffektive løsninger
- 2534 • heve grensen for sparing gjennom BSU-ordningen
- 2535 • fjerne det statlige egenkapitalkravet for boliglån
- 2536 • la private bygge studentboliger på lik linje med studentsamskipnadene
- 2537 • at offentlige reguleringer og avgifter ved kjøp og salg av bolig settes til selvkost
- 2538 • oppheve loven om eiendomsskatt
- 2539 • innføre prøveordning med kombinerte omsorgs-/studentboliger
- 2540 • øke utbyggingstakten for studentboliger
- 2541 • etablere finansieringsordning for bygging av elevhybler etter samme modell som
- 2542 studentboliger
- 2543
- 2544
- 2545

2546 **ENERGI**

2547 Norge er en av verdens ledende energinasjoner, med tilgang på nesten ubegrenset ren og fornybar energi.

2548 Tilgang på kraft og et marked preget av effektiv konkurranse skal gi norske forbrukere og vår industri

2549 stabil tilgang til en pris som sikrer norsk konkurransekraft. Norge skal ikke være Europas batteri.

2550

2551 Offentlige myndigheter må utvise vilje til å utnytte landets fornybare energiresurser, samtidig som natur

2552 og miljø ikke utsettes for u hensiktsmessige belastninger.

2553

2554 Energisektoren skaper grobunn for teknologiutvikling, verdiskaping og god levestandard. Det må legges til

2555 rette for bruk av de energikilder som totalt sett er mest lønnsomme, miljøvennlige og effektive for

2556 samfunnet. Særnorske avgifter på energi må unngås.

2557

2558 Ved smart bruk av energi vil kostnadene for den enkelte bli lavere, samtidig som miljøinngrepene

2559 begrenses. Skatte- og avgiftslettelser på energibesparende tiltak (ENØK) både for privatpersoner og

2560 næringsliv må videreføres med langsiktighet og forutsigbarhet.

2561 **Olje og gass**

2564 Olje- og gassnæringen er Norges desidert største og viktigste industri og svært avgjørende for norsk

2565 økonomi og velstand. Næringen sikrer en betydelig sysselsetting med lønnsomme arbeidsplasser og

2566 verdiskapning i hele landet. Fremskrittspartiet vil legge vekt på å styrke grunnlaget for videre kartlegging

2567 og leting i olje- og gasssektoren. I tillegg ønsker vi å legge til rette for økt satsning på forskning og utvikling

2568 i sektoren, slik at oljeeventyret på norsk sokkel kan fortsette i overskuelig fremtid.

2569

2570 Utfordringene for petroleumsnæringen blir stadig mer komplekse. Store deler av ressursene befinner seg

2571 på større dyp, er mindre i volum og lenger fra land. Stadig flere politikere tar til orde for å stenge ned olje-

2572 og gassnæringen, den desidert mest lønnsomme næringen for Norge. Dette er kostbar symbolpolitikk som

2573 vil føre til mer klimagassutslipp i verden, en rasering av arbeidsplasser i Norge og mindre velferd for det

2574 norske folk. Fremskrittspartiet mener denne symbolpolitikken er farlig for norsk økonomi og vår velferd.

2575

2576 Det er behov for kontinuerlig kompetanse- og teknologiutvikling dersom man skal opprettholde

2577 aktivitetsnivået på norsk sokkel.

2578

2579 Fremskrittspartiet vil føre en offensiv politikk for å sikre stabile og langsiktige rammevilkår for olje- og
2580 gassnæringen, og for å stimulere til fortsatt verdiskapning, lønnsomhet og konkurransekraft i bransjen.

2581
2582 Skattesystemet må aktivt bidra til å gjøre nisje- og haleproduksjon mer lønnsom, slik at levetiden og
2583 utvinningsgraden økes på feltene.

2584
2585 Det er viktig å sikre tilgang til nye attraktive letearealer, også i nordområdene. Områder i Barentshavet
2586 som grenser mot Russland bør prioriteres. Det bør også legges også vekt på leting i områder som enda
2587 ikke er åpnet, men som grenser til områder der det er tillatt oljeutvinning.

2588
2589 Det bør åpnes for konsekvensutredning av Nordland VI, VII og Troms II (havområdene utenfor
2590 Vesterålen, Lofoten og Senja), Barentshavet nord, Møreblokkene og Jan Mayen snarest mulig, med den
2591 hensikt å åpne for petroleumsvirksomhet. Virksomheten må foregå i henhold til strenge miljøstandarder i
2592 samarbeid med fiskerinæringen, og i tråd med petroleumslovens bestemmelser.

2593
2594 Iskanten er i dag grensen for hvor selskapene på sokkelen kan drive aktivitet i nordområdene. Iskantsonen
2595 er biologisk viktig fordi det her skjer en periodisk stabilisering av det øvre vannlaget i tilknytning til
2596 ismelting og mye solinnstråling. Dette fører til en relativt kortvarig, men intens produksjon av
2597 planteplankton i vannmassene ved iskanten og i selve iskantsonen. Dyreplankton, fisk, sjøpattedyr og
2598 sjøfugl utnytter dette, og samles rundt iskanten. Den reelle iskantsonen er i stadig bevegelse, derfor bør
2599 også iskantsonen justeres i tråd med hvor den faktiske iskantsonen befinner seg.

2600
2601 Staten er den desidert største aktøren på norsk sokkel. Staten må derfor ta et stort ansvar for forskning og
2602 utvikling innen petroleumsnæringen. Norwegian Energy Partners (NEP) er et av de viktigste virkemidlene
2603 for norsk petroleumsindustri og for å fremme norske leverandører internasjonalt.

2604
2605 Norsk petroleumsnæring har vist en vilje og evne til å møte miljøutfordringer og til å finne nye løsninger
2606 som gir tillit til fremtidig petroleumsvirksomhet utenfor kysten. Med økt petroleumsvirksomhet og økt
2607 skipsfart, blant annet fra russiske olje- og gassfelt, så må staten likevel øke sitt bidrag til en trygg og sikker
2608 oljevernberedskap, med sikte på å unngå miljøkatastrofer ved eventuelle uhell.

2609
2610 Fremskrittspartiet er kritiske til å elektrifisere sokkelen med strøm fra land.

2611
2612 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2613 • åpne for økt olje- og gassvirksomhet på norsk sokkel
- 2614 • åpne for økt petroleumsvirksomhet i Norskehavet og utenfor Møre-kysten
- 2615 • sikre større satsing på FoU innen petroleumssektoren
- 2616 • fortsatt stimulere til økt nisje- og haleproduksjon for å øke utvinningsgraden på felt
- 2617 • sikre at industrien har konkurransedyktige og forutsigbare rammebetingelser
- 2618 • ikke elektrifisere norsk sokkel fra land
- 2619 • sikre at den definerte Iskantsonen er dynamisk, slik at nye områder som reelt blir tilgjengelige kan
- 2620 åpnes for ny aktivitet
- 2621 • konsekvensutrede LoVeSe for åpning av olje- og gassproduksjon

2622
2623

2624 **Havbunnsmineraler**

2625 Norge er i særstilling når det gjelder forekomster av mineraler på havbunnen. Det er store forekomster på
2626 vår kontinentalsokkel. Kartlegging av disse ressursene er et prioritert område, for å sikre etterspurte
2627 råvarer og fremtidige inntekter til Norge.

2628
2629 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2630 • kartlegge forekomster av mineraler på norsk sokkel

2631
2632

2633 **Vannkraft**

2634 Fremskrittspartiet vil heller satse på vannkraft enn vindkraft. Den norske regulerbare vannkraften står for
2635 over 90 prosent av den fornybare energiproduksjonen i Norge, og spiller en sentral rolle for
2636 strømforsyning og verdiskaping i landet. Vannkraften er en forutsetning for Norges forsyningssikkerhet. I
2637 tillegg til å være miljøvennlige kan vannmagasiner bidra til å unngå flomskader i perioder med
2638 ekstraordinær vannføring i vassdrag. I flere flomutsatte vassdrag bør det vurderes om kraftproduksjon og
2639 flomforebygging kan kombineres gjennom etablering av vannmagasiner.

2640
2641 Om lag halvparten av produksjonskapasiteten ved vannkraftverkene er over 50 år og nærmer seg teknisk
2642 levealder. En oppgradering av eksisterende vannkraftverk vil gi en betydelig økt energiproduksjon, uten
2643 nye naturinngrep. Staten bør stimulere til slik oppgradering gjennom skattesystemet. Samtidig bør
2644 konsesjonsbehandlingen av vannkraft forenkles både for store kraftverk og for små-, mini- og
2645 mikrokraftverk. Konsesjonsbehandling av små-, mini- og mikrokraftverk bør overlates til kommunene, og
2646 det må særskilt legges til rette for en rask kapasitetsøkning i områder med dårlig strømforsyning.

2647
2648

2649 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2650 • ta i bruk vannkraftutbygging fremfor utbygging av vindkraft
- 2651 • forenkle konsesjonsbehandlingen
- 2652 • tillate skånsomme utbygginger i vernede vassdrag
- 2653 • endre skattesystemet slik at det investeres mer i vannkraft
- 2654 • at all fornybar kraftproduksjon likestilles ift skatt, avgiftslettelse og økonomiske
- 2655 støtteordninger

2656
2657

2658 **Hydrogen**

2659 Hydrogen brukes allerede i dag til flere industrielle formål, som eksempelvis ammoniakkproduksjon,
2660 metanolproduksjon og i oljeraffinering, der hydrogen også kan være et biprodukt. I Norge dekkes den
2661 eksisterende etterspørselen etter hydrogen i hovedsak ved at aktørene produserer det selv ved hjelp av
2662 gassforming.

2663
2664 Hydrogen har langt høyere energitetthet enn alternativer som bensin, diesel og batterier. Hydrogen kan bli
2665 viktig som drivstoff ettersom det ikke har utslipp og inneholder mye energi i forhold til vekten.

2666
2667

2667 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2668 • stimulere til økt forskning og satsning på hydrogen som mulig alternativ energikilde

2669
2670

2671 **Kjernekraft**

2672 I årene foran oss vil behovet for energi øke betraktelig, og kjernekraft vil utgjøre en stor andel av verdens
2673 energimiks. Som energinasjon bør Norge arbeide aktivt for å utvikle nye energiteknologier som kan bidra
2674 til å dekke fremtidig energibehov. Det er viktig å ivareta den kompetansen vi har i Norge knyttet til
2675 kjernekraft og ikke minst den viktige kompetansen vi har knyttet til sikkerhet ved bruk av kjernekraft.

2676
2677 Fremskrittspartiet mener at vi må satse mer på forskning og teknologiutvikling innenfor kjernekraft,
2678 eksempelvis basert på thorium som vi har betydelige forekomster av i Norge. Testresultater for thorium
2679 som energikilde i reaktorer er gode, men det er viktig å få videreført denne testingen før thorium eventuelt
2680 kan benyttes som ett tryggere alternativ til uran. Verden har i tillegg langt større forekomster av thorium
2681 enn uran.

2682
2683

2683 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2684 • intensivere forskning på kjernekraft, med vekt på thorium

2685
2686

2687 **Vindkraft**

2688 Utbygging av vindkraft skjer i kyst- og fjellområdene og innebærer betydelige arealinngrep og store
2689 naturødeleggelser. Det er et behov for å evaluere gjennomførte utbygginger og effekten på dyreliv etc.
2690 Fremskrittspartiet ønsker primært å ta i bruk utnyttede vannkraftressurser, fremfor videre utbygging av
2691 vindkraft på land.

2692
2693 Fremskrittspartiet sier nei til utbygging av vindkraftverk, med mindre innbyggerne i kommunen har sagt ja
2694 gjennom en folkeavstemming. Fremskrittspartiet mener at planlegging og utbygging av vindkraft må skje
2695 etter plan- og bygningsloven i tillegg til energiloven.
2696

Dissens 9. Landsstyret mindretall ønsker å erstatte avsnitt over om vindkraft med følgende:

2697 Fremskrittspartiet sier prinsipielt nei til vindkraft utbygging på land. Dersom det vurderes å åpne for
2698 vindkraft utbygging på land kan dette kun gjøres etter plan- og bygningslovens bestemmelser etter en lokal
2700 folkeavstemning i den enkelte kommune som viser at folket ønsker dette.
2701

2702
2703 Nesten 80 prosent av verdens potensial innen havvind ligger i områder med mer enn 60 meters havdyp.
2704 Gjennom bruk og videreutvikling av norsk kunnskap og teknologi innenfor olje- og gassnæringen har vi
2705 muligheten til å innta en ledende posisjon innen utnyttelse av havvind. Samtidig er det viktig å ta hensyn til
2706 andre interesser på havet som fiske og sjøtransport. Etablering av vindparker på havet må ikke gå på
2707 bekostning av fiskebestanden, fuglebestanden, fiske eller fremkommeligheten på havet.
2708

2709 Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II er allerede åpnet for mulig fremtidig havvind. Det bør lages en helhetlig
2710 plan for eventuell videre utbygging av vindkraft til havs istedenfor at tillatelsene gis stykkevis og delt.
2711

Fremskrittspartiet vil:

- 2713 • evaluere konsekvenser av utbygginger og gitte konsesjoner
- 2714 • si nei til vindkraft på land, med mindre folket har sagt ja i folkeavstemning
- 2715 • lage en helhetlig plan for vindkraftutbygging til havs
- 2716 • flytte regelverket fra energiloven til plan og bygningsloven for å sikre lokal styring
- 2717 • fjerne alle direkte og indirekte subsidier til utbygging av vindkraft, og skattlegge likt som
2718 annen kraft
- 2719 • utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for havvind som ivaretar fiskebestanden,
2720 fuglebestanden, fiske og fremkommelighet på havet
- 2721 • el-sertifikat- og særskilte avskrivningsordninger for vindkraft avvikles

2722
2723

2724 **Alternative energikilder**

2725 Det finnes mange ulike områder som kan få en rolle i fremtidig energiforsyning i Norge, enten direkte
2726 gjennom termisk energi eller via elektrisitetsproduksjon. Noen eksempler er bioenergi, bølgekraft,
2727 tidevannskraft, jordvarme, solceller, atomkraft og fisjonsenergi. Økt bruk av nye fornybare energikilder
2728 kan bidra til å gjøre energibruken mer fleksibel og bidra til økt verdiskaping.
2729

2730 Det er viktig at rammevilkårene for fornybare energiteknologier er teknologinøytrale og stimulerer til mest
2731 mulig energi til lavest mulig pris, samtidig som man skal legge til grunn viktige momenter som støy og
2732 miljøpåvirkning.
2733

Fremskrittspartiet vil:

- 2735 • ha økt satsing på forskning innenfor fornybar energi

2736
2737

2738 **Strømnettet**

2739 Myndighetene har det overordnede ansvaret for strømmettet, og for at dette utvikles for morgendagens
2740 behov. Et godt strømmett er avgjørende for kraftforsyningen både til privathusholdninger og til industrien.
2741 Det er behov for en effektiv organisering av nettselskapene, slik at drift, vedlikehold og oppgradering av
2742 nettet blir rasjonelt og leveringssikkerheten høy, samtidig som forbrukernes- og industriens kostnader blir
2743 lavest mulig.

2744
2745 Siden nettselskapene er monopolister er det behov for en betydelig regulering av deres virksomhet, for å
2746 sikre at forbrukernes interesser ivaretas. En økt elektrifisering innenfor industrien, og økt privat
2747 strømforbruk, for eksempel til lading av el-biler, skaper nye utfordringer som nettselskapene må løse.
2748 Nettselskapene må også stimuleres til å bygge ut nett som muliggjør lønnsom kraftutbygging. Mer variabel
2749 kraft fra vind og sol skaper nye utfordringer i kraftsystemet, og behov for investeringer.

2750
2751 Der hvor staten, fylkeskommunen eller kommunen gir pålegg, som eksempelvis krav om el-ferger, så bør
2752 også samme myndighet dekke eventuelle merkostnader knyttet til utbygging av strømmettet. Vi er mot
2753 innføring av rushtidsavgifter på strøm.

2754
2755 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2756 • si nei til rushtidsavgift på strøm
- 2757 • at det offentlige må dekke merkostnader for strømmettutbygginger som kommer som følge av
2758 offentlige pålegg
- 2759 • kreve leveringssikkerhet til både privathusholdninger og industrien

2760
2761

2762 **Kraftkrevende industri**

2763 Det skapes store verdier i Norge basert på tilgang på ren, fornybar og regulerbar kraft, samt stabile og
2764 forutsigbare rammebetingelser. Fremskrittspartiet vil legge til rette for at industri i Norge kan dra økt nytte
2765 av våre grønne og rene fornybare ressurser i fremtiden.

2766
2767 Med ren norsk kraft kan det skapes nye, grønne og lønnsomme virksomheter som datasentre,
2768 batteriproduksjon og hydrogenproduksjon, for å nevne noe. Vår rene energi bidrar til å gjøre Norge til et
2769 interessant og konkurransedyktig land å etablere seg i, både for norske og utenlandske selskap.

2770
2771 Fastlandsindustrien utgjør en betydelig del av Norges verdiskaping. FrP vil være garantisten for at
2772 industrien får opprettholdt forutsigbar krafttilgang. Dette vil gi flere industriaktører mulighet til langsiktig
2773 og forutsigbar tilgang til kraft, noe som igjen vil bidra til økt verdiskaping og sysselsetting i industrien.

2774
2775 Enova har en viktig rolle for å bidra til industriell konkurransekraft i Norge. Det er også viktig at Enovas
2776 fokus kan rettes mot prosjekter i kraftkrevende industri. Enovas hovedmål er å sikre og utvikle nye
2777 arbeidsplasser og verdiskaping i Norge. Kriteriene for tildeling må endres i tråd med dette, og slik at de
2778 mest lønnsomme tiltakene prioriteres. Enova bør også kunne gi støtte til teknologi som allerede er
2779 tilgjengelig hvis det kan bidra til de største utslippskuttene, eller binde og lagre CO2. Det bør også kunne
2780 gis støtte til oppstartsselskaper og teknologi som ikke er ferdig utviklet

2781
2782 I et miljøperspektiv er det viktig at kraftkrevende produksjon som eksempelvis produksjon av aluminium
2783 og silisium skjer i Norge fremfor i kullfyrte økonomier som eksempelvis Kina eller India.

2784
2785 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2786 • stimulere til etablering av industri som gir flere nye grønne jobber
- 2787 • legge til rette for mer kraftkrevende industri i Norge
- 2788 • at Enova skal sikre og utvikle arbeidsplasser og verdiskaping i Norge

2789
2790
2791
2792

2793 MILJØ

2794 Norge har en variert og unik natur. Fremskrittspartiet ønsker å tilrettelegge for og en hverdag for folk flest
2795 i gode omgivelser med ren luft, rent vann og rent hav. Vi skal ivareta og forvalte naturen vår på en god
2796 måte, og overlate den i god stand til de neste generasjoner.

2797
2798

2799 Forurensning og utslipp

2800 Tiltak som skal begrense forurensningen, må være effektive og ivareta prinsippet om likhet for loven.
2801 Forurensningen kjenner ingen landegrenser, og en vesentlig del av forurensningen i Norge skyldes utslipp
2802 fra andre land. Det er derfor viktig med internasjonale avtaler på miljøområdet.

2803 Norge er avhengig av et rent hav, spesielt er det viktig for fiske og havbruk, men også for dyreliv og alle
2804 som bruker kysten.

2805 Like virksomhetstyper bør ha mest mulig like utslippstillatelser, både i et nasjonalt og et internasjonalt
2806 perspektiv. Dagens praksis og lovverk, hvor hver bedrift behandles individuelt, er uheldig fordi dette fører
2807 til konkurransevridning og unødvendig byråkrati. Det er behov for en streng miljølovgivning for å hindre
2808 at noen skader andres helse, eiendom eller vår felles natur. Dette arbeidet bør først og fremst gjøres i
2809 samarbeid med Norges viktigste internasjonale handelspartnere, ikke gjennom ensidige nasjonale
2810 bestemmelser.

2811
2812 Konsesjoner og utslippstillatelser bør gis av miljøvernmyndighetene. I konsesjonsvilkårene må det klart
2813 fremgå hvor store og hvilken type årlige utslipp det gis tillatelse til.

2814 Fremskrittspartiet ønsker å redusere overflødig byråkrati hos klima- og miljøverndepartementet,
2815 statsforvalterne og i kommunene, og vil gi miljødirektoratet oppgaven med å påse at
2816 forureningsbestemmelsene etterleves. Politiet bør styrke sin kompetanse på etterforskning av brudd på
2817 miljøvernlovgivningen.

2818

2819 Fremskrittspartiet vil:

- 2820 • arbeide for internasjonale miljøavtaler som sikrer like rammebetingelser
- 2821 • at miljøavgifter i størst mulig grad øremerkes miljøtiltak
- 2822 • arbeide mot særnorske og europeiske påbud, forbud, reguleringer og avgifter som svekker
2823 konkurransekraften til norsk næringsliv

2824

2825

2826

2827 Sirkulær økonomi

2828 Det er et økende press på våre naturressurser som gjør at vi må bruke og utnytte dem best mulig ved
2829 gjenvinning og gjenbruk og etterlate minst mulig avfall. Målet for en sirkulær økonomi er å ivareta
2830 ressursene i et kretsløp samtidig som vi skaper økonomisk vekst. Ved å utnytte alle ressurser lengst og best
2831 mulig, og utvikle kretsløp som skaper minst mulig avfall, bidrar vi til dette. Ved å ha fokus på design av
2832 produkter som kan gjenbrukes reduserer vi behovet for uttak av naturressurser som råvarer.

2833 For Fremskrittspartiet er det viktig at omstillingen til sirkulær økonomi har fokus på kostnadseffektive
2834 tiltak som gir resultater, og ikke på dyr symbolpolitikk. Gode eksempler på dette er innen utvikling av
2835 biogass og produksjon- og gjenbruk av plast, og effektiv bruk av skogressursen

2836

2837 For å stimulere til sirkulærøkonomi ønsker Fremskrittspartiet å bruke avgiftssystemet og avgiftslettelser på
2838 en mer effektiv måte for til å påvirke at industri og forbrukere tar valg som fører til økt produksjon av
2839 produkter som kan gjenbrukes, ordninger som stimulerer til økt grad av gjenvinning og mindre avfall.

2840

2841 Fremskrittspartiet vil:

- 2842 • at all innsamlet plast går til gjenbruk og gjenvinning
- 2843 • redusere avgiftssatser på naturgass i transportsektoren og sikre utbygging av biogassproduksjon
- 2844 • utrede momsfrakt for gjenbruksbutikker

2845
2846

2847 **Marin forsøpling**

2848 Plast er i ferd med å bli ett av vår tids største miljøproblemer. Hvert år havner enorme mengder søppel i
2849 alle verdens hav, og veldig mye av dette er plast.

2850
2851 Økt kunnskap om marin forsøpling og mikroplast har gitt økt bekymring for hvilke problemer dette
2852 skaper i naturen. Fremskrittspartiet er bekymret for miljøproblemer og trusler marin forsøpling er mot
2853 fisk, fugl og sjøpattedyr. Det truer ikke bare miljøet vårt, men også våre viktige maritime næringer.
2854 I Norge utgjør forsøpling og opphopning av plast på strender, langs kysten og på havbunnen et
2855 hurtigvoksende miljøproblem

2856
2857 Forsøpling og opphopning av plast krever konkrete tiltak. Det trengs større aksjoner i regi av kommuner,
2858 frivillige og andre for å fjerne forsøpling, både på strender og på vanskelig tilgjengelige steder. Det
2859 offentlige må i samarbeid med lokale krefter sikre at rydding skjer. Fremskrittspartiet ønsker en bedre
2860 organisering og en helhet i ordningen for innsamlingen av plast. Det er behov for at det etableres
2861 ordninger som gjør at skipsfart, havbruk og fiskeri har gode ordninger for mottak av plast på land.
2862 Forsøpling av det marine miljøet er en stor utfordring både nasjonalt og internasjonalt. Fremskrittspartiet
2863 er bekymret for hvilke miljøproblemer dette skaper for dyr- og plantelivet. Det må også initieres større
2864 globale samarbeid gjennom bistandsmidlene for å få bukt med marin forsøpling globalt.
2865 Fremskrittspartiet er en pådriver for internasjonalt samarbeid gjennom bruk av bistandsmidler til
2866 opprydding av plast i havet.

2867
2868

2869 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2870 • styrke støtte- og tilskuddsordninger for private til oppryddingstiltak av marint søppel
- 2871 • ønsker en bedre lokal organisering for av oppryddingstiltak for marin forsøpling
- 2872 • styrke den økonomiske støtten til lokale oppryddingstiltak
- 2873 • prioritere mer av bistandsmidlene til konkrete tiltak rettet mot marin forsøpling
- 2874 • arbeide for internasjonale miljøavtaler som sikrer like rammebetingelser

2875
2876

2877 **Ressursforvaltning og avfallshåndtering**

2878 Fremskrittspartiet vil arbeide for en miljøvennlig og effektiv håndtering av avfall fra husholdninger og
2879 bedrifter. Forholdene må legges til rette for etablering og drift av moderne forbrenningsanlegg uten at
2880 avfallet må fraktes over lange strekninger. Varmen fra anleggene bør brukes til oppvarming lokalt,
2881 fjernvarme eller elektrisitetsproduksjon.

2882
2883 Industri og næringsliv må gis best mulige rammebetingelser for kildesortering og stimulere til gjenbruk. Vi
2884 mener at konkurransestimulering av avfallssektoren vil gi økonomiske og miljømessige gevinster.
2885 Differensierte avfallsgebyrer er et positivt virkemiddel for å skape et rettferdig system, innenfor
2886 selvkostprinsippet, som belønner dem som forurensner minst, med lavere avgifter.
2887 Avgiftssystemet for avfallshåndtering må legges opp slik at det ikke stimulerer til eksport av avfall.
2888 For å stimulere til ønsket målsetting er det viktig at avgifter legges på riktig sted i verdikjeden.

2889
2890

2890 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2891 • stimulere avfallssektoren gjennom konkurranse
- 2892 • ha differensierte avfallsgebyrer
- 2893 • avgifter må legges på riktig sted i verdikjeden

2894
2895

2896 **Naturvern og friluftsliv**

2897 Fremskrittspartiet støtter allemannsretten, med individuelt ansvar for å ferdes på en hensynsfull måte, med
2898 tanke på grunneier, miljø og andre som benytter seg av friluftsområdet.

2899 Det generelle forbudet mot bygging i 100-meterssonen skal fjernes og erstattes med et differensiert
2900 regelverk som tar hensyn til lokale forhold. Det må samtidig sikres av lokale myndigheter at det er
2901 tilstrekkelig med strandsone tilgjengelig for allmennheten.

2902
2903 Ved opprettelse av nye naturreservater, nasjonalparker og lignende, skal lokaldemokratiet tillegges
2904 avgjørende vekt. Prinsippet om «vern gjennom bruk» skal uansett legges til grunn. Restriksjoner knyttet til
2905 vern skal kun være utformet for å hindre ødeleggelse av naturgrunnlaget. Vi vil være med å vurdere
2906 opphevelse av allerede vedtatte verneområder, dersom det finnes gode grunner for dette.

2907 Det må satses på etablering av turloyper og andre arenaer for friluftsliv, som kommer folk flest til gode.
2908 Tilrettelagt for gammel og ung med universell utforming der det er hensiktsmessig, vil dette for mange
2909 være det man trenger for å kunne komme seg i aktivitet.

2910
2911 Kommunene skal forvalte lov om motorferdsel i utmark. Norge har store avstander, spredt bosetting og
2912 et næringsgrunnlag sterkt knyttet til primærnæringene, turisme, jakt og fiske. Dette tilsier at man burde ha
2913 en svært fleksibel holdning til bruk av motorisert ferdsel i mange deler av landet. Dette vil også kunne
2914 legge til rette for næringsvirksomhet til distriktkommuner.

2915
2916 Friluftsliv er et viktig tema blant annet når det gjelder skole, undervisning og folkehelse. Friluftsliv er også
2917 et viktig område for utvikling av reiselivsbaserte næringer.

2918
2919 Norske elver er yngleplass for halvparten av all atlantisk villaks. Villaksen er viktig som indikator-art i
2920 naturmiljøet, men også for friluftslivet og som inntektskilde og kulturbærer langs norske vassdrag. Det bør
2921 være en prioritert miljøpolitisk oppgave å bevare og styrke de norske villaksstammene.

2922
2923 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2924 • ivareta allemannsretten og sikre tilgang til skog og mark
- 2925 • sikre tilstrekkelig tilgang til strandsonen for allmennheten
- 2926 • at det i hovedsak er offentlig eide naturområder som vernes, eller ved frivillig avståelse av grunn
2927 fra private
- 2928 • at ved båndlegging av privat jord skal det gis markedsmessig erstatning
- 2929 • tilrettelegge for turstier med størst mulig grad av universell utforming
- 2930 • at forvaltning av strandsonen skal skje lokalt
- 2931 • la kommunene selv få bestemme om de ønsker å åpne for romjulsjakt
- 2932 • la kommuner selv få åpne for motorisert ferdsel
- 2933 • gi behandling av gyroinfiserte vassdrag høy prioritet
- 2934 • styrke forskningen på hvordan villaks, produksjon av kraft og oppdrettslaks kan sameksistere
- 2935 • styrke uavhengig forskning på smittepresset fra havbruket til villfisk
- 2936 • sikre at blyhagl fortsatt tillates til jakt på fastmark og over åpent vann

2937
2938
2939

2940 **KLIMA**

2941 Jordens klima skifter over tid, og vi vet for lite om hva som påvirker disse endringene. Derfor er det viktig
2942 å legge et føre-var-prinsipp til grunn for klimapolitikken i stedet for å kanalisere all innsats i en bestemt
2943 retning. Det betyr at det er fornuftig å prioritere tiltak som har en tilleggseffekt utover det å være et
2944 klimatiltak. Det forskes for lite på naturlige klimaprosesser.

2945
2946 Fremskrittspartiet vil stimulere til bredere forskning og åpen, kritisk debatt rundt årsaker til, og omfanget
2947 av, klimaendringer. God forståelse om utfordringen er viktig slik at man bedre kan prioritere samfunnets
2948 knappe ressurser til ulike formål, som å forebygge eller bedre å tilpasse oss uønskede endringer i naturen.

2949
2950 Det er nødvendig med en nyansert klimadebatt. Problemstillingen som politikere og forskere fra FNs
2951 klimapanel retter oppmerksomheten mot, kan være alvorlig. Advarslene gir grunnlag for varsomhet.
2952 Samtidig kan det være uheldig og uriktig å koble enhver flom, hete- eller kuldebølge, storm og andre

2953 værformer til påstanden om menneskeskapt klimaendring. Innen slike samfunnsomvendende
2954 problemstillinger er det viktig å sikre gode, langsiktige beslutninger som har støtte i befolkningen og som
2955 forvalter skattebetalernes penger på en optimal måte.

2956

2957 Den norske klima- og miljødebatten er i altfor stor grad preget av politiske symboler, manglende
2958 konsekvensvurderinger og for liten tro på markedet. Resultatet av dette er at mange partier tyr til
2959 meningsløse påbud, forbud og reguleringer som plager folk i hverdagen og som hindrer vekst og
2960 verdiskapning i Norge.

2961

2962 Fremskrittspartiet er det eneste alternativet til en slik politikk. Vi vil føre en forutsigbar og faktabasert
2963 klimapolitikk som bidrar til reduserte klimagassutslipp basert på kostnader og effekt, og som bidrar til at
2964 det vil skapes nye jobber, lønnsomme bedrifter og økonomisk vekst i Norge.

2965

2966 Norge har ikke en egen atmosfære. Det betyr at klimapolitikken må forstås og føres på et globalt plan. Det
2967 blir ikke lavere globale CO₂-utslipp ved at norske industriarbeidsplasser flyttes til Kina, eller at olje- og
2968 gassproduksjonen vår overtas av sjeikene i Midtøsten. Det eneste man oppnår ved en slik politikk er
2969 karbonlekkasje ved at utslippene flyttes til andre land og deretter tar med seg verdiskapningen,
2970 arbeidsplassene og velferden vår.

2971

2972 Fremskrittspartiet baserer seg derfor på at reduserte utslipp av CO₂ må gjennomføres der det er mest
2973 kostnadseffektivt etter et kost/nytte prinsipp. Dette er bakgrunnen for at FrP vil basere sin politikk på
2974 aktiv bruk av klimavoter. På denne måten sikrer man at utslippskuttene gjennomføres der de til enhver
2975 tid er billigst, samtidig som kostnadsbildet for klimapolitikken som føres blir langt tydeligere.

2976 Fremskrittspartiet mener videre det er avgjørende at Norge ikke pålegger våre bedrifter og arbeidsplasser
2977 en høyere belastning for utslipp enn andre land vi er i naturlig konkurranse med. Fremskrittspartiet er
2978 derfor motstander av særnorske klimaavgifter på norske arbeidsplasser og bedrifter.

2979

2980 Fremskrittspartiet vil også motsette seg en politikk som bygger på å plage egne innbyggere med
2981 symbolpolitikk som har liten eller ingen påvirkning på globale utslipp, men som gjør hverdagen
2982 vanskeligere for folk flest. Eksempler på dette er forbud mot salg av nye bensin- og dieslbiler innen 2025,
2983 avgift på produksjon av rødt kjøtt, kreative flyavgifter, elektrifisering av sokkelen som vil kreve massiv
2984 utbygging av nye vindmøller på land, eller miljøavgifter uten effekt som bare henter penger til statskassen.
2985 Det er heller ingen løsning å pålegge avgifter som for eksempel økt CO₂ avgift før alternativ teknologi er
2986 tilgjengelig. Dette vil ramme blant annet transportbransjen og maritim sektor.

2987

2988 Norske fossefall er et naturgitt og fornybart utgangspunkt for ren kraftproduksjon som gir oss en
2989 konkurransefordel mot andre land. Samtidig gjør vår allerede 100 % fornybar kraftproduksjon det
2990 vanskeligere og mer kostbart for Norge å gjennomføre utslippskutt innenlands. De andre partienes svar på
2991 dette er å overby hverandre med urealistiske, ineffektive og kostbare mål som vil gå på bekostning av
2992 skattebetalerne og konkurransevnen til norsk industri.

2993

2994 Fremskrittspartiet vil tvert imot føre en klima- og miljøpolitikk som både kutter utslipp, tar hensyn til
2995 norsk industri og øker verdiskapningen i Norge. Det betyr at det må lønne seg for folk og bedrifter å gjøre
2996 smarte og miljøvennlige valg. Fremskrittspartiet vil derfor legge til rette for teknologiutvikling og støtte til
2997 programmer for forskning og utvikling. En slik politikk må basere seg på å utnytte våre fantastiske
2998 naturressurser.

2999

3000 Eksempler på dette er videre satsing på norsk olje- og gassproduksjon som er blant de reneste i verden
3001 målt i utslipp pr. produsert fat. En stor satsing på nyplanting av skog vil både redusere våre utslipp, men
3002 også gi Norge muligheter til å skape nye jobber i skogbruket og treindustrien. Fortsatt vekst i fiskeri og
3003 oppdrettsnæringen gir grunnlag for nye arbeidsplasser, og i maritim sektor vil ny teknologi og gradvis
3004 skjerpede miljøkrav globalt bidra til at vi kan øke verdiskapningen i Norge. Med eksport av gass bidrar
3005 Norge til å gjøre det mulig for Europa å nå sine klimamål. Norsk naturgass er derfor en del av løsningen.
3006 Å erstatte kull med gass i kraftproduksjonen er et enkelt, effektivt og billig grep for å kutte
3007 klimagassutslipp og bedre luftkvaliteten raskt.

3008

3009 Fremskrittspartiet vil legge til rette for et teknologinøytralt system der lave utslipp gjennom hele livsløpet
3010 belønnes. Eksempel på dette er hydrogen og biogass som begge kan utvikles fra naturgass og vil kunne
3011 bidra til reduserte utslipp i transportsektoren og landbruket.
3012

3013 Fremskrittspartiet vil arbeide for innføring av miljø- og klimasertifikat på alle nye biler, slik at man kan
3014 synliggjøre utslipp under både produksjon, drift og destruksjon.
3015

3016 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3017 • føre en effektiv klima- og miljøpolitikk fri for politiske symboler
- 3018 • basere politikken på aktiv bruk og forvaltning fremfor vern av naturen
- 3019 • støtte forsknings og teknologiutviklingsprosjekter som kan bidra til redusert foravtrykk på klima
3020 og miljø
- 3021 • basere all gjennomføring av klimatiltak på en grundig kost/nytte analyse
- 3022 • bruke klimavoter for å gjennomføre utslippskutt der det er mest kostnadseffektivt
- 3023 • fortsette å utvikle olje, gass og leverandørindustrien i Norge
- 3024 • styrke satsingen på hydrogen og biogass
- 3025 • starte en aktiv politikk for skogplanting for å redusere utslipp og øke verdiskapningen i Norge
- 3026 • skjerme norsk landbruk og fiskerier for særegne klimatiltak som flytter produksjonen ut av Norge
- 3027 • si nei til nye reguleringer, påbud og forbud som innskrenker innbyggernes frihet og egne valg
- 3028 • forsterke arbeidet mot forsøpling på land og i havet
- 3029 • si nei til forbud mot bensin- og dieslbiler

3030

3031

3032

3033 **TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON**

3034 Kjernen i fremtidens infrastruktur vil være et høyhastighetsveinett god tilpasset et Norge med spredt
3035 bosetting og næringsliv. Bilen står for mer enn 80% av persontransporten og er det mest fleksible
3036 transportmiddelet for et land med spredt bosetting. Kjernen i infrastrukturutviklingen må derfor være vei
3037 og bruk av bil til både person- og godstransport.
3038

3039 Vi vil ha en effektiv, dobbeltsporet jernbane for persontrafikk rundt byområdene og prioritere
3040 godstransport på lengre jernbanestrekninger. Dette vil legge grunnlaget for nye bo- og arbeidsmarkeder og
3041 sørge for at vi kan ta hele landet i bruk til næringsvirksomhet.
3042

3043 Staten har ansvaret for både gjennomføring og finansiering av vei- og baneutbygging. I
3044 planleggingsprosesser må realistiske trafikkprognoser legges til grunn, slik at infrastrukturen dimensjoneres
3045 for et transportsystem i vekst.
3046

3047

3048 **Veinettet**

3049 Utvikling av hovedveiene gjennom et høyhastighetsveinett er den viktigste jobben i perioden.
3050 Høyhastighetsveinettet skal binde byer og landsdeler sammen på en effektiv, sikker og miljømessig god
3051 måte. En slik utbygging må inneholde løsninger som leder trafikken utenfor byene.
3052

3053 Alle veier i Norge skal utbygges og drives i henhold til veinormaler som er på nivå med nabolandene våre
3054 og sikrer mest mulig vei for pengene som investeres. Fremskrittspartiet ønsker å klassifisere veier som
3055 stamveier, øvrige riksveier og kommuneveier. Dagens fylkesveier skal fordeles mellom stat og kommune.

3056 En ny fartsgrensestrategi skal gi høyere fart på stam- og riksveier og bringe norske fartsgrenser på nivå
3057 med nabolandene våre.
3058

3059 Statens veivesen med Vegdirektoratet har for mye makt i dagens organisering av samferdselssektoren. Vi
3060 vil at Samferdselsdepartementet skal ha en klarere rolle i utviklingen av veinettet. Dagens
3061 forvaltningsstruktur med Statens Vegvesen og Vegdirektoratet skal erstattes av et nytt forvaltningsorgan
3062 for Veisektoren. Skiltpraksis skal gjennomgås og liberaliseres. Veiselskapet Nye Veier og det nye
3063 forvaltningsorganet for vei skal likestilles som premissleverandører for Samferdselsdepartementet innenfor
3064 alle deler av vei- og kjøretøyssektoren. Nye Veier skal få ansvar for en større del av veisektoren både
3065 utbygging og vedlikehold. Videre skal Nye Veier også få nye oppgaver når det gjelder beredskap og
3066 trafiksikkerhetsarbeid.

3067
3068 Kjøretøytekniske tjenester skal ivaretas av godkjente verksteder slik det blir gjort med EU-kontroll. Dette
3069 vil gi bedre kapasitet på kjøretøytekniske tjenester over hele landet. Statens rolle blir å ivareta
3070 kontrollfunksjonen.

3071
3072 Statens ansvar for infrastrukturen må også innebære et erstatningsansvar for feil og mangler på statens
3073 veier som gir skade på kjøretøy. Manglende vedlikehold og dårlig veikvalitet er et ansvar staten ikke kan
3074 skyve over på den enkelte bilist

3075
3076 Riksveinettet skal ha som formål å være transportkorridorer mellom byer og landsdeler. Disse veiene skal
3077 ha høy standard og høyere fart enn i dag. På riksveinettet skal det i større grad satses på firefelts
3078 motorveier med fysisk skille mellom kjøreretningene. Vi vil redusere trafikkmengdekravene for å bygge
3079 firefeltsvei og etablere en veiklasse med smal firefeltsvei som erstatter den særnorske modellen med å
3080 bygge 2/3 felts veier på hovedveinettet.

3081
3082 Det er viktig at staten i langt større grad har beslutningsmyndighet ved valg av fremtidig trasé for
3083 hovedfartsåreer, og sikre fremdriften av prosjektene. Ved igangsetting av bygging av nye veitraseer skal det
3084 sikres videre utbyggingsmuligheter.
3085

3086 **Dissens 10. Landsstyret mindretall ønsker ny tekst om statlig finansiering av** 3087 **fylkesveier**

3088 Vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene har blitt for stort til at fylkeskommunene kan håndtere dette alene.
3089 Fremskrittspartiet ønsker at staten skal overta mange av fylkesveien, men ser at staten må bidra med
3090 vedlikeholdsmidler frem til vi får flertall for dette. Vi vil etablere en belønningsordning hvor staten bidrar
3091 med like mye til vedlikehold av fylkesveier som fylkeskommunen bidrar med selv

3092
3093 Utbygging av gang- og sykkelveier langs skoleveier må prioriteres, med nøktern standard.

3094
3095 Sikkerheten på veiene er tett knyttet opp mot veiens standard og vedlikehold. Det er viktig at innsatsen i
3096 trafiksikkerhetsarbeidet rettes inn mot veiformål som erfaringsmessig gir best effekt. Kontrollordningen
3097 med streknings-ATK avvikles og bruken av ordinære fotobokser avgrenses til byområder på veier med lav
3098 fartsgrense grunnet komplisert trafikkbilde eller skoleveier.

3099
3100 Det er viktig, særlig langs riksveinettet, at det etableres et tilstrekkelig antall raste- og hvileplasser med en
3101 standard tilpasset yrkessjåførenes behov. Yrkessjåfører må på en forsvarlig måte kunne overholde kjøre-
3102 og hviletidsbestemmelsene.

3103 3104 3105 **Bygging, drift og finansiering**

3106 Staten skal ha ansvaret for veiutbyggingen i landet. Veiprisning, rushtidsavgifter, kjøprising eller andre
3107 betegnelse på skatter og avgifter som har til hensikt å fordyre transport, aksepteres ikke.
3108 Bompenger eller andre former for direkte brukerbetaling skal ikke innkreves for bruk av det offentlige
3109 veinettet. Fremskrittspartiet vil arbeide for å fjerne eksisterende bompengegjeld og nye veier skal bygges
3110 uten bruk av bompenger. Det kan gjøres unntak begrenset til følgende forhold:
3111

- 3112 ✓ For fergeavløsningsprosjekter legges det til grunn i prosjektfinansieringen at innsparte kostnader
3113 for staten til drift av ferge godskrives over en periode på 50 år.
- 3114 ✓ På private veier som bygges og drives i privat regi og som er åpne for allmennheten, kan det
3115 kreves bompenger. Det legges til grunn at om det uavhengig av det offentlige veinettet ønskes
3116 bygget en veiforbindelse privat, skal det i seg selv ikke være forbudt å finansiere dette ved betaling
3117 fra dem som måtte ønske å bruke en slik vei.
- 3118 ✓ Lokal fremskynding av en veiforbindelse som er lokalt forankret gjennom folkeavstemning, bør
3119 kunne forskutteres når staten godkjenner dette.
- 3120 ✓ Lokal fremskynding av veiforbindelse er ufravikelig betinget av at et flertall av innbyggerne i
3121 berørte kommuner har sagt ja i en lokal folkeavstemning, og av at det finnes relevant og realistisk
3122 omkjøringsmulighet uten bompenger. Det legges til grunn at om befolkningen lokalt vil kjøpe ny
3123 vei, skal de ikke nektes dette.
3124
- 3125 Bompenger innkrevd på offentlig vei under disse unntakene, skal bare kunne brukes til å finansiere ett
3126 bestemt veiprojekt og fjernes straks prosjektet er nedbetalt.
3127
- 3128 En utstrakt bruk av veisalt fører til store rustdannelser på bremses og oppheng på kjøretøy. Det bør derfor
3129 igangsettes forskningsbaserte prøveprosjekter på riksveier og fylkesveier for å finne alternativer til veisalt
3130 som vintervedlikehold.
3131
- 3132 **Fremskrittspartiet vil:**
- 3133 • at Samferdselsdepartementet skal ha en klarere rolle i å utvikle veisektoren
 - 3134 • at Statens Vegvesen med Vegdirektoratet erstattes av et nytt forvaltningsorgan for veisektoren
 - 3135 • at veiselskapet Nye Veier skal få skal få ansvaret for en større del av veisektoren samt
3136 beredskaps- og trafikksikkerhetsarbeidet
 - 3137 • at veiselskapet Nye Veier og det nye forvaltningsorganet i veisektoren skal likestilles som
3138 premissleverandør, utreder og bidragsyter med fakta og innspill til Samferdselsdepartementet
 - 3139 • etablere et høyhastighetsveinett som binder byer og regioner sammen på en effektiv, sikker og
3140 miljømessig måte
 - 3141 • ha større samsvar mellom fartsgrenser og veistandard, samt øke fartsgrensen på motorveier til
3142 gjennomgående 130 km/t
 - 3143 • liberalisere veinormalene til et nivå på linje med naboland og redusere kravet til trafikkmengde
3144 for å kunne bygge ut fire felts vei
 - 3145 • nedbetale gjelden til bompengeselskapene og dermed fjerne dagens bomstasjoner
 - 3146 • avvise system med elektronisk veiprisering
 - 3147 • innføre prosjektfinansiering av lengre transportkorridorer for en mer effektiv utbygging
 - 3148 • gi kommuner rentefrie lån som øremerket opprustning, vedlikehold og nybygging
 - 3149 • at staten har beslutningsmyndighet for valg av veitrasé for hovedfartsårer av nasjonal interesse
 - 3150 • øke bevilgningene til rassikring og viltsikring av veinettet
 - 3151 • staten skal være erstatningsansvarlig for skade på kjøretøy som følge av egenskaper ved
3152 riksveier og dårlig vedlikehold
 - 3153 • etablere flere raste- og hvileplasser tilpasset yrkessjåførenes behov
 - 3154 • prioritere eksportveier og at viktige «næringsveier» tilbakeføres til staten fra fylkeskommunene
 - 3155 • at politiets ATK-senter skal utvikles og ressursene overføres til andre prioriterte politioppgaver
 - 3156 • utvikle nullvekstmålet for biltrafikk
 - 3157 • holde fergeprisene nede for folk og næringsliv
 - 3158 • igangsette et forskningsbasert prøveprosjekt med alternativer til veisalt som vintervedlikehold
3159
3160

3161 **Kjøretøy**

3162 For mange er bilen det foretrukne transportmiddelet, og det er uten tvil det mest fleksible. Tross en lang
3163 historie med politisk motarbeidelse, er bilen det foretrukne transportmiddelet for de fleste av oss og uten
3164 tvil det mest fleksible.

3165
3166 Fremskrittspartiet vil redusere avgiftsbyrden (se Skatter og avgifter) og avvikle byråkratisk regelverk, noe
3167 som vil komme norske bilister til gode. Vegdirektoratet og Trafikkstasjonenes makt over bilistene skal
3168 reduseres. Kjøretøytekniske tjenester som i dag utføres av statens vegvesen skal overføre til godkjente
3169 verksteder. Dette vil gi et bedre tilbud over hele landet og øke servicegraden for norske bilister.
3170 For mange er et kjøretøy mer enn et transportmiddel og kjøretøykultur og hobby er viktig over hele
3171 landet. Vi vil styrke rammebetingelsene for kjøretøyhobbyen og bilkulturen der det viktigste må være
3172 skatte- og reguleringsfrihet. Vi vil endre årsgrensen for veteranstatus for kjøretøy fra 30 til 20 år som bedre
3173 reflekterer når et kjøretøy går fra å være et transportmiddel til å bli en kulturgjenstand.

3174
3175 Bobil/Campingbil har blitt en stor kjøretøykategori i Norge som betyr mye for mange, men deler av det
3176 kjøretøytekniske regelverket rammer denne biltypen hardt.

3177 Vi mener at det må ryddes opp i teknisk regelverk og avgiftsbestemmelser for bobiler. Kjøretøy som
3178 leveres som campingbil/bobil fra produsent med slik typegodkjenning skal avgifts beregnes som bobil.
3179 Det er særlig regelverket om vektclasser for kjøretøy som skaper problemer for bruk av mange bobiler.

3180

3181 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3182 • styrke rammebetingelsene for kjøretøy som kultur, kjøretøyhobby og interesse
- 3183 • at aldersgrensen for veterankjøretøy endres fra 30 til 20 år
- 3184 • at regelverk om forenklet EU-kontroll for kjøretøy mellom 30-50 år og fritak etter 50 år utvides til
3185 å gjelde alle veterankjøretøy
- 3186 • at kjøretøy registrert i Nord-Amerika, Japan og Sør-Korea automatisk skal godkjennes i Norge
- 3187 • liberalisere regelverk slik at flere typer elektrisk drevne kjøretøy blir tillatt i Norge
- 3188 • liberalisere regelverk for ombygging og oppbygging av kjøretøy
- 3189 • liberalisere kjøretøyteknisk regelverk for bobil/campingbil
- 3190 • at kjøretøy som leveres som campingbil/bobil fra produsent med slik typegodkjenning skal
3191 avgiftsberegnes som bobil
- 3192 • at bruk av MC som miljøvennlig og arealeffektiv transport utnyttes bedre og innarbeides i planer
- 3193 • øke tillatt hastighet på moped så lenge kjøretøyet er konstruert for det og tillate lett motorsykel
3194 kjørt på vanlig førerkort klasse B
- 3195 • at kjøretøytekniske tjenester som i dag håndteres av statens vegvesens trafikkstasjoner overføres
3196 til godkjente private verksteder
- 3197 • overføre myndighet til å utføre ADR-kontroll på tunge kjøretøy til godkjente private verksteder
- 3198 • utvide ordningen med å kunne skrive ned tillatt totalvekt på kjøretøy uten teknisk svekkelse av
3199 konstruksjonen til også å gjelde kjøretøy over 7500 kg

3200

3201

3202 **Førerkortopplæring**

3203 Vi vil redusere aldersgrense for ordinært bilførerkort til 17 år. Diskrimineringen av eldre sjåfører i dagens
3204 førerkortregelverk avvikes.

3205

Dissens 11. Landsstyrets mindretall ønsker inn tekst om moped for 15-åringer

3207 T tillegg etter «17 år» - «.. og for å kjøre moped til 15 år. Det må bli stilt strenge krav til opplæring og
3208 kompetanse»

3209

3210 Statens Vegvesen har et monopol på førerprøver som må avvikes. Organisasjoner som NAF, KNA,
3211 AMCAR etc, forsikringsselskap, eventuelt andre, bør kunne autoriseres for førerprøver.

3212

3213 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3214 • at kjøreopplæringen moderniseres, blant annet ved bruk av kjøresimulatorer
- 3215 • la private aktører/organisasjoner overta Statens vegvesens oppgaver ved førerprøver
- 3216 • redusere aldersgrense for ordinært bilførerkort til 17 år
- 3217 • fjerne diskrimineringen av eldre i dagens førerkortregelverk ved å avvike særskilte krav og
- 3218 begrensninger
- 3219 • redusere aldersgrense for å kjøre snøscooter og moped til 15 år
- 3220 • at kjøreskoleelever som kjører opp med automatgir får mulighet til å ta førerkort for manuelt gir
- 3221 ved gjennomføring av kurs i manuell giring på kjøreskole
- 3222

Dissens 12. Landsstyrets mindretall vil ta ut kulepunkt om førerkort til 17-åringer

- * redusere aldersgrense for ordinært bilførerkort til 17 år

3225
3226

3227 **Jernbanetransport**

3228 Vi mener at det må legges bedre til rette for persontransport med tog i befolkningstette områder. Dette
 3229 innebærer at utbygging av intercitystrekningene må gjennomføres raskt med oppgradert standard til
 3230 dobbeltspor. Det må også legges opp til å bygge ut og ruste opp jernbanen rundt de andre store
 3231 byområdene. På lengre togstrekninger vil vi prioritere godstransporten og flere lange kryssningsspor vil
 3232 bidra til å øke kapasiteten.

3233

3234 Vi vil etablere jernbaneutbyggingsselskapet Nye Baner på de samme premissene som Nye Veier for
 3235 veisektoren. Målet er mer ny jernbaneinfrastruktur og vedlikehold for pengene som investeres.

3236

3237 Vi vil bruke konkurranse om å drive togstrekninger for å gi et best mulig tilbud til de reisende og flere
 3238 avganger. Skal flere kunne velge toget til sin daglige transport må togtenester være kunderettet og det må
 3239 være tilstrekkelig antall stasjoner og innfartsparkeringsplasser.

3240

3241 Vedlikeholdsetterslepet på jernbaneinfrastruktur skal avvikles. Manglene vedlikehold undergraver tilliten til
 3242 jernbanen både for person- og godstransporten. Vedlikeholdsarbeidet må derfor styrkes betydelig.

3243

3244 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3245 • etablere jernbaneutbyggingsselskapet Nye Baner
- 3246 • bygge intercitystrekningene med dobbeltspor raskt, med økt frekvens og hastigheter
- 3247 • oppgradere jernbanenettet mellom de store byene og landsdelene til å tåle høy hastighet
- 3248 • anskaffe nytt togmateriell for å øke kapasiteten, kvaliteten og kostnadseffektiviteten i togtilbudet
- 3249 • prioritere godstransporten på lengre strekninger med flere og lengre kryssningsspor
- 3250 • åpne flere togstrekninger for konkurranse
- 3251 • selge statens indirekte eierskap i Bring
- 3252 • avvike statens eierskap i VY
- 3253 • igangsette konsekvensutredning og bygge ut Nord-Norgebanen

3254

3255

3256 **Luftfart**

3257 Staten bør legge til rette for friest mulig konkurranse for utvikling, drift og vedlikehold av flyplassene.

3258 Dagens løsning med Avinor AS som en statlig monopolinstitusjon må avvikles. Staten bør som alternativ

3259 legge til rette for konkurranse om kontrakter for drift, vedlikehold og utvikling av flyplassene, med

3260 veldefinerte kvalitets- og sikkerhetskrav.

3261

3262 Kortbanenettet spiller en viktig rolle i den norske infrastrukturen. Det er viktig å opprettholde

3263 kortbanenettet, og samtidig sikre et best mulig passasjergrunnlag ved lufthavnene. Der hvor utbygging av

3264 veier reduserer reisetiden betydelig, vil det være hensiktsmessig å vurdere sammenslåing av lufthavner.

3265 Lufthavner med større passasjergrunnlag vil gi økt konkurranse og et bedre tilbud med hyppigere avganger

3266 og lavere priser.

3267
3268
3269
3270
3271
3272
3273
3274
3275
3276
3277
3278
3279
3280
3281
3282
3283
3284
3285
3286
3287
3288
3289
3290
3291
3292
3293
3294
3295
3296
3297
3298
3299
3300
3301
3302
3303
3304
3305
3306
3307
3308
3309
3310
3311
3312
3313
3314
3315
3316
3317
3318
3319
3320

Ved en eventuell sammenslåing av flyplasser vil Fremskrittspartiet innføre en ordning der statens reduserte kostnader til rutekjøp ved flyplassen i 50 år kan brukes til å investere i annen infrastruktur, som veier.

Fremskrittspartiet vil:

- styrke private flyplassers rammebetingelser og fremme konkurranse mellom flyplasser
- stimulere til lokal deltakelse i eierskap og drift
- at Avinors monopol avvikles og at staten legger til rette for størst mulig grad av konkurranse
- innføre ordning med avløsningsmidler i forbindelse med endringer i flyplasstruktur
- arbeide for at utvalgte flyplasser, som har nærhet til høy produksjonsaktivitet, skal utvides til å kunne være en eksportflyplass også for utenlandsfly

Sjøtransport

Sjøtransport er særdeles viktig for norsk næringsliv. Skiping av gods sjøveien kan bli enda mer konkurransedyktig dersom man både nasjonalt og lokalt planlegger en infrastruktur som muliggjør en god utnyttelse av vår unike kyststripe. Fremskrittspartiet mener at offentlige og private havner skal likebehandles og at havnene gis gode rammebetingelser. Havneavgifter skal kun kreves inn etter selvkostprinsippet. Det er behov for at man definerer noen havner som nasjonale knutepunkter, hvor sjø-, vei- og banetransport møtes, og at man prioriterer oppgradering og utvikling av disse.

Ferger knytter det offentlige veinettet sammen på en naturlig måte. Fergene på riks- og fylkesveinettet er dermed et offentlig ansvar, mens private fergeselskaper bør stå for selve driften. Det er derfor naturlig at bruk av ferge skal være kostnadsfritt der hvor fergen er en del av riks- og fylkesveinettet. I investeringsammenheng bør kaianlegg for fergeforbindelser i større grad ses i sammenheng med veinettet for øvrig.

Drift av fergestrekninger bør konkurranseutsettes, slik at kostnadene blir lavest mulig uten at det går utover sikkerheten. Staten bør fastsette standarder for fergetilbud som skal følge alle konkurranseutsettinger.

Redningsselskapet er en viktig og nødvendig del av redningstjenesten langs kysten vår. Staten bør bidra til at den frivillige redningstjenesten kan opprettholde sin aktivitet.

Fremskrittspartiet vil:

- at offentlige og private havner skal likebehandles
- definere noen havner som nasjonale knutepunkter
- redusere avgiftsbelastningen i sjøtransporten
- at bruken av ferger på riks- og fylkesveier skal være kostnadsfri
- ha felles standarder for konkurranseutsetting av fergestrekninger
- styrke den frivillige redningstjenesten

Kollektivtransport og bytrafikk

Et effektivt transportnett i byområdene må legge til rette for alle transportformer. Bilen er vårt mest fleksible transportmiddel og skal ha en viktig plass også i bytrafikken. Det skal bygge ny vei med god kapasitet i byområdene og dagens ordning med nullvekstmål for biltrafikk skal avvikles. Kollektivtrafikk er en sentral del av transporttilbudet i byområdene. Staten må planlegge grunnstammen i kollektivtransporten og være ansvarlig for utvikling av infrastrukturen i de største byene. Vi ønsker en fleksibel og brukervennlig modell hvor ulike kollektivmidler brukes ut fra et samlet transportbehov i befolkningen.

Bruk av konkurranse vil styrke transporttilbudet, antallet avganger og sette søkelys på kundens behov. Bruken av subsidier i kollektivtrafikken må reduseres og bilistene skal ikke lenger måtte være ansvarlig for

3321 drift av kollektivtilbudet i byene. Staten skal ha det økonomiske ansvaret for driften av
3322 kollektivtransporten. Alle gode krefter må få ta del i utviklingen av driftstilbudet i kollektivtrafikken.

3323

3324 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3325 • at Nye Baner skal ha ansvaret for utbygging av all skinnegående kollektivtransport
- 3326 • at kollektivtransport skal være et offentlig ansvar finansiert av brukerne og det offentlige, ikke
- 3327 bilistene
- 3328 • at det skal legges til rette for bilen som en viktig del av transportsystemet i byene
- 3329 • avvikle nullvekstmålet for biltrafikk
- 3330 • avvise bruk av rushtidsavgifter og tilsvarende for å regulere bilbruk
- 3331 • at omfanget av reguleringer av kollektivtransport reduseres
- 3332 • at kollektivtransport skal, så langt det er mulig, tilrettelegges med universell utforming
- 3333 • bygge ut og styrke infrastrukturen betydelig for å bedre det kollektive tilbudet for både buss, tog,
- 3334 båt og fly
- 3335 • tilrettelegge for ekspressbusser på tvers av fylkesgrensene
- 3336 • avvise nullutslippssoner i byene

3337

3338

3339 **Trafikksikkerhet**

3340 Det er en viktig oppgave å sikre barn og voksnes trygghet og sikkerhet i trafikken. Det er helt nødvendig å
3341 forebygge og redusere ulykker så mye som mulig. Dette kan blant annet gjøres ved hjelp av bedre
3342 opplæring, å etablere gode holdninger og evne til å vurdere risiko, legge til rette for ny teknologi og bygge
3343 ut nødvendig infrastruktur. For kommunale veier må sikkerheten langs skoleveier og rundt samlingssteder
3344 som idrettshaller og lignende være svært viktige oppgaver. Utbygging av gang- og sykkelveier langs
3345 skoleveier må prioriteres.

3346

3347 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3348 • prioritere bygging av gang- og sykkelveier, spesielt langs skoleveier
- 3349 • luke ut trafikkfarlige kjøretøy

3350

3351

3352 **Digitalisering**

3353 Økt satsing på IKT og bredbånd er nøkkelen til fremtidig velferd og vekst i Norge. Bruk av ulike digitale
3354 kommunikasjonsplattformer fikk et oppsving under koronapandemien, og vil bare bli viktigere i årene
3355 som kommer. Det er bra at private tar et stort ansvar for utbygging av infrastruktur knyttet til IKT.
3356 Likevel har det offentlige et overordnet ansvar for å tilrettelegge for videre utbygging av høyhastighets
3357 internett, slik at dette blir tilgjengelig i alle deler av landet. Staten må bidra med finansiering der det ikke er
3358 et tilstrekkelig kommersielt marked, og det må også sikres at nettet kan åpnes for alle aktører. Mulighetene
3359 for effektivisering gjennom aktiv bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi er store både i
3360 privat og offentlig sektor. Fremskrittspartiet vil derfor føre en offensiv IKT-politikk for fremtidens Norge.

3361

3362 Det bør benyttes ett felles innloggingssystem for alle offentlige tjenester.

3363

3364 En effektiv og fornuftig bruk av IKT basert på åpne standarder kan spare samfunnet for mye byråkrati og
3365 unødvendig ressursbruk. Viktige elementer er elektroniske ID- og signaturløsninger for alle landets
3366 innbyggere, nasjonale ID-kort med innebygd e-signatur, elektronisk postkasse for informasjon fra det
3367 offentlige, elektronisk pasientjournal, elektronisk overføring av røntgenbilder og omsorgstjenester.
3368 Ved utvikling av IKT-løsninger for det offentlige, må det kunne dokumenteres at private løsninger ikke er
3369 gode nok før det offentlig utvikler løsninger i egen regi.

3370

3371 Den enkelte skal ha råderett over sine egne personopplysninger.

3372

3373 Fibernettet skal åpnes for fri konkurranse av innholdstjenester på samme måte for strøm- og teletjenester,
3374 samtidig som utbygger må få dekket sine utbyggingskostnader.

3375
3376
3377
3378
3379
3380
3381
3382
3383
3384
3385
3386
3387
3388
3389
3390
3391
3392
3393
3394
3395
3396
3397
3398
3399
3400
3401
3402
3403
3404
3405
3406
3407
3408
3409
3410
3411
3412
3413
3414
3415
3416
3417
3418
3419
3420
3421
3422
3423
3424
3425
3426
3427

Fremskrittspartiet vil:

- sikre rask bredbåndstilgang i hele landet
- ha elektronisk tilgang til søknadsskjemaer og relevant informasjon
- ha en felles innloggingsportal for alle offentlige tjenester
- integrere offentlige IKT-systemer
- sikre at digitalisering og effektivisering i samfunnet kan forsterkes, gjennom økt samhandling, forenkling og bruk av digitale løsninger i ulike samfunnssektorer
- sikre lovmessig vern av yringsfrihet og anonymitet på internett
- sikre den enkeltes råderett over sine egne personopplysninger
- åpne fibernettet på samme måte som strøm- og telenettet

HELSE OG OMSORG

Sykehus

Norge skal ha sykehus i verdensklasse. For å få til dette må både offentlige og private sykehus bidra, og vi er avhengig av å benytte oss av ny teknologi og nye metoder. Vi må ha moderne sykehusbygg som har tilgang på det beste av tilgjengelig teknologi og medisin. For å få til dette mener vi at det er avgjørende å investere mer i sykehusutstyr og sørge for at vi utnytter alle de teknologiske mulighetene som finnes. Eksempelvis kan dette innebære å utnytte telemedisin i større grad, for å samarbeide mellom sykehusene og i utførelsen av fjernoperasjoner. Samtidig mener vi at vi må gå bort fra dagens organisering av sykehustjenestene. Dette innebærer å avskaffe de regionale helseforetakene, og fordele oppgavene mellom en nasjonal styringsenhet og de lokale helseforetakene.

De lokale helseforetakene skal være selvstendige driftsenheter som legger opp sin virksomhet i tråd med etterspørselen og styringssignalene fra staten. Vi mener sykehusene må få betalt en fast sats per pasientbehandling, som vil gi økonomiske incentiver til å bli mest attraktiv for pasientene. Dette vil gjøre at den enkelte pasient settes i sentrum, samtidig som helsekøene vil bli kraftig redusert.

Offentlige og private helsetjenester må likebehandles både juridisk og økonomisk for å kunne konkurrere på like vilkår. For Fremskrittspartiet er det viktigste at tjenesten er god og at pasientene er fornøyde. Derfor er fritt sykehusvalg viktig. Pasienter som har fått innvilget en bestemt helsetjeneste av det offentlige, skal selv ha rett til å velge hvilken tjenesteleverandør de ønsker å benytte, uavhengig av om det er offentlig eller privat. Dette innebærer også godkjente helsetilbud i utlandet, særlig på områder hvor Norge ikke tilbyr eller ikke har tilgang til de samme tjenestene eller medisinene.

I dag er det mange oppgaver som utføres inne på hvert enkelt sykehus, selv om det finnes bedre, raskere og billigere løsninger utenfor sykehuset. Et eksempel på dette er laboratoriene. Vi mener det er uforståelig at hvert enkelt sykehus selv skal drifte et laboratorium, når det er god tilgang på private aktører som kan levere på dette. For at vi skal klare å sørge for at norske sykehus havner i verdensklassen, må vi tørre å prioritere hva sykehusene skal drive med, og hva de ikke skal drive med. Vi mener det vil være naturlig å flytte oppgaver som kan flyttes ut av sykehusene. Dette vil bidra til økt plassutnyttelse, økt fokus på de viktige oppgavene og økt tilgjengelighet på personell.

Norge er et langstrakt land med store geografiske forskjeller. Mange har utfordringer med lang reisetid og dårlig infrastruktur for å komme til nærmeste sykehus. Dette gjør at vi må tenke annerledes for hvordan man skal skape de beste helsetjenestene for folk flest – i hele landet. Norge er avhengig av å ha et desentralisert helsetilbud for å sikre trygghet for innbyggerne. Dette innebærer særlig tilgang på akutt- og fødetjenester i distriktene. For Fremskrittspartiet er det ikke akseptabelt at man setter liv og helse i fare ved ikke å ha gode og desentraliserte tilbud.

3428 Det er mange alvorlig syke og døende personer som ikke får den nødvendige omsorg og hjelp i livets siste
3429 fase. Vi er opptatt av å styrke dette tilbudet både for voksne og barn, og er av den oppfatning at etablering
3430 av flere hospiceplasser vil kunne bedre kvaliteten på tilbudet i form av å gi helhetlig omsorg i et miljø
3431 preget av ro, verdighet og tid til både pasient og pårørende. Det må legges til rette for etablering av
3432 hospice som gir gode tilbud over hele landet, og det palliative tilbudet for barn må styrkes. Vi mener
3433 barnehospice er et viktig supplement til de ordinære helsetjenestene.
3434

3435 Norge skal bli verdensledende innen kreftbehandling, og Radiumhospitalet skal være et nasjonalt
3436 kreftsykehus som tar i bruk ny teknologi og medisin på dette området. Satsingen på dette området skal
3437 forhindre at persontilpasset og effektiv kreftbehandling blir forbeholdt nordmenn som har råd til å kjøpe
3438 seg dyre tjenester i utlandet. Eksperimentell kreftbehandling skal i større grad tilbys i Norge for de
3439 pasientene som kan ha medisinsk nytte av det. Fremskrittspartiet vil opprette et fond for finansiering av
3440 kreftmedisiner. Pasienter som har nytte av medisinsk cannabis som en del av sin behandling, skal få det.
3441

3442 Helseforetak som i dag skal bygge nye sykehus, må finansiere det gjennom å kutte kostnader i sine
3443 driftsbudsjett. Det rammer pasientene og pasientbehandlingen. Fremskrittspartiet vil at investeringer i
3444 sykehusbygg skal finansieres direkte over statsbudsjettet, og at dette gjøres gjennom en nasjonal
3445 sykehusplan. Sykehus må bygges med tilstrekkelig kapasitet for å dekke forventet befolkningsvekst og med
3446 beredskapskapasitet til å kunne håndtere pandemier. Ved planlegging og investering i nye offentlige
3447 sykehus, skal privat kapasitet tas med i beregningen. Fremskrittspartiet ser ingen verdi i å bygge ut
3448 offentlig kapasitet i de tilfeller hvor det finnes ledig kapasitet hos private aktører.
3449

3450 Norges geografi med store avstander og manglende infrastruktur tilsier en desentralisert
3451 spesialisthelsetjeneste. Vi kan derfor ikke støtte en nedbygging av lokalsykehusene. Det er et mål å gi
3452 likeverdige helsetjenester uavhengig av bosted enten det er akutt eller kronisk sykdom.
3453

3454 Sykehus må bygges med tilstrekkelig kapasitet til å dekke forventet befolkningsvekst, og med
3455 beredskapskapasitet til å kunne håndtere pandemier.
3456

3457 Fremskrittspartiet vil forby rituell omskjæring av guttebarn.
3458

3459 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3460 • legge ned de regionale helseforetakene
- 3461 • likebehandle offentlige og private sykehus
- 3462 • styrke og sikre valgfriheten
- 3463 • øke andelen innsatsstyrt finansiering (ISF) til minimum 60%
- 3464 • styrke medisinsk forskning og utvikling
- 3465 • holde egenandeler på et moderat nivå
- 3466 • sikre pasientene rask tilgang til nye og effektive legemidler og behandlingsmetoder
- 3467 • sikre Radiumhospitalet som et nasjonalt kreftsykehus i verdensklasse, og opprette et fond for
3468 finansiering av kreftmedisiner
- 3469 • utarbeide nasjonal investeringsplan for sykehusbygg og finansiere dette direkte over
3470 statsbudsjettet, ikke gjennom kutt i driften
- 3471 • etablere en nasjonal sykehusplan for investeringer av nye sykehusbygg
- 3472 • evaluere Beslutningsforum og sikre raskere godkjenning av nye medisiner og metoder i Norge
3473
3474

3475 **Kommunale helsetjenester, legevakt og legetjenester**

3476 De kommunale helsetjenestene er viktig for forebygging og behandling av sykdommer. Helse- og
3477 omsorgstilbudet som det offentlige har finansieringsansvar for, skal være faglig forsvarlig og av god
3478 kvalitet.
3479

3480 Legetjenestene skal organiseres slik at pasientene selv skal kunne velge hvilken lege de mottar tjenester fra.
3481 I et slikt system vil legen få betalt for det arbeidet som utføres, og ikke ut fra hvor mange personer legen

3482 har på sin liste. Systemet vil også ivareta studenter eller andre som får behov for å konsultere lege under
3483 midlertidig opphold på andre steder enn der de under dagens ordning har sin fastlege.
3484

3485 De lokale helseforetakene skal ha ansvaret for at det er forsvarlige legetjenester, både i fastlegeordningen
3486 og legevaktordning i kommunene. Det betyr at fordelingen av legeressurser kan styres fra et overordnet
3487 perspektiv. Da vil de lokale helseforetakene kunne ta stilling til om det er fornuftig å styrke
3488 førstelinjetjenesten for å avlaste spesialisthelsetjenesten. Dette innebærer også at de lokale helseforetakene
3489 vil ha ansvaret for legetjenester ellers som kommunen har ansvaret for i dag, og et ansvar for at tjenestene
3490 ytes nær befolkningen. De lokale helseforetakene får selv vurdere om de vil drifte dette selv, eller inngå
3491 avtaler med private. Dette betyr at legetjenester på sykehjemmene også er tilknyttet
3492 spesialisthelsetjenesten. Dette kan gi incitament til å styrke disse for å redusere antall innleggelseser.
3493

3494 Også på helsestasjonen vil spesialisthelsetjenesten kunne sette inn mer ressurser for å forebygge.
3495 De lokale helseforetakene skal da også ha ansvaret for å sikre tilgang på gode legevaktjenester som kan
3496 behandle akutte tilstander som skjer utenom legekantorenes vanlige åpningstid. Det er behov for å se på
3497 takstsystemet og hva som er til hinder for at legen reiser hjem til enkelte pasienter, fremfor at dårlige
3498 pasienter må hentes med ambulanse og fraktes til legevaktsentralen. Fremskrittspartiet mener legekantor
3499 som har åpent på kveldstid bør kunne ta samme takst som på legevaktene. Dette som et incitativ til å ha
3500 legekantorene lengre åpent, og som potensielt vil gjøre at trykket på legevakten blir mindre.
3501

3502 For å sikre større valgfrihet for pasienter med behov for fysioterapitjenester vil vi utvikle dagens ordning
3503 med fysioterapihjemler. Likestilling av offentlig godkjente fysioterapeuter vil gi større mangfold og bredde
3504 i tilbudet, samtidig som det bidrar til kortere ventetid for brukerne. Raskere tilgang til behandling vil
3505 forkorte lidelse og sykdomsforløp, hindre videre sykdomsutvikling og få pasientene raskere tilbake i
3506 arbeid.
3507

3508 Det er viktig å få etablert helhetlige behandlingsskjeder. En viktig forutsetning for å lykkes med dette er at
3509 finansieringen kommer fra staten gjennom hele behandlingsforløpet, uansett om tilbudet gis av det
3510 offentlige eller private.
3511

3512 Kommunene mangler et helhetlig tilbud når det gjelder habilitering og rehabilitering. Vi vil styrke det
3513 tverrfaglige samarbeidet og samarbeidet mellom forvaltningsnivåene, slik at oppmerksomheten rettes mot
3514 pasienten som et helt menneske.
3515

3516 Det er behov for å få på plass IKT-systemer for utveksling av nødvendige journalldata.
3517 Når helse- og omsorgsinstitusjoner benytter ulike journalsystem, må det sikres at disse snakker sammen
3518 for å ivareta pasientens beste.
3519

3520 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3521 • overføre ansvaret for at det er et forsvarlig legetilbud og legevakttilbud i kommunene til
- 3522 Helseforetakene
- 3523 • evaluere og reforhandle dagens fastlegeordning med sikte på å innføre refusjon etter antall
- 3524 behandlede pasienter
- 3525 • utvikle dagens hjemmelsordning for fysioterapi og kiropraktikk
- 3526 • sikre skolehelsetjenesten og et godt helsetilbud til foreldre og barn
- 3527 • utvikle helsestasjonen og skolehelsetjenesten til å jobbe mer forebyggende
- 3528 • sikre systemer for utveksling av nødvendige journalopplysninger
- 3529 • styrke jordmortjenesten
- 3530 • oppheve taket for antall bytter av fastlege
- 3531 • la legekantorer som har åpent på kveldstid og i helger ha samme takst som på legevaktene
- 3532 • stanse kjøp og salg av pasientlister
- 3533
- 3534

3535 **Verdensledende på helseteknologi**

3536 Norge har en høyt utdannet befolkning, og har alle forutsetninger for å kunne bli en ledende produsent,
3537 utvikler og eksportør av alle former for helseteknologi. Det skal være attraktivt for norske og
3538 internasjonale helsebedrifter å skape arbeidsplasser, samt utvikle og produsere helseteknologi i Norge.

3539
3540 Utvikling og produksjon av helseteknologi kan skape tusenvis av høykompetente og attraktive
3541 arbeidsplasser. Fremskrittspartiet mener det er positivt om private selskaper velger å etablere seg i
3542 distriktene, og ser at hele Norge bør kunne få ta del i det som kan bli et nytt industrieventyr.

3543
3544 Vi må ta i bruk tilgjengelig velferdsteknologi. I fremtiden vil det bli mange flere eldre som lever lenger, og
3545 som i varierende grad vil ha behov for pleie, omsorg og bistand. Velferdsteknologi kan bidra til å gjøre
3546 hverdagen enklere, tryggere og friere og gi flere mulighet til å bo i egen bolig enda lenger.

3547
3548 Offentlig sektor skal legge til rette for å implementere gode velferdsteknologiske løsninger. Allerede i dag
3549 finnes det en rekke smarthusløsninger, sensorteknikker og elektroniske meldesystemer som dessverre i alt
3550 for liten grad er tatt i bruk.

3551
3552 Velferdsteknologi vil også gi større trygghet for pårørende. Likevel må velferdsteknologi aldri bli en
3553 erstatning for menneskene som skal gi god omsorg og pleie.

3554
3555 Kunstig intelligens kan gi raskere og bedre diagnoser, og oppfølging av sykdom kan bli mer personlig.
3556 Fremskrittspartiet er teknologioptimister og innenfor helseteknologi har vi mye å se frem til. Kunstig
3557 intelligens vil bidra til å redusere helsebyråkratiet kraftig. Bruk av roboter kan gi tryggere operasjoner og
3558 mer helsehjelp kan gis i hjemmet Fremskrittspartiet mener det er viktig at Norge legger til rette for
3559 nyutvikling på dette området.

3560
3561 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3562 • at Norge skal bli en ledende produsent, utvikler og eksportør av helseteknologi
- 3563 • vurdere incentiver for bedrifter som utvikler eller produserer helseteknologi
- 3564 • satse på økt bruk av velferdsteknologi
- 3565 • at både hjemmeboende og institusjonsplasser tilbys bredbåndstilgang for å kunne kommunisere
3566 med familie, venner og helsepersonell via for eksempel nettbrett

3567
3568

3569 **Legemidler**

3570 Norge er sårbar for svikt i den globale legemiddelindustrien. Norge er nesten 100% avhengig av import av
3571 medisiner. Det gjør oss sårbare. Fremskrittspartiet mener det snarest mulig må legges til rette for å starte
3572 produksjon av legemidler i Norge

3573
3574 Antibiotika og andre essensielle medisiner er helt nødvendige i et beredskapsperspektiv. Det er uheldig at
3575 Norge i en krisesituasjon er helt avhengige av land det ikke nødvendigvis er fornuftig å stå i et
3576 avhengighetsforhold til. Fremskrittspartiet ønsker at Norge skal bli en ledende produsent og eksportør av
3577 medisiner og legemidler, og som et minimum være selvforsynt på de viktigste medisinproduktene. Det
3578 finnes en rekke private aktører som i dag er villig til å ta på seg denne oppgaven. Medisinlagre må etableres
3579 som en del av den totale nasjonale beredskap

3580
3581 Norge har gjennom sine forskningsmiljøer og tilgang på kapital gode forutsetninger for å kunne ligge i
3582 forkant når det gjelder utprøvende medisin. Fremskrittspartiet skal være positive til private initiativtagere
3583 som bidrar med nye produkter på området som ikke tilbys av staten, for eksempel immunterapi og
3584 CyberKnive og sittende/stående MR.

3585
3586 Egenandeler på legemidler må holdes på et moderat nivå, og reseptfrie legemidler må kunne selges i
3587 butikk.

3588
3589
3590
3591
3592
3593
3594
3595
3596
3597
3598
3599
3600
3601
3602
3603
3604
3605
3606
3607
3608
3609
3610
3611
3612
3613
3614
3615
3616
3617
3618
3619
3620
3621
3622
3623
3624
3625
3626
3627
3628
3629
3630
3631
3632
3633
3634
3635
3636
3637
3638
3639
3640
3641

Fremskrittspartiet vil:

- at Norge skal være selvforsynt med de viktigste medisiner og legemidler, og ha nasjonalt beredskapslager
- at Norge skal etablere en beredskapsproduksjon av kritiske legemidler og medisiner
- sørge for at Norge har nok blodreserver
- at flere reseptfrie legemiddel kan selges i butikk
- sikre pasientene rask tilgang til nye og effektive legemidler
- at medisiner som er godkjent i Sverige og Danmark kan bli godkjent i Norge uten å måtte testes i 2 år før de blir godkjent.

Eldreomsorg

Mennesker som på grunn av sykdom, ulykker eller aldring har behov for pleie og hjelp i hverdagen skal oppleve et samfunn som tar vare på dem.

Vi lever lengre og det er et gode i samfunnet. I en tid der det blir stadig flere eldre, blir det samtidig flere friske eldre. At flere blir eldre er et sunnhetstegn. Eldre er en stor ressurs, ikke minst for frivilligheten.

Det er en offentlig oppgave å finansiere eldreomsorgen. En god eldreomsorg skal ikke være avhengig av kommunens økonomi og vi mener kommunene skal fratas muligheten til å nedprioritere dette viktige området. Derfor vil Fremskrittspartiet flytte finansieringsansvaret vekk fra kommunene og over til staten.

Eldresentre og dagsentertilbud er viktig for mange hjemmeboende eldre som er ensomme og som trenger å komme seg ut og møte andre. Det er viktig at det er et variert tilbud som passer ulike interesser.

Fremskrittspartiet er positiv til å ta i bruk alternative tilbud som muligheten til å være på en gård, turgrupper etc. som legger opp til mer aktivitet. Mange med begynnende demens er i fysisk god form og trenger å være i aktivitet.

Vi ønsker fritt brukervalg på hjemmehjelp og sykehjem, slik at de eldre selv skal kunne velge selv hvor de vil bo og hvem som skal gi dem pleie og omsorg. Private aktører skal kunne tilby slike tjenester på lik linje med kommunene. Når tilbyderne må konkurrere om brukerne, vil dette heve kvaliteten på tilbudet.

Fremskrittspartiet mener trygghet i hverdagen er noe av det viktigste for våre eldre. Noen er for friske til å bo på sykehjem, men for syke til å være hjemme. Vi mener det bør bygges ut flere Omsorg+ boliger til disse, som ligner på aldershjem der man har sin egen leilighet, men er tilknyttet døgnbemanning som sikrer trygghetsfølelsen.

For å sikre at de eldre og deres pårørende kan ta gode og informerte valg, ønsker vi at det skal etableres nasjonale bruker- og pårørendeundersøkelser for alle omsorgsinstitusjoner. Dette vil bidra til at kvaliteten på tilbudene øker, og gjøre det enklere å velge bort de tilbudene som ikke er gode. Mange eldre og pårørende er redd for å klage på tilbudet. For å jobbe kontinuerlig med kvalitetsforbedring mener Fremskrittspartiet det er hensiktsmessig å ha bruker- og pårørendeutvalg som vurderer tjenestene kommunen gir.

Det skal utvikles flere kvalitetsindikatorer slik at en kan sammenligne tjenestene i ulike kommuner og ulike tilbud innad i kommuner. Resultatene må slik som for spesialisthelsetjenesten gjøres offentlig tilgjengelig. På denne måten kan brukere og pårørende få mer informasjon. Det må iverksettes kraftige sanksjoner der hvor det avdekkes grove kvalitetsavvik. Dette uavhengig av om leverandøren er offentlig eller privat.

Ansatte i eldreomsorgen må ha gjennomført Norges barnevaksinasjonsprogram og bestå norsk språktest for å få lov å jobbe med eldre og pleietrengende mennesker. Dette for å sikre at eldre mennesker kan kommunisere godt med sine pleiere, og for å beskytte dem mot potensielt dødelige sykdommer.

3642 Eldre pleietrengende har rett til en meningsfylt hverdag og må selv få bestemme når de skal stå opp, legge
3643 seg, hva de skal spise, og så langt det er mulig, leve livet sitt slik de selv ønsker det. Livsglede, aktivitet og
3644 mestring er like viktig for personer som bor på sykehjem som for andre. Et godt og ernæringsmessig
3645 tilpasset kosthold er viktig for å øke trivselen samt at det vil kunne redusere unødvendig medisinerbruk.

3646
3647 God mat med riktig ernæring er viktig for våre eldre. Underernæring er et alvorlig problem både på
3648 sykehjem og blant hjemmeboende eldre. Fremskrittspartiet vil at det skal stilles krav til den maten som
3649 serveres våre eldre og pleietrengende, og vil jobbe for at flere sykehjem skal ha eget kjøkken.

3650 Hjemmeboende eldre skal ha tilbud om å få levert mat hjemme mot betaling. Dette kan gjerne organiseres
3651 ved hjelp av private aktører. Vi vil også stimulere til ordninger som Matvenn og tilsvarende, som kan bidra
3652 til at eldre og pleietrengende får i seg nok næring.

3653
3654 Tannpleie for pasienter på sykehjem og med hjemmesykepleie er fylkeskommunens ansvar. Det viser seg
3655 dessverre at dette ofte ikke prioriteres, selv om det er en lovpålagt tjeneste. Vi vil derfor sikre at brukerne
3656 og de pårørende får informasjon om hvilke rettigheter man har. I tillegg må det kvalitetssikres at hver
3657 pasient får det de skal og bør få av daglig tannpleie.

3658
3659 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3660 • innføre full og reell valgfrihet i alle omsorgstjenestene
- 3661 • sikre flere sykehjemsplasser og utbygging av Omsorg+ til eldre som er for friske til sykehjem,
3662 men som føler seg utrygge hjemme
- 3663 • gi staten finansieringsansvar for omsorgstjenester, og brukerne valgfrihet til å velge leverandør av
3664 dem
- 3665 • ha større fokus på kvalitet og innhold i eldreomsorgen, enn hvem som leverer tjenesten
- 3666 • innføre nasjonal bruker- og pårørendeundersøkelse for alle sykehjem
- 3667 • innføre bruker- og pårørendeutvalg i kommunen for omsorgstjenester
- 3668 • innføre plikt for ansatte i omsorgssektoren om å ha gjennomført barnevaksinasjonsprogrammet
3669 og norsk språktest
- 3670 • gi tilsynsmyndighetene mandat til å iverksette sanksjoner overfor institusjoner som ikke leverer på
3671 kvalitetskrav, uavhengig av om institusjonen er offentlig eller privat
- 3672 • legge til rette for full åpenhet omkring kvalitet og avvik på sykehjem
- 3673 • bekjempe underernæring og få flere kjøkken tilbake på sykehjem
- 3674 • organisere mulighet for hjemmeboende eldre til å kjøpe mat
- 3675 • bekjempe ensomhet blant eldre og involvere frivillige organisasjoner, og bruke
3676 frivillighetssentralene som møtested for eldre ensomme.
- 3677 • innføre bemanningsnorm på sykehjem

3678
3679 **Dissens 13. Landsstyrets mindretall vil ta ut kulepunkt om bemanningsnorm**

3680
3681

3682 **Brukerne skal selv få velge behandling**

3683 Eldre og pleietrengende har i dag for få valgmuligheter innenfor pleie og omsorg. Du bør selv kunne velge
3684 hvem som skal pleie deg, eller hvilket eldreheim du ønsker å bo på når du blir gammel. Dagens system
3685 krever mye byråkrati, og kommunene har et stort ansvar for å koordinere og løse problemer rundt
3686 hjemmehjelp og institusjonsplasser. Det er i dag ikke en velfungerende konkurranse innenfor
3687 omsorgssektoren, noe som over tid gjør at tilbudene ikke blir så gode, effektive eller rimelige som de
3688 kunne vært.

3689
3690 Fremskrittspartiet ønsker at alle som får vedtak om hjemmehjelp eller plass på institusjon fritt skal velge
3691 hvem som skal få betalt for å utføre tjenesten. Om du som pleietrengende ønsker at et familiemedlem skal
3692 pleie deg, står du fritt til å velge at vedkommende skal få betalingen for dette. Du kan fritt velge
3693 pleiehjem, og pleiehjemmet du velger vi da få utbetalingen det offentlige.

3694

3695 Mange kommuner har i dag lange køer for institusjonsplasser. Et system der den eldre ubyråkratisk og
3696 enkelt kan velge hvilke institusjon de ønsker å bo på, vil føre til at mange private tilbydere vil etablere seg
3697 og konkurrere om å tilby best mulige institusjonsplasser. FrPs løsning vil dermed fjerne institusjonskøene,
3698 og sørge for at kvaliteten på omsorgen øker. Det er også et problem at mange eldre må forholde seg til et
3699 titalls hjemmehjelper gjennom en enkelt uke. Med FrPs system vil de eldre få makt til å organisere sin egen
3700 hverdag, og kan når som helst bytte hjemmehjelpstjeneste om de ikke er fornøyd.

3701
3702 En stor andel av Norges befolkning benytter seg av alternativ behandling. Noen av disse behandlerne har
3703 svært lang utdannelse og mye erfaring, og tilbyr behandling som er godkjent i andre land.

3704 Fremskrittspartiet er opptatt av å få til et skille mellom de som driver en seriøs behandlingsform, og de
3705 useriøse. Dagens registreringsordning for alternativ behandling gir ikke brukerne slik informasjon.

3706

3707 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3708 • at den enkelte selv skal få bestemme hvem man vil motta hjemmehjelpstjenester fra
- 3709 • at den enkelte selv skal få velge institusjon, ved tildeling av institusjonsplass
- 3710 • at den enkelte selv kan velge å motta pleie fra familiemedlemmer eller andre, betalt av det
- 3711 offentlige

3712

3713

3714 **Tannhelse**

3715 Fremskrittspartiet mener at tannhelsetjenesten må styrkes gjennom bedre refusjonsordninger. Tannlegene
3716 må være en integrert del av helsesektorens samhandling. Samhandling er nødvendig for
3717 pasientsikkerheten, fellesinnsatsen mot livsstilssykdommer og for å sikre pasientenes økonomiske
3718 rettigheter. Tennene er en del av kroppen, og sykdom i munnhulen må derfor ses på som en ordinær
3719 diagnose.

3720

3721 Mange eldre pensjonister som ikke mottar hjemmesykepleie eller bor på sykehjem sliter med å greie å
3722 finansiere nødvendig tannbehandling. Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å se på om retten til
3723 tannlegehjelp skal utvides for pensjonister med dårlig økonomi.

3724

3725 Pasienter som mottar hjemmesykepleie eller sykehjemstilbud, skal kunne fortsette hos sin faste tannlege,
3726 og kostnader for dette refunderes fra det offentlige på lik linje med det en offentlig tannhelseklinikk ville
3727 fått for samme type behandling.

3728

3729 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3730 • opprettholde og videreutvikle satsingen på forebyggende tannhelse, særlig overfor unge og syke
- 3731 eldre
- 3732 • vurdere å utvide rettighetene til tannbehandling for pensjonister med dårlig økonomi
- 3733 • stimulere til samhandling mellom tannhelsetjenesten og den øvrige helse- og omsorgstjenesten
- 3734 • bedre refusjonsordningene for sykdomsrelatert tannbehandling
- 3735 • sikre tilstrekkelig informasjon til de gruppene som har krav på å få dekket tannbehandling
- 3736 • redusere egenandel på nødvendig tannregulering av barn
- 3737 • likebehandle tannhelse og øvrige helseutfordringer økonomisk

3738

3739

3740 **Rehabilitering**

3741 Fremskrittspartiet vil styrke rehabiliteringstjenestene og ta i bruk den kapasiteten og kompetansen som er
3742 tilgjengelig på feltet. Det økonomiske ansvaret for rehabiliteringstjenestene skal ligge hos staten, mens
3743 pasienten selv i samråd med sin lege skal kunne velge mellom institusjoner som kan gi det nødvendige
3744 tilbudet. Statlig finansiering skal gjelde uavhengig av om tilbudet er offentlig eller privat.

3745

3746 For å sikre et helhetlig tilbud innenfor helsesektoren er det viktig å se rehabilitering i sammenheng med
3747 andre tjenester innen sektoren. Forebygging og tidlig innsats er viktig for å dempe behovet for

3748 behandlings- og rehabiliteringstjenester. Det må sikres et tilstrekkelig antall sykehjemsplasser, slik at
3749 rehabiliteringsplasser ikke blir benyttet til langtidsliggende sykehjemspasienter.
3750 Videre bør flere kommuner stimuleres til å tilby rehabilitering i utlandet for pasienter som kan ha nytte av
3751 dette.

3752
3753 Vi mener også det er nødvendig å vurdere om det bør opprettes flere nasjonale tilbud for oppfølging av
3754 for eksempel ALS-pasienter eller rehabilitering etter koronasykdom.

3755
3756 **Fremskrittspartiet vil**

- 3757 • øke rehabiliteringskapasiteten
- 3758 • likestille offentlige og private tilbydere
- 3759 • satse på forebygging og tidlig innsats. Behandlende lege pålegges å informere om muligheten for
3760 rehabilitering ved egnede sentre
- 3761 • vurdere nasjonale tilbud for oppfølging av enkelte pasientgrupper som for eksempel ALS og
3762 tidligere koronapasienter
- 3763 • etablere forebyggende tiltak for senskader ved alvorlige diagnoser som kreft

3764
3765
3766 **Psykisk helse**

3767 Fremskrittspartiet er bekymret over at stadig flere, også mange unge, sliter med psykiske plager og
3768 sykdom. Vi prioriterer derfor en styrking av tilbudet innen psykisk helse. Fortsatt er det for mange som
3769 faller ut av utdanningsløp og arbeidsliv som følge av sine plager. Behandlingstilbudet må tilpasses den
3770 enkelte pasient.

3771
3772 Mange av de som i dag sliter med psykisk sykdom, bør behandles utenfor institusjon gjennom tett faglig
3773 oppfølging. Samtidig må det være tilstrekkelig kapasitet for de pasientene som har behov for
3774 institusjonsopphold. Personer med langvarige alvorlige psykiske sykdommer skal ha anledning til å ha
3775 åpen plass på psykiatrisk institusjon.

3776
3777 Et differensiert tilbud er avgjørende for å redusere bruk av tvang og tung medisiner i psykiatrien. I dag
3778 nedprioriteres tidlig oppfølging og behandling av kommunene, fordi de økonomiske rammene er for små.
3779 Derfor er det nødvendig med en endring av finansieringssystemet slik at pengene følger den enkelte
3780 pasient til behandlingsstedet og på denne måten sikre pasientens grunnleggende rettigheter.
3781 Det må være en selvfølge at både private og offentlige tjenestetilbydere kan benyttes i behandlingsforløpet,
3782 både for å redusere ventetidene og for å få på plass mangfoldet og en sunn konkurranse basert på
3783 kvaliteten i tjenestene som pasientene skal motta. Samhandlingsreformen må evalueres.

3784
3785 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3786 • likebehandle offentlige og private tjenestetilbydere
- 3787 • styrke forebyggingsarbeidet også gjennom skolehelsetjenesten
- 3788 • sikre nok kapasitet i behandlingsforløpet, også nok institusjonsplasser
- 3789 • sikre psykologtjenesten i kommunene
- 3790 • styrke tilbud om psykiatriambulanser
- 3791 • ha en gjennomgang av finansieringsordningen for barne- og ungdomspsykiatrien
- 3792 • styrke tidlig innsats i psykiatrien
- 3793 • styrke ettervernet i psykiatrien, og også bruke frivillig sektor for å styrke tilsyn etter utskriving fra
3794 spesialisthelsetjenestene.
- 3795 • styrke arbeidet for å forhindre selvmord

3796
3797

3798 **Rusomsorg**

3799 Fremskrittspartiet vil prioritere forebyggende arbeid for å hindre utvikling av rusavhengighet. Det er
3800 spesielt viktig å prioritere forebygging rettet mot barn og unge.

3801
3802 Rusmiddelavhengighet er en sykdom. Selv om hver enkelt har personlig ansvar for sin egen livsførsel,
3803 kommer man ikke unna at det ofte er bakenforliggende årsaker til rusmisbruk. Blant disse er psykiske
3804 lidelser. Vi vil derfor sikre at behandling av rusmisbruk også må ta høyde for tilstrekkelig behandling av
3805 tilleggslidelser.

3806
3807 Alle som er motivert for å komme seg ut av rusmisbruket, skal få den nødvendige behandlingen og
3808 oppfølgingen for å lykkes med å oppnå en rusfri hverdag.

3809
3810 Vi vil ta i bruk all offentlig og privat kapasitet for å redusere de lange ventelistene innenfor norsk
3811 rusomsorg. Det er derfor nødvendig at staten har finansieringsansvaret for rusomsorgen slik at
3812 rusmisbrukerne ikke blir kasteballer i hjelpeapparatet. Tildeling av behandlingskontakter bør skje på
3813 bakgrunn av kvalitet i tilbud, resultatoppnåelse og at man sikrer en bredde i behandlingstilbudet.
3814 Det må sikres et helhetlig behandlingsforløp for rusavhengige, som også inkluderer oppfølging i
3815 kommunen. For å lykkes må det være en helhetlig behandlingsskjede med avrusning, behandling og
3816 ettervern. Den enkelte rusmisbruker skal få tildelt en koordinator som skal bidra med hjelp og støtte under
3817 hele behandlingsforløpet.

3818
3819 Kvinner i aktiv rus den gruppen som oftest blir avvist ved ordinære krisesentre. Dette er et alvorlig brudd
3820 på rettssikkerheten til disse kvinnene. De ordinære krisesentrene er ikke egnede for personer med
3821 rusproblemer, både på grunn av behovet for å bli møtt med tverrfaglig kompetanse (rus og vold), men
3822 også av hensyn til andre sårbare kvinner og barn på krisesenteret. Det er på høy tid at Norge tar
3823 rettssikkerheten til kvinner i aktiv rus på alvor og oppretter egne tilbud til denne gruppen, enten i
3824 tilknytning til eksisterende krisesentre eller som selvstendige tilbud.

3825
3826 Personer uten bosted eller boevne må få nødvendig oppfølging i forbindelse med rehabilitering. Det må
3827 etableres akutte alternative botilbud for de som har behov for dette.

3828 Noen rusmiddelbrukere får i dag tilbud om hjelp til nedtrapping av bruken av tunge narkotiske stoffer
3829 gjennom legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Rehabiliteringsdelen av dette hjelpetilbudet skal bedres.

3830
3831 Fremskrittspartiet sier nei til å inkludere heroinassistert behandling som en del av LAR.

3832 Den beste løsningen for å få folk ut av rusmiddelbruket er gjennom frivillig avrusning og
3833 rehabilitering. I enkelte tilfeller er likevel bruk av tvang nødvendig for å få rusmisbrukerne inn i
3834 behandlingsopplegget.

3835
3836 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3837 • styrke forebyggingsarbeidet for å hindre rusmisbruk
- 3838 • ansvarliggjøre den enkelte til å bidra med å løse sin egen situasjon
- 3839 • bruke ledig kapasitet blant offentlige og private for å behandle rusmisbruk
- 3840 • utvide bruk av legemiddelet Naltrekson
- 3841 • utvide bruken av Nalokson neseppray til nasjonal ordning for å behandle overdoser
- 3842 • øke kunnskapen om helsesituasjonen til barn født av rusmisbrukere
- 3843 • styrke forebyggingsarbeidet for å hindre rusmisbruk, styrke samarbeidet med skole, og ikke minst
- 3844 samarbeidet mellom skole og foreldre
- 3845 • støtte frivillige organisasjoner som jobber forebyggende mot ungdommer, slik som MOT osv.
- 3846 • at også personer i aktiv rus skal ha tilgang til et krisesentertilbud

3847
3848

3849 **Personer med nedsatt funksjonsevne**

3850 Personer med nedsatt funksjonsevne skal i størst mulig grad få like muligheter til å fungere i samfunnet
3851 som alle andre. Det må legges til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne i størst mulig grad skal
3852 kunne ta utdanning og arbeide slik at den enkelte får realisert sine evner. Samfunnet må legge til rette ved
3853 at offentlige bygg og det offentlige rom følger prinsippene for universell utforming.

3854
3855 Personer som på grunn av sykdom eller skade får nedsatt arbeidsevne, skal sikres rask rehabilitering, og
3856 nødvendige hjelpetiltak slik at de fortsatt kan delta i arbeidslivet. Rehabilitering og habilitering skal være
3857 rettighetsfestet.

3858
3859 TT-ordningen er svært ulik fra fylke til fylke. Det bør etableres en Nasjonal transportordning (TT) for
3860 personer med nedsatt funksjonsevne og spesielt transportbehov. Målsettingen er at personer med nedsatt
3861 funksjonsevne ikke skal hindres i å ha et aktivt og selvstendig liv.

3862
3863 Psykisk utviklingshemmede skal så langt som mulig gis like store muligheter til å fungere i samfunnet som
3864 andre. Forholdene må derfor legges til rette for at psykisk utviklingshemmede kan leve et så normalt liv
3865 som mulig, både ved å delta i arbeid, fritidsaktiviteter og ha samme frihet som andre til å velge boform.
3866 Dette ønsker vi å gjøre ved å iverksette en opptrappingsplan for tilpasset utdanning og arbeid.
3867 Vi ønsker en gjennomgang av livssituasjonen, levekår og tjenester for psykisk utviklingshemmede i Norge,
3868 med sikte på å forbedre tjenestene for brukerne.

3869
3870 Brukerstyrt personlig assistent (BPA) er et verktøy for å gi mennesker med funksjonsnedsettelse
3871 muligheten til et mest mulig normalt og verdig liv. Vi vil forskriftsfeste dagens retningslinjer for BPA for å
3872 sikre at lovens intensjon blir oppfylt. Vi vil også at BPA skal rettighetsfestes som et likestillingsverktøy,
3873 ikke som en del av helseovngivningen. Tilbudet bør finansieres gjennom NAV gjennom
3874 overslagsbevilgning. Brukere som har krav på BPA skal kunne kreve egen bolig, senest ved fylte 25 år.

3875 3876 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3877 • ha opptrappingsplan for tilpasset utdanning og arbeid for psykisk utviklingshemmede
- 3878 • foreta en gjennomgang av livssituasjon, levekår og tjenester for psykisk utviklingshemmede i
- 3879 Norge
- 3880 • etablere en nasjonal transportordning (TT) for personer med nedsatt funksjonsevne med stort
- 3881 transportbehov
- 3882 • videreutvikle BPA som et likestillingsverktøy, organisert under NAV og gjennom
- 3883 overslagsbevilgning
- 3884 • tydeliggjøre regelverket om funksjonshemmedes rett til å motta tjenestene i valgfri bolig

3885 3886 3887 3888 **Gen- og bioteknologi**

3889 Mange mennesker lever i dag lengre og har bedre liv takket være utviklingen innenfor gen- og
3890 bioteknologi. Fremskrittspartiet har en positiv holdning til mulighetene som åpner seg ved forskning og
3891 bruk av gen- og bioteknologi. Vi mener derfor at Norge ikke skal ha en strengere regulering enn andre
3892 land det er naturlig å sammenlikne med. Så lenge det er medisinsk og etisk forsvarlig, bør Norge være et
3893 foregangsland innenfor forskning og utvikling av gen- og bioteknologi.

3894 Det bør opprettes et ledende internasjonalt forskningssenter for stamcellebruk og anvendelse i Norge, slik
3895 at bruken av stamcellebehandling kan utvides til nye pasientgrupper.

3896 De mulighetene gen- og bioteknologi gir til å forbedre og utvikle menneskers liv er positive, så lenge dette
3897 skjer innenfor trygge, og vitenskapelig godkjente former.

3898 3899 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3900 • at norsk helsevesen skal være proaktivt i bruk av gen- og bioteknologi
- 3901 • øke forskningsinnsatsen i Norge ytterligere
- 3902 • opprette et internasjonalt ledende forskningssenter for stamcellebruk og anvendelse

- 3903
- opprettholde krav om kjent donor ved egg- og sæddonasjon
- 3904
- sikre at kvinner får tilgang på de beste og tryggeste metodene for fosterdiagnostikk og svangerskapsoppfølging (NIPT, tidlig ultralyd, PGD)
- 3905
- 3906
- 3907

3908 **Organdonasjon**

3909 Fremskrittspartiet ser behov for økt fokus på organdonasjon. Fremtidens helsekort vil gi bedre muligheter
3910 for registrering av donorer. Vi bør satse mer på informasjonsarbeid om organdonasjon, og ordningen med
3911 donoransvarlig på «donorsykehus» bør utvikles og forsterkes. Likeledes må transplantasjonsavdelingen ved
3912 Rikshospitalet få økt kapasitet i takt med økt tilgang på donororgan.

3913

3914 **Fremskrittspartiet vil:**

- øke transplantasjonskapasiteten ved Rikshospitalet
 - sikre at man har faste donoransvarlige ved «donorsykehusene»
- 3915
- 3916
- 3917
- 3918
- 3919
- 3920
- 3921

3922 **ARBEID OG VELFERD**

3923 Et sterkt trepartssamarbeid mellom arbeidsgiversiden, arbeidstakersiden og myndighetene har vist seg å
3924 være vellykket for å sikre forutsigbare rammevilkår, nødvendig moderasjon og evne til omstilling. Dette
3925 forutsetter at alle berørte parter blir hørt og behandlet som likeverdige aktører i samarbeidet.

3926

3927

3928 **Arbeidsliv**

3929 Fremskrittspartiet går inn for full organisasjons- og avtalefrihet og forholder seg til inngåtte avtaler i
3930 arbeidslivet. Man kan velge å være organisert eller uorganisert. Det er lokalt i den enkelte bedrift man best
3931 kjenner behovene og konkurransesituasjonen. Derfor bør den sentrale potten reduseres for å kunne øke
3932 andelen til lokale forhandlinger.

3933

3934 Det er avgjørende at de arbeids- og velferdspolitiske virkemidlene innrettes på en slik måte at arbeid alltid
3935 skal lønne seg, og slik at den enkelte får utnyttet sin reelle arbeidsevne til gagn for seg selv og for
3936 samfunnet. Økt tilgang på arbeidskraft kan også sikres gjennom lavere sykefravær, ved å få ungdom og
3937 flere funksjonshemmede og arbeidsføre eldre ut i arbeid og flere i heltid fremfor deltid.

3938

3939 Fremskrittspartiet vil at arbeidslivet skal være trygt, fleksibelt og familievennlig, med plass til alle. Faste,
3940 hele stillinger skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Arbeidslivets lover og tilhørende bestemmelser
3941 må likevel reflektere at arbeidsgivere, ansatte og forbrukere ønsker større grad av fleksibilitet i
3942 arbeidshverdagen. Arbeidsmiljøloven og tilhørende bestemmelser må være utformet slik at en kan sikre
3943 høy verdiskaping i både privat og offentlig sektor, men samtidig ivareta den enkelte virksomhet og
3944 arbeidstaker på en god måte.

3945

3946 Arbeidsmiljøloven må tilpasses et arbeidsliv i kontinuerlig endring. Det må være rom for fleksibilitet slik at
3947 en kan inngå lokale, bransjevis eller individuelle avtaler om arbeidstid og øvrige betingelser tilpasset det
3948 markedet den enkelte arbeidsgiver opererer i. Målet er å trygge arbeidsplasser. Lov- og avtaleverk må
3949 videre ivareta arbeidstakere, og sikre at en får forsvarlige og anstendige lønns- og arbeidsbetingelser,
3950 deriblant gjennom nasjonal minstelønn og fornuftige rammer for arbeidstid.

3951

3952 Alternative former for turnus har gitt gode resultater både for brukere og ansatte flere steder i landet. For
3953 eksempel har medlevertturnus gitt brukerne en mer stabil og forutsigbar hverdag, samtidig som de ansatte
3954 har fått lengre friperioder. Mye kan tyde på at slike turnusordninger bidrar til bedre ressursutnyttelse, en
3955 mer stabil hverdag for brukerne, lavere sykefravær og færre deltidsstillinger.

3956

3957 **Fremskrittspartiet vil:**

- 3958 • støtte avtaler inngått mellom partene i arbeidslivet
- 3959 • ivareta retten til å stå uorganisert
- 3960 • tilpasse arbeidsmiljøloven for å sikre at flere får tilgang til arbeid, helt eller delvis
- 3961 • sikre adgang til å avtale lokale turnuser og andre alternative arbeidstidsbestemmelser
- 3962 • ha flere midler til bedriftsintern opplæring for å bidra til omstilling og motvirke utstøting fra arbeidslivet

3963
3964
3965

3966 **Sykelønnsordning**

3967 Vi vil ha en god sykelønnsordning som i likhet med dagens ordning sikrer den enkelte en trygg og
3968 forutsigbar inntekt ved sykdom. I tillegg må NAV få muligheten til å innrette arbeidet slik at flere får
3969 arbeidsrettet tiltak tidligere.

3970
3971 For mange pasienter med alvorlige diagnoser, som krever et langvarig behandlingsløp, kan den lovfestede
3972 sykepengeperioden bli for kort. Derfor bør sykelønnsordningen sikres for de som har alvorlige
3973 sykdommer.

3974
3975 Vi vil også ha utredet muligheten for å innføre en tidskontoordning hvor sykepengenes varighet avhenger
3976 av sykemeldingsandel, men samtidig innenfor en maksimalperiode på inntil 2 år. Pårørende til alvorlig syke
3977 skal ha rett til tidsbegrenset pleielønn når de pleier sine nærmeste.

3978
3979

Fremskrittspartiet vil:

- 3980 • opprettholde god og forutsigbar sykelønnsordning for arbeidstakere
- 3981 • utrede en tidskontoordning som sikrer gode muligheter for å stå delvis i arbeid under sykemelding
- 3982 • at det skal legges bedre til rette for å få flere med nedsatt arbeidsevne i jobb
- 3983 • vurdere endringer i arbeidsgiverperioden for å få flere raskere tilbake i arbeid

3984

Dissens 14. Landsstyrets mindretall ønsker et kulepunkt om karensdag

- * innføre en karensdag

3985
3986
3987
3988

3989 **Dagpenger**

3990 Fremskrittspartiet vil opprettholde en ordning med dagpenger for dem som av forskjellige grunner blir
3991 arbeidsledige i en periode. Arbeidssøkere må være geografisk mobile og akseptere arbeid i alle deler av
3992 landet. Takker man nei til arbeid av religiøse grunner skal man miste retten til offentlige ytelser. Vi ønsker
3993 fleksibilitet og trinnvis avkortning av dagpenger i forbindelse med midlertidige vikaransettelser, slik at flere
3994 kan få innpass i arbeidslivet.

3995
3996 Det vil være naturlig med fleksible ordninger for permitteringer, lønnsgarantier og enkelte andre ordninger
3997 knyttet til dagpengeutbetaling, slik at ordningene tilpasses situasjonen i arbeidsmarkedet.

3998
3999 I dag er ikke adgangen til å permittere lovfestet. Dette innebærer at gjeldende rett gir arbeidstakere i
4000 bedrifter uten tariffavtale og med færre enn 50 ansatte, liten eller ingen rett til informasjon og
4001 medbestemmelse. Derfor vil vi lovfeste regler som regulerer permitteringsadgangen i virksomheter som
4002 ikke er bundet av tariffavtale.

4003
4004

Fremskrittspartiet vil:

- 4005 • lovfeste regler som regulerer permitteringsadgang
- 4006 • justere permitteringsordningene i takt med arbeidsmarkedet
- 4007 • at man må ta jobber som er tilgjengelig også i andre deler av landet
- 4008 • at man mister retten til ytelser fra det offentlige dersom man ikke tar arbeid av religiøse årsaker

4009

4010
4011
4012
4013
4014
4015
4016
4017
4018
4019
4020
4021
4022
4023
4024
4025
4026
4027
4028
4029
4030
4031
4032
4033
4034
4035
4036
4037
4038
4039
4040
4041
4042
4043
4044
4045
4046
4047
4048
4049
4050
4051
4052
4053
4054
4055
4056
4057
4058
4059
4060
4061
4062
4063
4064

Arbeidsmarkedstiltak

Altfor mange i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidslivet. Arbeidsmarkedstiltakene er blant de viktigste virkemidlene i det arbeidsrettede velferdsapparatet, og attførings- og vekstbedriftene er sentrale aktører for å lykkes med å inkludere flere med nedsatt arbeidsevne i arbeidslivet. Målet må være å få flest mulig raskest mulig sysselsatt i ordinært arbeid. Da må det arbeides tettere med den enkelte gjennom karriereveiledning og det må gis individuell oppfølging og kartlegging av arbeidsevne, ferdigheter og styrke motivasjonen for å komme seg ut i arbeid, enten gjennom utdanning eller praksisplass.

Samarbeidet mellom attførings- og vekstbedriftene og det ordinære arbeidslivet må styrkes, og det må legges til rette for at flere aktører kan godkjennes og tilby arbeidsmarkedstiltak. Samtidig må tiltaksstrukturen forenkles og avbyråkratiseres.

Arbeids- og utdanningsreiser er en helt avgjørende ordning for mange funksjonshemmede som trenger transport til og fra arbeid eller utdanning, men som ikke kan nyttiggjøre seg ordinært transporttilbud. Dette tilbudet bør gjøres til en varig ordning slik at funksjonshemmede kan delta i arbeidslivet.

Fremskrittspartiet mener det må legges økonomiske incentiver til grunn for å inkludere flere i arbeid. Arbeidsgivere som inkluderer mennesker med nedsatt funksjonsevne eller «hull i cv» skal være trygge på at de får økonomisk bistand og kompensasjon for tilretteleggingen de påtar seg.

Fremskrittspartiet vil:

- ha nok tilgjengelige tiltaksplasser for å møte svingninger i arbeidslivet
- bidra til å styrke samarbeidet mellom arbeidsmarkedsbedriftenes utdanningstilbud, næringslivet og de videregående skolene
- styrke tilretteleggingstilskuddsordningen på arbeidsplassene
- innføre et fleksibelt lønnstilskudd for å få flere med nedsatt arbeidsevne inn i arbeidslivet
- gjøre ordningen med arbeids- og utdanningsreiser om til en varig ordning

Midlertidige ansettelser

Faste ansettelser skal være hovedregelen i Norge, og utgangspunktet for å sikre trygge arbeidsplasser. Tidsavgrensede midlertidige ansettelser er imidlertid nødvendig for rekruttering, og det er spesielt viktig for bransjer med stor variasjon i arbeidsmengde. Det kan gi unge, seniorer, personer med hull i CV-en, nyankomne etniske minoriteter og mennesker med nedsatt arbeidsevne en vei inn på arbeidsmarkedet, og på den måten få arbeidserfaring.

De fleste som får en midlertidig ansettelse, og som dermed får vist seg frem, ender opp med å få fast arbeid. Hvis arbeidsgivere bryter forutsetningene for midlertidighet, bør de kunne ilegges restriksjoner og eventuelt gis forbud mot å ansette midlertidig.

Fremskrittspartiet vil:

- gi flere muligheten til å komme ut i arbeid ved sikre adgang til midlertidige ansettelser
- at flere med nedsatt arbeidsevne skal gis reell adgang til arbeid tilpasset arbeidsevnen

Velferd

Fremskrittspartiet mener en grunnleggende holdning må være at alle skal bidra etter evne for å sikre gode og bærekraftige velferdsordninger i fremtiden.

Dagens velferdssystem baserer seg i utgangspunktet på prinsippet om at alle som kan, skal klare seg selv, leve av egen inntekt og ta vare på seg selv og sin egen familie. De som ikke makter dette av blant annet helsemessige årsaker, skal få hjelp av fellesskapet til å leve et verdig liv. Samtidig må velferdspolitikken innrettes slik at det alltid vil være lønnsomt å arbeide.

4065 En høy innvandring over tid setter velferdsmodellen under press. Mange som får opphold i Norge
4066 kommer ikke i jobb og lever helt eller delvis av offentlige overføringer over lang tid. Sysselsettingen blant
4067 innvandrere er varierende, men likevel vesentlig lavere på generelt nivå enn for majoritetsbefolkningen.
4068 Mange av de som kommer i arbeid faller også ut av arbeidslivet igjen etter få år. Særlig høy arbeidsledighet
4069 kan ses hos de med lav utdanning. I familier med vedvarende lavinntekt er fellesnevneren at foreldrene i
4070 liten grad har tilknytning til arbeid, og lever av offentlige ytelser. Familier med innvandrerbakgrunn er
4071 overrepresentert blant disse. Det må derfor iverksettes flere tiltak for å få flere raskere i og tilbake til
4072 arbeid.

4073
4074 EØS-avtalen og utvidelsen av EU-området i 2004, har bidratt til at norske velferdsordninger er under
4075 press. Økt arbeidsinnvandring fra EØS-land og rask opptjening av rett til velferdsgoder har ført til økt
4076 eksport av ytelser. Fordi norske ytelser er fastsatt i forhold til norske priser og lønninger, gir dette svært
4077 god kjøpekraft i enkelte andre land. Fremskrittspartiet vil derfor arbeide for innstramminger i adgangen til
4078 å eksportere velferdsytelser, og sikre at hovedregelen for norske stønader er at de skal gå til norske
4079 statsborgere og andre som bor og arbeider i Norge.

4080
4081 Det er derfor behov for å både styrke arbeidslinjen i velferdsytelsene og reforhandle EØS-avtalens
4082 bestemmelser knyttet til arbeids- og velferdsordninger som sikrer norske interesser bedre.

4083
4084 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4085 • at velferdssystemet sikrer den enkelte rett ytelse til rett tid
- 4086 • iverksette tiltak for å forhindre eksport av velferdsordninger
- 4087 • utrede muligheten for å vri ytelser fra kontantytelser til skattefradrag
- 4088 • Styrke innsatsen for å få flere selvforsørget av arbeidsinntekt

4089
4090
4091 **NAV**

4092 Et velfungerende NAV er forutsetningen for at fellesskapets velferdsytelser forvaltes på en god og riktig
4093 måte. Brukerperspektivet og brukernes rettsikkerhet må styrkes gjennom å tilbakeføre kompetanse til
4094 førstelinjen/NAV lokalt, slik at man sikrer god nok bistand og oppfølging av brukerne. Dagens
4095 organisering i NAV med en statlig og en kommunal del fremstår som et uoversiktlig og krevende
4096 partnerskap. Vi vil samle den statlige og kommunale delen i én styringslinje. En enhetlig organisering skal
4097 gi mer sømløs oppfølging av bruker og gi bedre rom for forenkling av dagens lovverk og ytelser.

4098
4099 I tillegg til større kompetanse i NAV skal rettsikkerheten for bruker styrkes. Fremskrittspartiet har sørget
4100 for at det etableres et eget NAV-ombud under sivilombudsmannen. Vi vil fortsette å styrke denne
4101 ordningen slik at flere får mulighet til å sikre seg kvalifisert bistand i møte med NAV, før en vurderer å
4102 reise sak for Trygderetten ved tvil om saksbehandlingen er rett.

4103
4104 Det er i dag svært mange ulike ytelser og ordninger gjennom NAV. Fremskrittspartiet mener det er blitt
4105 uoversiktlig og svært kostbart å administrere, i tillegg til at kommunale ordninger og ordninger gjennom
4106 NAV kan virke til dels overlappende. Det bør være et mål å redusere antall ytelser og ordninger for å gjøre
4107 ordningene mer oversiktlige for bruker, men og for å frigjøre ressurser til oppfølging og veiledning av
4108 brukere uten arbeid.

4109
4110 For å inkludere flere i arbeidsliv og gi mennesker en reell mulighet til å bo hjemme i egen bolig må
4111 hjelpemiddelapparatet fungere godt. Utstyr som kan bidra til å heve funksjonsevne og mulighet til å delta i
4112 arbeid skal prioriteres. Fremskrittspartiet mener dagens ordning kan oppfattes tung og byråkratisk og vil
4113 arbeide for å forenkle ordningene.

4114
4115 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4116 • slå sammen den statlige og kommunale delen av NAV til en statlig enhet
- 4117 • videreføre arbeidet med å gjøre NAV mer brukerrettet
- 4118 • gi brukerne rett til å bytte veiledere/saksbehandlere i NAV og NAV-kontor
- 4119 • overføre det økonomiske ansvaret for økonomisk sosialhjelp til NAV/staten

- 4120 • sikre økt rettsikkerhet gjennom å styrke NAV-ombudet
- 4121 • styrke kompetansen i NAV
- 4122 • forenkle og redusere antall ytelser

4123
4124

4125 Sosialhjelp

4126 Hjelp til selvhjelp skal være det bærende prinsippet innenfor sosialtjenesten. Den lovmessige
4127 aktivitetsplikten for sosialhjelpsmottakere under 30 år, bør utvides til å gjelde alle sosialhjelpsmottakere
4128 som er fysisk og mentalt skikket til aktiviteten. Der manglende norskferdigheter vurderes som en av
4129 årsakene til manglende arbeid skal det stilles krav om deltakelse på norskopplæring. Uteblivelse fra slik
4130 deltakelse må få konsekvenser for brukeren. Det skal ikke være attraktivt å velge sosialhjelp fremfor
4131 arbeid, selv om man har begrensede muligheter på arbeidsmarkedet. Vi vil gjøre sosialhjelpen om til et
4132 statlig ansvar under NAV, sammen med ansvaret for arbeid og trygd.

4133

4134 Sosialhjelpen skal være en midlertidig ytelse og ikke noe folk skal leve av over tid. For å få flere i arbeid må
4135 dette lønne seg. Sosialhjelp skal derfor beregnes med fratrukk for barnetrygd og andre stønader fra NAV
4136 og sosialtjenesten, og det skal settes et tak for kontantutbetalinger.

4137

4138 Kvalifiseringsstønad har de senere årene vist gode resultater og det er gjort flere endringer i vilkår for
4139 deltakelse. Stønaden bør gis til alle over 18 år som har mottatt sosialstønad mer enn seks måneder for å gi
4140 et tilpasset heltidsprogram med tett oppfølging, med mål om kvalifisering og arbeid.

4141

4142 Der er viktig å finne innovative løsninger på de sosiale utfordringene man står overfor i samfunnet. Vi
4143 ønsker økt satsing og stimulering til sosialt entreprenørskap og prosjekter med arbeidstrening for unge
4144 sosialhjelpsmottakere, samt et tettere samarbeid mellom det offentlige og private for å løse de sosiale
4145 utfordringene.

4146

4147 Barn under 18 år som bor hjemme må få anledning til å ha egen inntekt inntil den skattemessige
4148 friinntektsgrensen, uten at dette fører til avkortning av foreldres sosialhjelp. Dette vil motivere barn av
4149 sosialhjelpsmottakere til å søke mot arbeidslinjen fremfor stønadslinjen.

4150

4151 Fremskrittspartiet vil:

- 4152 • innføre aktivitetsplikt for alle sosialhjelpsmottakere
- 4153 • at barnetrygd og stønader fra NAV skal komme til fratrukk for utmålingen av sosialhjelp
- 4154 • innføre et øvre tak på hvor mye man kan få i samlet sosiale ytelser
- 4155 • vil stille krav om deltakelse på norskopplæring

4156

4157

4158 Folketrygden

4159 Folketrygden skal fungere som en forsikringsordning for innbyggerne ved sykdom, uførhet og alderdom.
4160 Arbeidstakere skal betale premie til folketrygden for å opparbeide seg rettigheter til ytelser ved behov.
4161 Ytelser fra folketrygden skal være en lovfestet rettighet, ikke en sosial ytelse som er avhengig av politiske
4162 prioriteringer. Midlertidige ytelser fra Folketrygden må tilpasses slik at de gir økonomiske incentiver til å
4163 søke seg ut i arbeid, eller å gå tilbake til arbeid. Varige ytelser må gis på et nivå som sikrer mulighet for et
4164 verdig liv.

4165

4166 Premien til folketrygden skal fastsettes av Stortinget i de årlige statsbudsjetter. Den skal være delt i to
4167 deler, en helsedel og en pensjonsdel.

4168

4169

4170

4171 Fremskrittspartiet vil:

- 4172 • at Folketrygdens ytelser skal være bærekraftige og stimulere til arbeid for de som er i arbeidsfør
4173 alder

- 4174
- at løpende pensjoner skal gis årlig regulering som sikrer økt kjøpekraft
- 4175
- fjerne avkortning av alderspensjon for gifte og samboende

4176
4177

4178 **Offentlig tjenestepensjon**

4179 Pensjonssystemet bør være så enkelt å forstå at folk flest kan finne ut hva de kan forvente i fremtidige
4180 pensjonsytelser. Dette kan være avgjørende for folks økonomiske disposisjoner. Det er liten tvil om at
4181 pensjonsreformen har sørget for et mer komplisert og uoversiktlig pensjonssystem.

4182
4183 Det er uheldig at vi fortsatt har delvis forskjellige pensjonssystemer i privat og offentlig sektor. Det er
4184 behov for å endre de offentlige tjenestepensjonene slik at det blir samsvar mellom pensjonssystemet i
4185 privat og offentlig sektor.

4186 4187 **Fremskrittspartiet vil:**

- sikre ytterligere harmonisering av pensjonsregler for offentlig og privat virksomhet
- at pensjonssystemet skal sikre at det er lønnsomt å stå lenger i arbeid

4189
4190
4191

4192 **Alders- og etterlattepensjon**

4193 Pensjon skal sikre muligheten til en verdig pensjonisttilværelse og økonomisk trygghet i alderdommen.

4194 Folketrygden skal omfatte pensjonsytelser til alle folketrygdens medlemmer ved oppnådd pensjonsalder og
4195 sikre mulighet til en verdig alderdom.

4196
4197 Pensjonsrettigheter er individuelle rettigheter opptjent gjennom innbetaling av premie til folketrygden.
4198 Premien skal deles mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Den enkelte kan selv velge tidspunktet for å ta ut
4199 opparbeidet pensjon etter fylte 62 år. Pensjonsytelsen skal stå i forhold til innbetalt premie og
4200 opparbeidede rettigheter.

4201
4202 Pensjonisten kan velge å ta ut den delen av sin oppsparte pensjonsformue som overstiger
4203 garantipensjonsnivået, som en engangsutbetaling - beregnet med utgangspunkt i en på forhånd fastsatt
4204 levealder for hvert årskull. Løpende pensjoner ytes livet ut.

4205
4206 Opparbeidet pensjon skal ikke avkortes på bakgrunn av tilleggsinntekt, sivil status eller boforhold.
4207 Fremskrittspartiet vil fortsette arbeidet med å fjerne den gjenværende avkortningen. Pensjonen skal heller
4208 ikke underreguleres slik at pensjonistenes kjøpekraft reduseres. FrP var ikke med på pensjonsforliket som
4209 medførte en årlig underregulering av pensjonen med 0,75 %.

4210
4211 Personer som ønsker pensjonsytelser utover det nivået folketrygdens alderspensjon innebærer, må selv
4212 sørge for dette gjennom private avtaler med for eksempel forsikringsselskaper eller spareavtaler i bank.
4213 Årlig innskudd inntil halvparten av folketrygdens grunnbeløp (1/2 G) skal være skattefritt.

4214
4215 Det skal ikke gis bedre ytelser til personer uten opptjening enn til innbyggere med lang botid og
4216 opptjening i folketrygden. Særytelser som supplerende stønad skal avvikles.

4217
4218 Pensjoner skal beskattes som inntekt, men med et særfradrag for alder.

4219 4220 **Fremskrittspartiet vil:**

- fjerne underreguleringen av pensjoner og sikre at pensjoner gis reell kjøpekraftsutvikling, så lenge lønnstakere ellers får det.
- fjerne avkortning av alderspensjon for gifte og samboende pensjonister
- avvikle supplerende stønad for de med kort botid
- sikre at flest mulig opptjener pensjonsrettigheter i tråd med forutgående arbeidsinntekt

4226
4227

4228 **Nedsatt arbeidsevne og uførhet**

4229 De senere års utvikling med et økende antall mennesker som forlater arbeidslivet og går over på varig
4230 uføretrygd, er bekymringsfull. Samtidig skal selvsagt personer som på grunn av varig nedsatt arbeidsevne
4231 ikke er i stand til å delta helt eller delvis i arbeidslivet, gis en inntektssikring fra samfunnet som gjør det
4232 mulig å ha en verdig tilværelse.

4233
4234 Vi vil fjerne avkortningen i uførestønad for gifte og samboende. Dagens behovsprøvde ordning med
4235 barnetillegg beholdes, men vi vil videreføre et øvre tak på hva man kan få i uføretrygd, inkludert
4236 barnetillegg.

4237
4238 De som ikke har hatt lønnsinntekt, eller som har hatt for lav inntekt til å få opptjening over minstenivået,
4239 skal sikres en minstestøtte i uførestønad som det går an å leve av.

4240
4241 Uføre skal sikres en inntektsvekst på linje med alderspensjoner. Det må videre være mulig å kombinere
4242 uføretrygd og arbeid på en slik måte at det lønner seg å benytte restarbeidsevne.

4243
4244 Ingen under 40 år skal i utgangspunktet ha varig uførestønad, med mindre det er helt åpenbart at de aldri
4245 vil kunne delta i arbeidslivet. De unge skal i stedet ha sammenhengende støtte for å få et godt
4246 utviklingsløp.

4247
4248 Unge uføre som derimot helt åpenbart ikke kan delta i arbeidslivet, og som har blitt minst 80 % uføre før
4249 fylte 26 år, skal sikres ytelsen ung ufør. Vi vil øke tilleggspensjonsopptjeningen for disse. Unge uføre som
4250 derimot helt åpenbart ikke kan delta i arbeidslivet, eller er født uføre, eller har blitt minst 80 % uføre før
4251 fylte 26 år, skal sikres ytelsen ung ufør.

4252 Fremskrittspartiet mener familier som opplever å få alvorlig syke barn, med stort pleie- og tilsynsbehov
4253 skal sikres økonomisk trygghet i en vanskelig tid. Ordningen skal sikre kompensasjon for inntektsbortfall
4254 som følge av behov for å være helt eller delvis borte fra arbeid for å pleie og føre tilsyn med alvorlig syke
4255 barn.

4256 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4257 • innføre en mer realistisk gradering for å komme inn i uføreordningen
- 4258 • at ingen under 40 år skal gis varig uførestønad, med mindre det er helt åpenbart at de aldri vil
- 4259 kunne delta i arbeidslivet
- 4260 • sikre unge som står i fare for å havne på uføretrygd, veiledning og oppfølging
- 4261 • arbeide for å øke tilleggspensjonsopptjeningen for dem med ytelsen ung ufør
- 4262 • en skal sikres en minstestøtte å leve av, uavhengig av tidligere inntekt
- 4263 • at arbeidsavklaringspenger skal sikre inntekt under midlertidig behandling og avklaring mot arbeid
- 4264 • at pleiepenger skal sikre økonomisk trygghet for familier med alvorlig syke barn

4267 **Seniorer**

4268 Seniorene blir en stadig større gruppe i samfunnet som vi trenger å løfte frem som en ressurs, ikke et
4269 problem. De fleste er spreke og greier seg utmerket selv. Nordmenn lever stadig lenger og mange er friske
4270 og raske i flere tiår etter at de har gått av med pensjon. Mange seniorer gjøre en kjempeinnsats og er en
4271 uvurderlig ressurs som frivillige og som hjelpere i hverdagen for barn og barnebarn.

4272
4273 Pensjonsordningen som ble innført i 2011, innebærer en rett til opptjening av pensjon frem til fylte 75 år.
4274 Fremskrittspartiet har fått kjempet gjennom å fjerne adgangen til å si opp arbeidstakere utelukkende basert
4275 på alder, frem til fylte 72 år i både privat og offentlig sektor. Det er et mål at øvre aldersgrense skal heves
4276 ytterligere, til 75 år.

4277
4278 Pensjonsordningen fra 2011 innebærer at alle født etter 1963 må stå i arbeid til om lag fylte 72 år for å få
4279 alderspensjon på linje med de i gammel ordning fikk ved fylte 67 år. De gis i dag imidlertid ikke rett på
4280 dagpenger ved arbeidsledighet etter fylte 67 år og en svært begrenset rett til sykepenger. Fremskrittspartiet
4281

4282 mener det må være sammenheng med forventet pensjonsalder og rettigheter i Folketrygden, og vil sikre
4283 rett til dagpenger og sykepenger for de mellom 67 – 72 år.

4284
4285 Helse, generell tilstand og egnethet må legges til grunn ved vurdering av evnen til å kjøre bil,
4286 Begrensninger kun basert på alder fjernes. Disse kriteriene skal også legges til grunn ved vurdering av
4287 arbeidsevne, autorisasjoner i helsevesenet og lignende.

4288
4289 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4290 • arbeide for at seniorene blir sett på som en ressurs, ikke et problem
- 4291 • avskaffe øvre aldersgrense i arbeidsmiljøloven og la ordinære bestemmelser om oppsigelse gjelde
4292 alle, uavhengig av alder adgangen
- 4293 • sikre at seniorer har rett på dagpenger og sykepenger frem til forventet pensjonsalder

4294
4295
4296

4297 **SKOLE OG UTDANNING**

4298 Fremskrittspartiet vil føre en kunnskapsbasert skolepolitikk. Norge må ha en målsetning om å skape en
4299 skole i verdenstoppen, der den enkelte elevs evner og muligheter ivaretas. Vi vil ha en fleksibel grunnskole
4300 som i større grad hensyntar hver enkelt elevs kunnskapsnivå. Alle skal ha lik rett til grunnutdanning, og lik
4301 mulighet til høyere utdanning uavhengig av foreldrenes ressurser.

4302
4303 Det er svært viktig at lærere og elevene har et godt fysisk og psykososialt miljø på skolen. I dag ser vi at
4304 mange skoler forfaller, og at det er dårlige fysiske arbeidsforhold ved skolene. Det må gjøres større
4305 investeringer i opprusting av skolebygg. Å investere i skolebygg er en viktig investering for framtidig
4306 verdiskaping.

4307
4308 Det offentlige skal ha ansvaret for finansiering av utdanningssystemet. men den enkelte elev og dennes
4309 familie skal fritt velge skole selv.

4310
4311 Nasjonale prøver brukes i dag som et godt verktøy for å måle hver enkelt elevs utvikling, og er avgjørende
4312 for at læreren og skoleeier skal kunne måle fremgang og kvalitet. Dette er også et svært nyttig verktøy for å
4313 måle hvilke kompetansemål som er oppnådd, og for å sikre at riktige pedagogiske virkemidler blir satt inn.

4314
4315 Norge trenger en nasjonal kompetansepolitikk som er basert på livslang læring, og som anerkjenner
4316 arbeidsplassen som en viktig arena for opplæring. For å oppnå dette må det knyttes tettere bånd mellom
4317 skole og arbeidsliv, slik at utdanningsinstitusjonene i større grad tar hensyn til arbeidslivets og
4318 arbeidsmarkedets behov. Eksempelvis er det i dag mangel på lærlinger i mange fag. Fylkene må pålegges å
4319 dimensjonere yrkesfagene ut fra arbeidslivets behov for lærlinger. Dette vil gi flere lærlinger læreplass og
4320 flere bedrifter lokal arbeidskraft.

4321
4322 En god skole kan ikke skapes uten en tydelig, anerkjent ledelse. Det må stilles krav om lederkompetanse
4323 for å sikre at alle skoler har gode ledere som bidrar til helhet, struktur og sammenheng i organisasjonen.
4324 Dette innebærer at skoleledere også skal gjøres ansvarlig for de resultatene som oppnås.

4325
4326 Det er viktig at læreplanverket er partipolitisk nøytralt, og at det formidles på en objektiv og politisk
4327 nøytral måte, slik at elevene skal lære å tenke selv og innta egne standpunkt. Elevene skal også læres til å
4328 vise respekt for ulike meninger.

4329
4330 Fremskrittspartiet vil ha et finansieringssystem som likebehandler offentlige og private skoler, og som
4331 sikrer gratisprinsippet for elever og studenter. Private skoler er en viktig del av et mangfoldig og variert
4332 skole-Norge, og bidrar til å sikre valgfrihet.

4333
4334 Vi ønsker en fri etableringsrett for private skoler, forutsatt at kvalitetskrav oppfylles og forutsatt at
4335 etableringen ikke er til hinder for god integrering.

4336

4337

4338 Grunnutdanningen

4339 Fremskrittspartiet ønsker ingen enhetsskole. Alle elever skal få tilpasset undervisning basert på den
4340 enkeltes ferdigheter. Vi mener at både faglig sterke og svake elever skal motiveres gjennom muligheten til
4341 å ta fag på et nivå tilpasset dem selv slik at de opplever mestring og motivasjon. Dette inkluderer
4342 muligheten til å ta fag på høyere utdanningsnivå.

4343

4344 Vi vil i sterkere grad vektlegge basisfag som er avgjørende for elevens videre utvikling, slik at de i voksen
4345 alder skal kunne fungere i det norske og internasjonale samfunnet. Gode kunnskaper i norsk, engelsk,
4346 matematikk, naturfag og IKT, samt forståelse av det norske samfunnet og norske verdier, vil bli stadig
4347 viktigere i en internasjonal verden. Elevene skal ha kjennskap til norsk og vestlig kultur, språk og historie.
4348 Den kristne og humanistiske arven skal stå i en særstilling.

4349

4350 Opplæringsloven bør mykes opp for å gi skoleeier større frihet til å velge hvordan skolehverdagen skal
4351 organiseres. Skolen må i større grad målstyres, og i mindre grad detaljstyres. Blant annet bør nivåbasert
4352 opplæring tillates.

4353

4354 Kapitaltilskuddet til de private skolene bør økes til et nivå som dekker de faktiske kapitalkostnadene.
4355 Private skoler bør også gis rett til mva-kompensasjon på husleiekostnader og adgang til å ta opp lån i
4356 Husbanken.

4357

4358 Fremskrittspartiet ønsker ikke sentrale forskrifter om leksehjelpsordning, men mener at spørsmål om
4359 lekser og leksehjelp må være opp til den enkelte skole. Det samme gjelder for skolemat.

4360 Det må legges til rette for videofilming av muntlig eksamen innenfor Datatilsynets retningslinjer for
4361 personvern, for å kunne sikre klageadgang ved spørsmål om eksamenskarakter i ettertid.

4362

4363 Fremskrittspartiet vil:

4364

- innføre fleksibel skolestartalder med skolestart senest ved syv år
- at undervisning og eksamen i sidemål skal være valgfritt i ungdomsskolen
- legge til rette for flere internasjonale skoler og privatskoler
- innføre fritt skolevalg og sikre åpenhet rundt skolens resultater
- at tilrettelagt innsats skal settes inn umiddelbart når eleven sliter i fag, uansett klassetrinn
- opprettholde forbudet mot heldekkende plagg på alle undervisningsinstitusjoner, og innføre forbud mot hijab på barnetrinnet.
- kjempe imot kjønnsdelt undervisning
- likebehandle offentlige og private skoler med hensyn til finansiering
- innføre anonym retting av heldagsprøver
- at elevene skal ha mulighet til å evaluere lærerne sine

4375

4376

4377 Videregående utdanning

4378 Ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har etter søknad rett til tre års heltids
4379 videregående opplæring.

4380

4381 Det er viktig at elevene får god kjennskap til det mangfoldet som finnes i utdannings-Norge. Ved siden av
4382 vanlig videregående skole med studieforberedende linje og ulike yrkesfaglinjer, og høyskole-
4383 /universitetsutdanning finnes det en rekke ulike fagskoler og bransjeskoler som gir mange muligheter for
4384 en verdiskapende karriere i yrkeslivet. Rådgivningstjenesten må styrkes både i grunnskolen og i
4385 videregående skole. Utdanningstilbudet bør i størst mulig grad gjenspeile det forventede behovet i
4386 samfunnet.

4387

4388 Videregående utdanning i Norge må ha et høyt nivå. Skal ambisjoner om progresjon og dybdelæring
4389 kunne følges opp, må skolen ha frihet til å organisere skoledagen og undervisningen. For at elevene i

4390 klassene skal få tilpasset opplæring, må lærerne få organisere klassen på den måten de mener er mest
4391 effektiv for optimal og tilpasset læring.
4392
4393 Det må kunne stilles ulike krav for å komme inn på en videregående skole, avhengig av hvilken relevans
4394 de forskjellige karakterer har for videre studier. På denne måten vil man gi muligheter for de som har best
4395 forutsetninger innenfor de forskjellige fagretningene.
4396
4397 For mange elever faller fra i løpet av sin videregående utdanning, noe som får uheldige konsekvenser både
4398 for samfunnet og den enkelte. Vi vil derfor se på mulige tiltak for å redusere frafallsprosenten, slik som
4399 økt praktisk undervisning og fleksibel skoledag. Muligheten for å strekke utdanningsløpet, ved å
4400 kombinere arbeid og utdanning i større grad enn i dag, kan også være et alternativ.
4401
4402 Fremskrittspartiet mener at man må ha bestått grunnskolen, før man får starte med videregående
4403 opplæring. Elever med lavere karakter skal gis mulighet til å forbedre disse gjennom å ta eksamener om
4404 igjen, og til å ta forkurs før de begynner på vgs. gjennom et samarbeid mellom kommunen og
4405 fylkeskommunen.
4406
4407 Det er viktig at skolene tilpasser seg samfunnsutviklingen. Eksempelvis bør det nå tilbys
4408 studiespesialisering med e-sport, på linje med andre idrettslinjer. På samme måte som med annen sport
4409 stilles det store krav til talent, treningsdisiplin, søvn og kosthold for å prestere innen e-sport.
4410
4411 Det må legges til rette for videofilming av muntlig eksamen innenfor Datatilsynets retningslinjer for
4412 personvern, for å kunne sikre klageadgang ved spørsmål om eksamenskarakter i ettertid.
4413
4414 De senere år har det vært en sentralisering av videregående utdanning inn mot regionsentrene, slik at flere
4415 elever nå bor langt unna de videregående skolene. Borteboerstipendet kompenserer i liten grad faktiske
4416 bokostnader for disse elevene, slik at mange må ta opp studielån for å gjennomføre videregående
4417 utdanning. Vi vil rette opp denne skjevheten ved å øke borteboerstipendet for studier på videregående
4418 skole.
4419
4420 Yrkesfagene er et prioritert område for Fremskrittspartiet, og mange opplever at det er store utgifter til
4421 utstyr på en del yrkesfaglinjer. Vi vil derfor øke utstyrsstipendet
4422
4423 **Fremskrittspartiet vil:**
4424 • øke borteboerstipendet for å sikre alle elever muligheter for videregående utdanning
4425 • ha valgfri sidemålsvurdering i videregående utdanning
4426 • øke utstyrsstipendet for elever på yrkesfaglinjene
4427 • at elever må ha bestått grunnskolen for å komme inn på videregående skole
4428
4429
4430 **Realfagssatsing**
4431 Det er et spesielt behov for å styrke realfag og realfagssatsingen i utdanningssystemet. Norge har et stort
4432 behov for arbeidskraft med realfagskompetanse, men dessverre har vi gjennom mange år sett at
4433 kompetansen i realfag blant elevene har gått ned. Dette er alvorlig. Viktige velstandsskapere som olje og
4434 gass, IKT, farmasi, bioteknolog, offshore, og marine/maritime næringer er fullstendig avhengige av tilgang
4435 til arbeidskraft med realfaglig kompetanse.
4436
4437 Vi vil innføre incentiver for dyktige realfagstudenter som ønsker å jobbe i skoleverket, og for å få personer
4438 med realfaglig bakgrunn fra andre deler av arbeidslivet inn i skoleverket. Videre vil vi prioritere
4439 studieplasser innen realfagene.
4440
4441 FrP vil ha en målrettet satsing på realfagene. Det er viktig å legge forholdene bedre til rette for opprettelse
4442 av realfagsgymnas og Newtonrom. Vi skal være et ja-parti, som støtter positive tiltak som vitensentre,
4443 talentsentre og andre læringsarenaer.
4444

4445 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4446 • videreføre realfagsløftet
- 4447 • sikre at verdiskapende næringer får tilgang på kvalifisert arbeidskraft

4448
4449

4450 **Yrkesfagutdanningen**

4451 Et mesterbrev skal være like respektert som en mastergrad. Vi vil styrke de yrkesfaglige utdanningene,
4452 blant annet gjennom et løft for yrkesfaglærerne, og stimulere flere til å ta yrkesfaglig utdanning. Vi vil
4453 videre jobbe for en kraftig utvidelse av ordningen med hospitering i bedrift for yrkesfaglærere, og legge til
4454 rette for mer samarbeid og utveksling mellom skole og næringsliv. Vi vil også gjøre det enklere for fagfolk
4455 å komme inn i skolen som undervisningspersonell.

4456
4457 Særlig for den yrkesfaglige utdanningen er det avgjørende at samarbeidet mellom skole og bedrift er godt,
4458 et samarbeid som er styrket de senere årene. Bedriftene bør sikres mulighet til å komme tidlig inn i skolen
4459 for å bidra i undervisningen av de lærlingene som senere får lærlingsplasser i bedriftene.

4460
4461 Lærlingtilskuddet må styrkes ytterligere og arbeidsgiveravgiften for lærlinger må fjernes. Fag- og
4462 svennebrev skal få den statusen de fortjener.

4463
4464 Norske fagarbeidere har vært, og er, fremdeles blant de beste i verden. Det er ekstremt viktig både for vår
4465 industri og for Norge som samfunn, at vi har en god yrkesopplæring. Utfordringen i fag- og
4466 yrkesopplæringen går på at elevene kommer for sent i gang med å arbeide innenfor det faget de faktisk
4467 ønsker å utdanne seg i, og at mange av fagene er lite relevante. Fremskrittspartiet mener det er positivt at
4468 utdanningen allerede i det første året i yrkesopplæringen nå spisses inn mot det faget elevene ønsker å
4469 utdanne seg i. Dette vil øke motivasjonen hos elevene og gjøre dem bedre i stand til å gå inn som lærlinger
4470 i bedriftene.

4471
4472 Industrien er lokalisert i hele landet, og det er viktig å sikre elevene på yrkesfag moderne utstyr. Her
4473 trenger vi nytenkning, som for eksempel mobile løsninger med undervisningsutstyr. Med fleksible og
4474 mobile løsninger blir det mulig for flere skoler og skoleeiere å dele på undervisningsutstyr.

4475
4476

4477 **Realkompetanse**

4478 Realkompetanse er summen av formell utdanning, ikke-formell utdanning (kurs), uformell utdanning
4479 (kvalifisering på arbeidsplassen) samt kompetanse oppnådd i frivillig arbeid i relevante organisasjoner,
4480 hobbyer, selvstudier osv.

4481
4482 Realkompetansevurdering skal være en rettighet, og både offentlige skoler og statlig godkjente friskoler må
4483 kunne vurdere realkompetanse for sine godkjente utdanningstrinn og programmer. Når en
4484 utdanningssøkende kontakter en friskole, så er det som regel fordi vedkommende har et genuint ønske om
4485 å få opplæringen fra denne skolen. For mange vil fagskoleutdanningen være det mest naturlige
4486 høyskoletilbudet med basis i allerede tilegnet kompetanse.

4487
4488 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4489 • basere opptak til videregående skole på karakterer i fag som er relevante for elevens
4490 utdanningsprogram
- 4491 • legge til rette for et bedre samarbeid mellom skole og næringsliv
- 4492 • videreutvikle og styrke Ungt Entreprenørskap og lignende næringsrelevant elevarbeid
- 4493 • sikre fritt skolevalg i hele landet, også over fylkesgrensene
- 4494 • styrke innholdet i skolehelsetjenesten
- 4495 • at utdanningstilbudet skal gjenspeile det forventede behovet i samfunnet
- 4496 • vurdere å øke dagens grense på 10 dager dokumentert fravær i den videregående skolen
- 4497 • at privatister skal ha muligheten til å ta eksamen gjennom et hurtigløp
- 4498 • fjerne arbeidsgiveravgift for lærlinger

- 4499 • arbeide for økt kapasitet innen utdanning av helsepersonell

4500

4501 **Dissens 15. Landsstyrets mindretall ønsker kulepunkt om tilleggspoeng for**

4502 **fagbrev:**

4503 * «at fullført og godkjent fagbrev skal gis to tilleggspoeng»

4504

4505

4506 **Læreryrket som statusyrke**

4507 Norge har mange dyktige lærere, men har samtidig også et sterkt behov for enda flere flinke lærere i tiden

4508 som kommer. Et av de viktigste virkemidlene for å få flere gode lærere er å styrke læreryrkets status.

4509 Målet skal ikke være at en lærer kan litt om alt, men at læreren skal være dyktig med faglig tyngde innenfor

4510 sine felt. Med et slikt system vil vi få lærere med høy kompetanse som underviser i nettopp sitt fagfelt.

4511

4512 Det er viktig at skolen får utnyttet den kompetansen som er i lærerstaben. Planlegging og gjennomføring

4513 av undervisning, evaluering og tilbakemeldinger av elevarbeid må være lærerens hovedoppgaver. Skolen

4514 må derfor ha et annet apparat til å behandle rapportering, spesialoppfølging og merkantile oppgaver.

4515 Lærerens hovedoppgave er å være lærer, ikke byråkrat.

4516

4517 Det er viktig at lærere får mulighet til videre- og etterutdanning. Dette gjelder også yrkesfaglærere som

4518 foreløpig ikke har noe yrkesfaglig utdanning som ender i master.

4519

4520 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4521 • at lærerne skal ha rett og plikt til etter- og videreutdanning
- 4522 • at opptak til lærerutdanningen kan skje gjennom intervjuprosesser
- 4523 • etablere en egen ordning for kompetanseutvikling for lektorer som jobber i videregående skole
- 4524 • redusere byråkratiet i skolen
- 4525 • sikre alle nyutdannede lærere i grunnskolen og videregående skole rett til kvalifisert veiledning de
- 4526 to første årene av sin første lærerjobb
- 4527 • redusere stillingsvernet i skolen

4528

4529

4530 **Kristendom**

4531 Kristendommen og kristen kulturarv skal ha en sentral plass i både religions- livssyns- og etikkfaget

4532 (KRLE) og formålsparagrafen. Skoleeier skal ha frihet til å trekke vår kristne kulturarv inn i

4533 skolehverdagen og det skal være obligatorisk å arrangere skolegudstjenester. Det skal samtidig være mulig

4534 å søke fritak fra å delta.

4535

4536

4537 **Bekjempelse av mobbing**

4538 Det er svært viktig at alle ansatte og elever har et godt fysisk og psykososialt miljø på skolen.

4539

4540 Trygghet i skolehverdagen er en forutsetning for trivsel og læring, og for at elevene gleder seg til å gå på

4541 skolen. Systematisk arbeid for et godt skolemiljø og forebygging av krenkende adferd er viktig. Det må

4542 slås hardt ned på krenkende adferd og alle former for mobbing. Det er også viktig at elever og foresatte

4543 ikke føler seg makteløse i slike situasjoner. Derfor bør det opprettes egne mobbeombud i kommunene,

4544 som har et tett samarbeid med lokale skoler og skoleeiere.

4545

4546 Det er skolen som har ansvaret for elevenes psykososiale miljø. Manglende innsats mot mobbing må få

4547 konsekvenser. Skoleeier, skoleledelse og alle ansatte i skolen har plikt til å gripe inn mot mobbing. Dersom

4548 utfordring ved mobbing ikke kan løses på annen måte, må den eller de som utfører mobbingen, bytte

4549 skole. Det er likevel viktig at det er hevet over tvil at mobbing faktisk har funnet sted, før slike tiltak

4550 iverksettes.

4551

4552 Også lærere utsettes for angrep og mobbing. Lærerens trygghet på arbeidsplassen må ivaretas på en bedre
4553 måte enn i dag. Lærere må få anledning til å beskytte seg selv dersom de blir fysisk angrepet av elever, og
4554 de må få anledning til å fysisk flytte elever ved behov.

4555

4556 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4557 • ha nulltoleranse mot krenkende adferd og/eller mobbing.
- 4558 • at mobberen må bytte skole når skolebytte er eneste utvei ved alvorlig mobbing
- 4559 • styrke sanksjonsmulighetene i antimobbearbeidet
- 4560 • gjøre det enklere å skifte ut skoleledelse og lærere som over tid ikke håndterer mobbesaker
- 4561 • gi lærere mulighet til å forsvare seg mot angrep fra elever
- 4562 • ansvarliggjøre lærere og skoleledere ved systematisk manglende oppfølging i mobbesaker
- 4563 • ha en kritisk gjennomgang av opplæringslovens med tanke på rettssikkerheten for elever og lærere

4564

4565

4566 **Spesialundervisning**

4567 Utdanningssystemet bør i større grad ta hensyn til at elever er ulike og har ulike evner og behov. Skoleeier
4568 skal ha plikt til å sikre elever med spesielle behov nødvendige hjelpemidler.

4569

4570 Det er bekymringsfullt at en relativt stor del av ressursene til grunnopplæring er bundet opp i
4571 spesialundervisning, noe som går utover den øvrige opplæringen. I dag opplever mange lang
4572 saksbehandlingstid for å få spesialundervisning. Ordningen er også mange steder preget av mye byråkrati
4573 og sen innsats. Det må bli enklere å få nødvendig spesialundervisning på et tidligere tidspunkt. Det må
4574 stilles tydeligere krav til PPT.

4575

4576 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4577 • klargjøre kriterier som utløser rett til spesialundervisning
- 4578 • sikre at elever med spesialundervisning har krav på kvalifisert spesialpedagog
- 4579 • innføre plikt for kommunene til å vurdere alle barns norskkunnskaper før skolestart.
- 4580 • avbyråkratisere systemet for vedtak om spesialundervisning, og flytte kompetanse og ressursene
4581 nærmest mulig barna.
- 4582 • innføre fleksibel skolestart

4583

4584

4585 **Høyere utdanning og forskning**

4586 Fagskolene må styrkes ved å gi mer fleksible rammevilkår, og ved å tilbakeføre ansvaret og finansieringen
4587 av fagskolene til staten. For å få flere fagskoler som gir tilbud om markedsstyrt utdanning av høy kvalitet,
4588 vil vi legge bedre til rette for bransjestyrte fagskoler. Ulike former for samarbeid mellom skole og
4589 næringsliv, også rent private, bransjedrevne fagskoler, vil gi oppdatert kunnskap til elever som ønsker
4590 fagutdanning. Dette sikrer også at utdanningen er i samsvar med næringslivets behov.

4591 Utdanningsinstitusjonene må i større grad tilpasse sitt tilbud etter hva næringslivet etterspør av
4592 kompetanse.

4593

4594 Det er viktig å sikre et poengsystem som gir effektive og sømløse overganger mellom relevante fagskole
4595 og universitets-/høyskoleutdanninger.

4596

4597 Norge må videreutvikles som kunnskapsnasjon. For å nå det målet må vi ha et tilbud innenfor høyere
4598 utdanning som er konkurransedyktig internasjonalt. I tillegg må vi gjøre det attraktivt for de rette
4599 kandidatene i Norge å søke på ph.d. studier. Utenlandske doktorander har mer enn doblet seg de siste 10
4600 årene, og i dag står de for 40 prosent av de avlagte doktorgradene. Halvparten av de utenlandske
4601 statsborgerne forlater landet etter endt studietid, noe som fører til at norske universiteter må utdanne
4602 nesten 50 prosent flere kandidater for å få igjen den kapasiteten vi ønsker som kunnskapsnasjon. De
4603 utenlandske kandidatene er med på å skape et internasjonalt forskningssamarbeid, men vi trenger også at
4604 masterstudenter i Norge tar en slik utdanning for å videreutvikle Norge som en kunnskapsnasjon. Det

4605 norske ph.d.-systemet må derfor ha en finansieringsordning som er lukrativ nok til at norske
4606 masterstudenter velger en forskerutdanning i Norge.
4607
4608 Universiteter og høyskoler må kombinere undervisning med forskning og ha nær kontakt med
4609 internasjonale institusjoner med høyt nivå på undervisning og forskning. Studentene bør aktivt ta del i
4610 forskningen ved utdanningsinstitusjonene.
4611
4612 Finansieringsordningene bør i større grad brukes til å styre de høyere utdanningsinstitusjonenes kapasitet,
4613 for å styrke de utdanningene hvor arbeidslivet i størst grad etterspør kompetanse. Høyere læreanstalter
4614 skal innenfor denne rammen kunne bestemme sitt studietilbud og sin måte å organisere opplæringen på
4615 innenfor nasjonale krav og rammer. Fagskoler, universiteter og høyskoler bør også selv kunne fastsette
4616 opptakskrav til studentene innenfor de minimumskravene som er gitt sentralt.
4617
4618 Norge har en stor andel kunnskapsintensiv industri som er avhengig av arbeidskraft med kompetanse
4619 innen realfag. Å få flere norske elever og studenter til å bli gode i realfag vil styrke norsk innovasjonsevne,
4620 og gi det verdiskapende arbeidslivet bedre tilgang på den kompetansen som trengs.
4621
4622 Norge er avhengige av innovasjon, verdiskaping og effektiv utnyttelse av all kompetanse. Et tett samarbeid
4623 mellom næringsliv og academia er viktig for økt innovasjon og verdiskaping. Målet er å skape flere
4624 arbeidsplasser innenfor fremvoksende næringer. Næringslivet må gis lettere tilgang til støtteordning for å
4625 drive forskning med utgangspunkt i næringslivets behov.
4626
4627 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4628 • styrke finansieringen av universiteter og høyskoler
- 4629 • tilbakeføre eier- og finansieringsansvaret for fagskolene til staten
- 4630 • sikre et poengsystem som gir sømløse overganger mellom relevante fagskole- og universitets-
4631 /høyskoleutdanninger
- 4632 • at utenlandske studenter ikke skal ha særfordeler ved høyere utdanning i Norge
- 4633 • arbeide for et konkurransedyktig ph.d.-system
- 4634 • gjøre det mer attraktivt å ta en integrert ph.d.-utdanning

4635
4636
4637 **Studiefinansiering**

4638 Alle studenter skal få en studiestøtte de kan leve av, og som samtidig gir mulighet til å fullføre studiet på
4639 normert tid og med gode resultater. Summen av lån og stipend bør gi studentene tilstrekkelig kjøpekraft til
4640 at de kan studere på heltid. Lån og stipend bør knyttes opp mot grunnbeløpet for å sikre at summen av lån
4641 og stipend følger den vanlige lønns- og prisveksten.
4642
4643 Studiefinansieringen bør øke stipendandelen til de studentene som klarer å gjennomføre studiene på
4644 normert tid eller kortere. Studenter med særskilte behov for ekstra tid til å slutføre en påbegynt
4645 utdanning, må ha muligheten til å kunne oppnå tilleggs lån/tilleggsstipend når dette er dokumentert av
4646 utdanningsinstitusjonen og/eller lege.
4647
4648 Statens lånekasse for utdanning bør suppleres med en statlig garantiordning som den enkelte student kan
4649 benytte. Slik vil hver enkelt student være garantert studielån på like vilkår som i dag, men vil kunne velge
4650 den banken man selv ønsker.
4651
4652 I en globalisert verden er det viktig å legge til rette for at norske studenter har gode muligheter til å ta
4653 utdanning i utlandet. Derfor vil vi at 70 % av skolepengestøtten blir gitt som stipend både for bachelor- og
4654 mastergradsstudenter. Dette innebærer lik studiestøtte til både hel- og delgradsstudier.
4655
4656 Norske studenter ved godkjente private utdanningsinstitusjoner i Norge bør få omgjort studielån som
4657 gjelder skolepenger eller studieavgift, til stipend etter samme modell som gjelder for norske studenter i
4658 utlandet.
4659

4660 **Fremskrittspartiet vil**

- 4661 • styrke finansieringen til universiteter og høyskoler
- 4662 • at alle som er kvalifisert, skal ha mulighet til å ta høyere utdanning uavhengig av økonomi
- 4663 • heve grensen for inntekt og formue før ytelser fra Statens Lånekasse avkortes
- 4664 • øke utbyggingstakten av studentboliger
- 4665 • innføre prøveordning med kombinerte omsorgs- og studentboliger
- 4666 • Sikre at private banker kan tilby studielån
- 4667 • at samskipnader skal likestille boliger for studenter ved offentlige og private studiesteder
- 4668 • at utenlandske studenter ikke skal ha forrang til studentboliger

4669
4670

4671 **Livslang læring**

4672 Arbeids- og næringsliv er i kontinuerlig endring, og livslang læring blir stadig viktigere. Norge har et stort
4673 antall høykompetansearbeidsplasser, og mange arbeidstagere vil av ulike grunner ha behov for
4674 omskolering og etter- og videreutdanning. I den nasjonale strategien for livslang læring må det sikres tett
4675 samarbeid mellom næringsliv og utdanningsinstitusjoner, for å gi gode utdanningsløp som harmonerer
4676 med hva arbeidslivet etterspør.

4677
4678 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4679 • prioritere kompetansegivende, arbeidslivsrettede kurs
- 4680 • vurdere incentivordninger for livslang læring i samarbeid med arbeidslivet og
- 4681 voksenopplæringsinstitusjonene

4682
4683

4684 **Forskning**

4685 Å opprettholde Norges posisjon som en kunnskapsbasert økonomi med et konkurransedyktig, dynamisk
4686 og produktivt næringsliv, krever et løft i forskningsinnsatsen.

4687 Konkurransen fremmer kvalitet, derfor er det positivt at konkurranse blir en integrert del av
4688 rammevilkårene for norske forskere, samtidig som forskerne også må gis bedre og mer langsiktige vilkår.
4689 Derfor bør norsk forskningspolitikk prioritere områder der vi har kompetansefortrinn, næringsstrukturelle
4690 fortrinn, naturgitte fortrinn eller en kombinasjon av disse.

4691
4692 Grunnforskningen er et felles gode av stor betydning for samfunnet og skal derfor sikres tilstrekkelige
4693 ressurser og være fri og uavhengig. De offentlige bevilgningene må være langsiktige og forutsigbare for å
4694 skape forskning som har høy kvalitet og er konkurransedyktig.

4695
4696 Anvendt forskning skaper potensial for økt produktivitet, innovasjon og nyskaping i næringslivet så vel
4697 som i offentlig sektor. Det er sammenheng mellom satsing på forskning, utvikling og innovasjon, og vekst
4698 i økonomien. Vi vil stimulere til et tettere samarbeid mellom næringslivet og forskningsmiljøene, for å
4699 oppnå enda mer innovasjon og nyskaping.

4700
4701 Det er positivt at privatpersoner og bedrifter donerer penger til allmennyttige formål. Gode
4702 incentivordninger for økt privat forskning skal styrkes.

4703
4704 Et ledd i en slik stimulans vil være å fjerne skatteplikt på eiendom og på overskudd fra
4705 forskningsinstitusjoner og stiftelser som ikke tar utbytte fra sin virksomhet. Et slikt unntak bør også gjelde
4706 for overskudd fra eventuelle knoppskyttinger, så lenge utbyttet går inn som egenkapital eller driftsmidler i
4707 stiftelsen.

4708
4709
4710 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4711 • øke bevilgninger til forskning og utviklingsarbeid
- 4712 • innføre skattefradrag for gaver til universiteter og forskningsinstitusjoner
- 4713 • at grunnforskning skal finansieres av det offentlige

- 4714 • utvide SkatteFUNN, Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), nærings-Ph.d. og offentlig-Ph.d.
- 4715 • forenkle byråkratiet rundt søknad om forskningsmidler
- 4716 • at den næringsrettede forskningen rettes mot områder der Norge har spesiell kompetanse eller
- 4717 sterke næringsklynger
- 4718 • at tildeling av forskningsmidler også skal baseres på resultatmåling og prosjektevaluering
- 4719 • tilby konkurransedyktige vilkår for rekruttering til forskning

4720
4721
4722
4723

4724 **FAMILIEPOLITIKK**

4725 For Fremskrittspartiet er familien det viktigste felleskapet i samfunnet. Familien er viktig for å ivareta
4726 norske tradisjoner og kultur. Familiens stilling i det norske samfunnet skal styrkes fremfor at det offentlige
4727 i stadig større grad tiltar seg makt på bekostning av familien. Utgangspunktet og forutsetningen for ethvert
4728 familieforhold er at det bygger på frivillighet.

4729
4730 Fremskrittspartiet ønsker imidlertid å innføre en begrensning på barnetrygden begrenses til de 5 yngste
4731 barna. Barnefamilier med flere enn 5 barn må bære en større del av kostnadene selv, ikke sende regningen
4732 til fellesskapet.

4733
4734 Å bli gravid for første gang kan være overveldende, og forutsetningene for å lykkes som foreldre er ulik.
4735 Mange kan ha behov for oppfølging for å gi barnet en trygg start i livet. Vi vil støtte opp om ideelle
4736 organisasjoner som tilbyr oppfølging under svangerskap og hjelp til sårbare familier i barns første leveår,
4737 som supplement til kommunens tilbud. En god hjelp i denne perioden vil foreldre og barn kunne nyte
4738 godt av gjennom hele livet.

4739
4740 Alle barn har rett til å vite hvem deres biologiske foreldre er. Det er ingen menneskerett til å få barn, men
4741 alle barn har rett til en god og omsorgsfull oppvekst. Endringer i familiens sammensetning skal ikke gå på
4742 bekostning av foreldrenes plikt til å oppdra sine barn, og begge foreldrene skal stilles likt når det gjelder
4743 foreldreansvar og omsorgsrett og – plikt for felles barn ved samlivsbrudd

4744
4745 Alle par har rett til å innrette seg på den måten de selv finner best. De som selv velger samboerskap som
4746 samlivsform, må også selv sørge for å sikre seg nødvendige rettigheter. Vi tar sterk avstand fra ekteskap
4747 som inngås under tvang. Ekteskap mellom søskenbarn skal ikke tillates.

4748
4749 Fødselspermisjon og foreldrepenger skal videreføres, med en selvstendig opptjenings- og uttaksrett for
4750 begge foreldre. Hvem av foreldrene som skal være hjemme med barnet og hvor lenge, bestemmes av
4751 foreldrene selv, og dermed avvikles mødrekvoten og fedrekvoten. Ved småbarnsadopisjon gjelder samme
4752 permisjonsregler som ved fødselspermisjon.

4753
4754 Vi ønsker å videreføre barnetrygden som en universell ordning. Kontantstøtten gir foreldre en valgfrihet
4755 og muligheten til å være hjemme sammen med barnet lenger. Kontantstøtten har uheldige utslag knyttet til
4756 integrering og derfor mener Fremskrittspartiet at ordningen må endres. Kontantstøtten bør forbeholdes
4757 de som har stått i arbeid og hatt arbeidsinntekt siste 12 måneder før barnets fødsel. Ytelser fra Nav som
4758 kan medregnes som inntekt er sykepenger tilstått under svangerskapet. Det bør utredes hvorvidt studenter
4759 bør ha muligheten for å få kontantstøtte og hvilke kriterier som i så fall skal gjelde.

4760
4761 **Dissens 16. Landsstyrets mindretall vil erstatte setninger over om kontantstøtte**
4762 **med følgende:**
4763 Fremskrittspartiet vil avvikle kontantstøtten

4764
4765
4766 Barn har rett til begge sine foreldre. I dag opplever ofte far at likestilling er fraværende etter samlivsbrudd.
4767 Foreldrene må derfor ved samlivsbrudd likestilles i sine plikter og rettigheter. Det innebærer at barn må få

4768 lik mulighet til å være like mye sammen med begge sine foreldre. Utgangspunktet ved samlivsbrudd må
4769 være en likedeling med 50/50 samvær, også ved avgjørelser i retten.

4770
4771 Utgangspunktet må være at barna skal kunne fortsette å bo i sitt kjente nærmiljø hvor de er etablert med
4772 familie, venner, barnehage og skole. Det må som hovedregel være enighet mellom begge foreldrene
4773 dersom barn skal flyttes ut av sitt kjente og trygge nærmiljø. Flytting med barn i Norge likestilles med
4774 flytting av barn ut av Norge.

4775
4776 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4777 • at foreldres plikter og rettigheter likestilles ved samlivsbrudd
- 4778 • at delt bosted blir hovedregel ved samlivsbrudd
- 4779 • at sanksjoner mot samværsabotasje må skjerpes
- 4780 • la foreldrene selv få avgjøre fordeling av fødselspermisjon
- 4781 • sikre barn rett til samvær med begge foreldre ved samlivsbrudd
- 4782 • øke beløpsgrensen for hvor mye man kan spare i mindreårige barns navn
- 4783 • at begge foreldre skal ha selvstendig opptjenings- og uttaksrett for fødselspermisjon og foreldrepenger
- 4784 • at barnetrygden videreføres som en universell ordning, begrenset oppad til 5 barn
- 4785 • at barnetrygden skal ikke kunne eksporteres ut av landet.
- 4786 • at kontantstøtteordningen strammes inn og knyttes til forutgående arbeidsinntekt
- 4787 • utrede om, og eventuelt hvilke kriterier som skal ligge til grunn for, å gi studenter tilgang til
- 4788 kontantstøtte

4789
4790 **Dissens 17. Landsstyrets mindretall vil erstatte kulepunkter om kontantstøtte med:**

4791 * «vil avvikle kontantstøtten»

4792
4793

4794 **Barnehage**

4795 Fremskrittspartiet vil ha et mangfold av barnehager som tilbyr et variert pedagogisk innhold av høy
4796 kvalitet. Vi vil sikre at også de private barnehagene får rammevilkår til å kunne fortsette driften og gi et
4797 godt tilbud. Barnehagen skal sammen med foreldrene gi et godt grunnlag for at barna blir trygge og
4798 sosiale. Det er viktig at barna får utvikle seg som enkeltindivider og stimuleres gjennom lek. Innsatsen mot
4799 mobbing må settes inn allerede i barnehagen. Vi stiller oss positive til lese- og skriveopplæring i
4800 barnehagene.

4801
4802 Vi vil lovfeste retten til barnehageplass fra barnet er ett år, uavhengig av når på året barnet er født.
4803 God grunnbemanning og en stabil bemanningssituasjon er en forutsetning for gode barnehager.

4804
4805 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4806 • styrke språkopplæringen i barnehagen
- 4807 • kartlegge barnehagens betydning for integrering
- 4808 • at alle godkjente barnehager skal likebehandles av det offentlige
- 4809 • sikre reell økonomisk likebehandling av private og offentlige barnehager
- 4810 • at private barnehager skal motta finansiering direkte fra staten etter modell av private skoler
- 4811 • ha fri etableringsrett av private barnehager

4812
4813
4814

4815 **Barnevern**

4816 Barn er sårbare og har et særlig behov for beskyttelse, omsorg og kjærlighet. Samtidig er barn individer
4817 med selvstendige rettigheter. Barns rett til trygghet og sikkerhet skal alltid prioriteres. Barn har også rett til
4818 å bli hørt og involvert i viktige avgjørelser som angår deres liv.

4819

4820 Fremskrittspartiet vil styrke tidlig innsats, forebyggende tiltak og støtte som legger til rette for at flest
4821 mulig barn kan vokse opp i sin familie og sitt nærmiljø. Et godt familie- og barnevern må være koordinert
4822 når flere instanser er inne og være tilpasset det enkelte barn og den enkelte families behov.
4823 Fremskrittspartiet vil legge til rette for et mangfold av tilbud.
4824
4825 Barnevernet i Norge har fått et renomme som gjør at mange foreldre ser på dem som en trussel, ikke en
4826 hjelp. I flere saker er norsk barnevern dømt for brudd på menneskerettighetene i den Europeiske
4827 menneskerettsdomstolen. Det er nødvendig å gjenreise tilliten til barnevernet i Norge. Mange føler at
4828 rettsikkerheten er dårlig ivaretatt.
4829
4830 Det er store forskjeller på hvordan barnevernet jobber i ulike kommuner. For å få til en endring som
4831 ivaretar rettsikkerheten på en bedre måte er det behov for å organisere tjenesten annerledes.
4832 Myndighetsutøvelsen som foretar omsorgsovertakelser, bør være et statlig ansvar. Det må sikres en lik
4833 terskel og lik behandling av sakene. Forebygging og hjelpetiltak skal fortsatt være et kommunalt ansvar.
4834 Det er naturlig å vurdere behovet for en ny finansieringsmodell i lys av dette.
4835
4836 Noen av de som jobber i førstelinjen i barnevernet har lite erfaring og behandler svært krevende saker.
4837 Fremskrittspartiet mener det må stilles krav om autorisasjon for å behandle saker om omsorgsovertakelse.
4838 Det bør mer praksis inn i fagutdanningen.
4839
4840 Når det er til barnets beste, skal barnet tas ut av hjemmet. Barnevernet skal alltid vurdere nærmeste familie
4841 og familiens nettverk som barnet allerede kjenner ved behov for fosterhjem. Barna skal ha rett til å slippe
4842 samvær med sine biologiske foreldre dersom dette er til fare for barnet eller mot barnets ønske. Barnet
4843 skal delta i og ha innflytelse på de beslutninger som angår dem.
4844
4845 Ofte er det den sakkyndiges rapport som avgjør utfallet i barnevernssaker. Dette gir svært mye makt til
4846 dem som lager denne. Det må strammes inn på kravene til hvem som kan være sakkyndige, hvor mange
4847 rapporter man kan utarbeide og antall møter med barna og tidsbruk i familien.
4848
4849 Barnevernsfeltet er i praksis helt utenfor politisk kontroll på grunn av strenge taushetspliktregler. Dette
4850 gjør det tilnærmet umulig å kontrollere hvordan tjenesten fungerer. Det bør settes ned et utvalg som ser
4851 på rettsikkerheten i barnevernet kan styrkes. Fylkesnemndene bør legges ned og sakene behandles i
4852 domstolsapparatet.
4853
4854 Skifte av saksbehandlere innen familievern/barnevern bør være en rettighet for å sikre at barnevernets
4855 beslutninger ikke gjøres på bakgrunn av dårlig kommunikasjon mellom foreldre og saksbehandlere. For å
4856 ivareta rettssikkerheten for barn og deres familier bør en person utenfor barnevernet, og som ikke
4857 arbeider med saken, være til stede under samtaler med barn som omhandler alvorlig vold eller seksuelt
4858 misbruk. Slike samtaler bør tas opp.
4859
4860 Ved omsorgsovertakelse er det avgjørende at barn får det bedre enn i det hjemmet de flytter fra. Det skal
4861 utarbeides en individuell plan for hvordan barnet skal følges opp. Da er det viktig at fosterforeldre og
4862 barnevernsinstitusjoner har tilstrekkelig kompetanse. For å redusere antall institusjonsplasseringer bør
4863 flere fosterhjem spesialiseres for å mestre utfordrende plasseringer. Rusbruk og misbruk er en utfordring
4864 på barnevernsinstitusjoner. Ansatte på disse institusjonene skal i praksis overta foreldrenes rolle i å følge
4865 opp barn og ungdom. På samme måte som foreldre bruker tvang overfor sine barn for å skåne dem, må
4866 også barnevernet kunne gjøre dette for å ivareta oppgaven sin.
4867
4868 Vold, overgrep, fysisk og psykisk misbruk, herunder kjønnslemlestelse av barn, er alvorlige overgrep. Slik
4869 misbruk må bekjempes med langt større ressurser enn hittil, og strafferammene må skjerpes. For å få
4870 stoppet kjønnslemlestelse er det viktigste tiltaket å innføre obligatoriske helkroppsundersøkelser for alle
4871 barn. Volds- og overgrepssaker mot barn skal alltid prioriteres.
4872
4873 For å få stoppet kjønnslemlestelse er det viktigste tiltaket å innføre obligatoriske helkroppsundersøkelser
4874 for alle barn på helsestasjoner.
4875

4876
4877
4878
4879
4880
4881
4882
4883
4884
4885
4886
4887
4888
4889
4890
4891
4892
4893
4894
4895
4896
4897
4898
4899
4900
4901
4902
4903
4904
4905
4906
4907
4908
4909
4910
4911
4912
4913
4914
4915
4916
4917
4918
4919
4920
4921
4922
4923
4924
4925
4926
4927
4928

Fremskrittspartiet vil:

- styrke barnevernsbarns mulighet for medvirkning og til å klage på tjenester de mottar
- at omsorgsovertakelser skal være et statlig ansvar
- at kommunene skal ha ansvar for forebygging og hjelpetiltak i familien
- erstatte fylkesnemndene med en familiedomstol
- styrke rettsikkerheten i barnevernet
- stramme inn kravene til sakkyndige og rapportene som skrives
- ha mer praksis i utdanningen og stille krav om autorisasjon for de som skal jobbe med omsorgsovertakelser
- gi mulighet til å bruke tvang på barnevernsinstitusjoner når dette er til barnets beste
- at fosterforeldre som blir dømt for vold eller overgrep, skal miste retten til å være fosterforeldre for alltid
- at det skal være tilgang til elektronisk journal i barnevernet på lik linje som helsevesenet
- sikre at personer som bistår barnevernet, ikke samtidig har roller i private barnevernsinstitusjoner
- styrke fosterforeldrenes rettigheter
- bedre fosterforeldrenes lønns- og pensjonsrettigheter
- sikre en helhetlig gjennomgang av fosterhjemsomsorgen i nær dialog med fosterhjemmene
- gi mulighet for politisk innsyn og kontroll med barnevernsfeltet
- utrede om det skal gjøres opptak av behandling i barnevernssaker for å styrke rettssikkerheten
- at så langt det lar seg gjøre så skal det unngås at søsken splittes
- fosterforeldre må få støtte og hjelp til å kunne ta imot søsken

Aleneboere

Svært mange mennesker i Norge bor av ulike grunner alene. Det betyr at de kun har én inntekt som skal dekke kostnader til bolig og øvrige behov.

Avgifter og gebyrer knyttet til bolig må i størst mulig grad differensieres ved at det betales for målt forbruk, og ikke etter stipulert forbruk basert på boligens areal.

På grunn av et generelt høyt kostnadsnivå opplever mange aleneboere at de befinner seg i en økonomisk krevende situasjon. Fremskrittspartiet ønsker i størst mulig grad politiske løsninger som er generelle, men som samtidig ivaretar interessene til ulike grupper mennesker.

KULTUR OG IDRETT

Fremskrittspartiet ønsker et levende kultur- og idrettsliv, basert på personlig engasjement og frivillighet. Kulturen bidrar til økt livskvalitet for mange, både for utøvere og publikum. Profesjonelle kunstnere, lag, foreninger og enkeltpersoner gjør en stor innsats for å tilby et variert utvalg kulturaktiviteter. Kultur for voksne utøvere og publikum bør i større grad finansieres ved publikumsbetaling og i samarbeid med næringslivet.

Kultur for voksne mennesker i bør i større grad kunne finansieres uten offentlig støtte, og baseres på betalingsviljen hos publikum. Det er ingen politisk oppgave å avgjøre hva som er gode kulturuttrykk for eksempel gjennom offentlig støtte, men der det offentlige bruker penger på kulturtiltak, er det viktig at pengene kommer folk flest til gode. Barn og unge bør prioriteres når offentlige kultur- og idrettsmidler skal fordeles slik at flest mulig kan delta.

Det er viktig å verne om Norges kulturarv. Enkelte nasjonale og regionale institusjoner er spesielt viktige for landets identitet. Disse bør sikres en grunnfinansiering, uavhengig av hvilken aktivitet som til enhver tid foregår i bygningene.

4929 Fremskrittspartiet vil fjerne tilskuddsordningen for trossamfunn, men sikre tilskudd for å ivareta kirkebygg
4930 med kulturhistorisk verdi, samt lovpålagte oppgaver.

4931
4932 Frem til det er politisk flertall for å fjerne tilskuddsordningen for trossamfunn må det innføres tydelige
4933 økonomiske sanksjoner mot trossamfunn som driver med diskriminering. Utenlandsk finansiering av
4934 moskeer i Norge må forbys, da det er vel kjent at moskebygging for å øke egen innflytelse inngår i flere
4935 islamske nasjoners utenrikspolitikk.

4936
4937 Kultur og idrett er et viktig verktøy for å bidra til god integrering.

4938
4939 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4940 • at kulturinstitusjoner i størst mulig grad finansieres av publikum
- 4941 • at offentlig støtte skal gis til aktiviteter for barn og unge for å gi flere mulighet til å delta
- 4942 • opprettholde støtte til vedlikehold og investeringer for viktige nasjonale og regionale
- 4943 kulturinstitusjoner
- 4944 • forenkle reglene for selvstendig næringsdrivende kunstnere
- 4945 • tillate organisasjoner med «allmenntilgjengelige formål» lov å utplassere spilleautomater igjen, da dette
- 4946 tidligere var en svært viktig inntektskilde for idrettslag og humanitære organisasjoner
- 4947 • kutte statlig kulturbyråkrati ved å legge ned Kulturrådet og Norsk Filminstitutt og flytte
- 4948 ansvarsområder og ressurser dit de hører hjemme, i hendene på kulturfeltet selv

4949
4950
4951

4952 **Vår felles kulturarv**

4953 Den norske kulturarven representerer store verdier og er med på å gi nasjonen og innbyggerne identitet
4954 og fellesskapsfølelse. Vår felles kulturarv er representert gjennom kulturminner, eiendommer, bygninger,
4955 musikk, kunst, litteratur og språk.

4956
4957 Når staten krever undersøkelser for å lete etter kulturminner, og i de tilfellene der staten freder private
4958 eller offentlige kulturminner, skal staten også bære kostnaden ved dette.

4959
4960 Det settes av egne bevilgninger til riksantikvarens budsjettposter for å ivareta vedlikehold av
4961 kulturminner.

4962
4963 Vi vil arbeide for ordninger hvor staten kompenserer for merkostnader ved finansiering av forsikring, drift
4964 og vedlikehold av de bygg og steder det offentlige betrakter som kulturminner, fordi det er statens ulike
4965 pålegg som medfører økte kostnader. Det offentlige må også i større grad sikre private gjenstander og
4966 private samlinger som en del av vår viktige kulturarv.

4967
4968 Det er viktig å ivareta norsk kultur og kulturarv. Integrasjon av uttrykk fra andre kulturer bør foregå i et
4969 naturlig tempo og bør ikke være en offentlig oppgave. Norsk kultur lever i naturlig samspill med andre
4970 kulturer og trenger derfor ikke politisk vedtatte stimuli for å ta til seg nye impulser – de blir best tatt imot
4971 når de ikke blir forsert inn.

4972
4973 **Fremskrittspartiet vil:**

- 4974 • at der hvor staten freder privat eiendom, skal det gis kompensasjon
- 4975 • at kulturminnesaker underlegges politisk behandling
- 4976 • at det økonomiske ansvaret for håndtering av fortidsminner pålegges staten
- 4977 • arbeide for at midler fra opplysningsvesenets fond i større grad kanaliseres til kommunens kirker
- 4978 • fjerne administrativ rett til å sende lokalt behandlet kulturminnesak til riksantikvaren etter politisk
- 4979 avgjørelse.
- 4980 • styrke fartøyvern og bidra til at kystkulturen blir tatt vare på

4981
4982

4983 **Samisk kultur**

4984 Det er viktig og berikende for Norge å opprettholde samisk språk, kultur og samfunnsliv i de områder
4985 hvor samene tradisjonelt har vært bosatt, og hvor de har hatt sitt virke. Arbeidet med å sikre dette bør
4986 gjøres gjennom ordinære folkevalgte organer, eller organer med utspring fra disse, samt på frivillig basis.
4987 Fremskrittspartiet ønsker å opprettholde fagopplæring innen duodji i skoleverket.

4988
4989

4990 **Frivillighet**

4991 Kulturaktiviteter for barn og ungdom blir stadig viktigere. I en tid hvor barn i langt større grad enn
4992 tidligere passiviseres, er alle våre frivillige lag og foreninger spesielt viktige. Kultur- og fritidsaktiviteter for
4993 barn og unge er også viktige for trivsel og oppvekstmiljø, samt for utvikling av sosiale ferdigheter og
4994 tilhørighet. Barne- og ungdomsarbeidet som gjøres i frivillige lag og foreninger, er uvurderlig som
4995 forebyggende arbeid, også når det gjelder rusproblematikk.

4996

4997 Frivilligheten skal ikke brukes av det offentlige som et instrument, men må få velge sine oppgaver,
4998 organisasjon og arbeidsform selv. For å legge til rette for gode rammer for frivilligheten ønsker FrP å
4999 arbeide for momsfratak for frivillige organisasjoner, registrert i frivillighetsregisteret.

5000

5001 Frivilligsentraler er mangfoldige møteplasser bygget på frivillighetens premisser og lokale ønsker, ivaretatt
5002 av ansatte i samhandling med frivillige, lag og foreninger, næringsliv og kommune.

5003

5004 Frivilligsentralene spiller en viktig rolle rundt om i kommunene og har en viktig funksjon i å støtte og
5005 stimulere til frivillig innsats og samarbeid med lokale lag og foreninger.

5006

5007 Dagens korps bidrar med musikkopplæring av barn og unge og gir barn som ønsker det, tilgang til
5008 instrumenter. For å bedre hverdagen for korpsene bør det innføres fullt momsfratak for kjøp av
5009 instrumenter, samt etableres incentiver for å bedre tilgangen på dirigenter.

5010 **Dissens 18. Full og regelstyrt momskompensasjon for frivilligheten**

5011 Tilleggstekst etter siste setning over

5012 Fremskrittspartiet ønsker opptrapping mot en full og regelstyrt momskompensasjon for frivilligheten.

5013

5014

5015 **Idrett**

5016 Idrett skal i størst mulig grad være uavhengig av politisk styring. Idretten må ikke ses som en forlenget arm
5017 av det offentlige, men må få vokse og gro på egne premisser til glede for deltakere og utøvere.

5018

5019 Offentlige midler som brukes på idrett, bør primært brukes på barne- og ungdomsidrett. Toppidretten skal
5020 være egenfinansiert, slik at den ikke trekker offentlige midler vekk fra breddeidrett.

5021

5022 Vi har over mange år registrert et stort behov for rehabilitering og nyetablering av idrettsanlegg. Idrett har
5023 store ringvirkninger på mange områder. Folkehelse generelt, rusarbeid, forebygging, rehabilitering,
5024 integrering og skolearbeid kan nevnes. Dette innebærer at man må se sektorovergrepene og landet under
5025 ett. Det offentlige må derfor i mye større grad ta ansvaret for bredden i tilbudet i hele landet.

5026

5027 Vi ønsker at ordningen med spillemidler til kultur og idrett blir endret slik at ventetiden blir fjernet, og at
5028 staten forskutterer restbeløp for Norsk Tipping slik at lag og foreninger som bygger idrettsanlegg og
5029 kulturbygg, får tilskuddet når anlegget blir tatt i bruk.

5030 FrP ønsker å oppheve enerettsmodellen og innføre en lisensordning for sports- og underholdningsspill på
5031 lik linje med våre naboland. Videre vil FrP se på muligheten for å innføre en felles ordning for spillestans
5032 på tvers av alle tilbydere av pengespill, slik Sverige og Danmark har gjort.

5033

5034 Det offentlige bør legge til rette og tilføre ressurser gjennom gjensidige avtaler hvor lag og foreninger
5035 stiller seg til disposisjon når organisasjonen og det offentlige har gjensidig nytte av dette.

5036

5037 Daglig tilbys det varierte aktiviteter ved alle landets heste- og ridesentre til medlemmer og andre i alle
5038 aldre. Det legges ned utallige timer i frivillig innsats for å sikre at deltakerne skal få mest mulig utbytte av
5039 aktivitetene. Det følger av forskrift om totalisatorspill at inntektene fra totalisatorspillet skal bidra til å
5040 styrke hestesporten, hesteholdet og norsk hesteavl. Totalisatoravgiften bør fjernes, men så lenge den
5041 innkreves bør midler øremerkes til å bidra til å opprettholde tilbudet ved landets utallige heste- og
5042 ridesentre.

5043

5044 **Fremskrittspartiet vil:**

- 5045 • stimulere til fortsatt frivillig innsats
- 5046 • prioritere barne- og ungdomsaktivitet innenfor kultur og idrett
- 5047 • utvide momskompensasjonsordningen og øke skattefradraget for frivillige lag og foreninger.
- 5048 • legge bedre til rette for at funksjonshemmede får anledning til å delta i kultur og idrettsaktiviteter.
- 5049 • avvikle enerettsmodellen
- 5050 • sikre at merverdiavgift på frivillig arbeid refunderes eller kompenseres
- 5051 • sikre norsk hestesport forutsigbare økonomiske rammevilkår for å kunne tilby medlemmer og
5052 andre et variert aktivitetstilbud i fremtiden
- 5053

5054 **Dissens 19. Momskompensasjon til investering i idrettsanlegg**

5055 Landsstyrets mindretall ønsker i tillegg følgende kulepunkt:

5056 * «sørge for at momskompensasjon til investering i idrettsanlegg blir endra slik at kommuner og
5057 idrettslag kan budsjettere med full refusjon»

5058

5059

5060 **Gaming og esport**

5061 Gaming er den største aktiviteten blant barn og unge i Norge, men aktiviteten har frem til nå i liten grad
5062 vært organisert gjennom frivillige lag og organisasjoner. Samtidig ser vi at den organiserte delen av gaming,
5063 som kalles esport, vokser frem over hele landet, der kommuner, lag og organisasjoner, foreldreinitiativ og
5064 ungdommene selv starter lokale lag og klubber for å organisere aktiviteten.

5065 FrP er positive til at gaming i større grad kommer inn i organiserte former, der gamerne får
5066 voksenoppfølging og kommer inn i det frivillige kultur og idrettsmiljøet. Gode organiserte esport tilbud
5067 lokalt vil i tillegg til å gi ungdommene ett fritidstilbud, kunne påvirke positivt på det sosiale miljøet og
5068 folkehelseutfordringer knyttet til stillesitting og fysisk aktivitet.

5069 Vi ønsker å likebehandle esport med annen frivillig organisert idrett og kulturaktivitet, og vil gi esport lag
5070 og organisasjoner for barn og unge de samme mulighetene til å få finansiering gjennom de offentlige
5071 støtteordningene.

5072

5073 **Fremskrittspartiet vil:**

- 5074 • Likebehandle esport klubber med andre frivillige idrettslag og organisasjoner.
- 5075 • Bidra til å styrke kunnskapen, kompetansen og forskningen om gaming og esport i Norge.
- 5076 • Bidra til at kommuner og fylkeskommuner legger til rette for esport i offentlige idretts- og
5077 kulturbygg.
- 5078 • Bidra til å gjennomføre nasjonale og internasjonale esport arrangement i Norge.
- 5079

5080 **Dissens 20. Landsstyrets mindretall ønsker å ta ut kapittel om Gaming og esport**

5081

5082 **Folkehelse**

5083 Folkehelse er et vidt begrep som spenner langt utover den organiserte idretten. Tiltak for bedre folkehelse
5084 handler om tilrettelegging for å kunne gjøre gode valg, og for å få flere i gang med fysisk aktivitet. Dagens
5085 aktivitetsmidler går utelukkende til ulike prosjekter i organiserte idrettslag. Det bør imidlertid også ses på
5086 alternativer hvor aktivitetsmidler kan komme flere til gode, også tiltak rettet mot uorganisert aktivitet som
5087 etablering av nærmiljøanlegg, aktivitetsparker, turløyper etc.

5088

5089

5090 **Åndsverk og rettigheter**

5091 Skapere og utøvere bør sikres muligheten til å livnære seg gjennom sin virksomhet ved eiendomsrett til
5092 egne skaperverk og prestasjoner. Disse gruppenes inntekter vil i større grad basere seg på reell verdi i form
5093 av faktisk utnyttelse, fremfor offentlige etaters og politikeres synsing.

5094
5095 Enhver som skaper åndsverk, må sikres rettighetene på en tilstrekkelig måte. Samtidig må forbrukeres
5096 rettigheter til lovlig bruk av åndsverk ikke bli utilbørlig innskrenket. Den teknologiske utviklingen gir både
5097 muligheter og utfordringer.

5098
5099 Åndsverksloven bør liberaliseres i tråd med våre naboland, slik at man utarbeider en generell avtalelisens.
5100 Dette vil blant annet bidra til at NRK kan utvide tilbudet av arkivprogrammer. Det norske mediemarkedet
5101 vil enklere kunne klarere andre typer rettigheter gjennom en generell overordnet avtale.

5102 **Fremskrittspartiet vil:**

- 5103 • at åndsverksloven og forbrukerrettigheter moderniseres slik at dagens digitale forbrukerkultur er
5104 et gode både for dem som skaper og for dem som bruker åndsverk

5105 **Arkiv, bibliotek og museer**

5106 I et kunnskapssamfunn er tilgang på informasjon viktig. Arkiv, bibliotek og museer er gode kilder til
5107 kunnskap, men det er en forutsetning at har evne til å omstille seg for å opprettholde en sterk stilling
5108 Fremskrittspartiet er opptatt av at bibliotekjenester skal være gratis, og tilgjengelig for alle, gjerne
5109 døgnkontinuerlig tilgang, slik enkelte kommuner har etablert.

5110 Museene er viktige institusjoner – der frivillige entusiaster, fagfolk og myndigheter i fellesskap tar vare på
5111 kulturarven. Det offentlige skal legge til rette for det musealt arbeid med bevilgninger til drift og
5112 investeringer i anlegg.

5113 Vi bør stimulere til et utstrakt og åpent samarbeid mellom våre museale institusjoner og private samlere
5114 med tanke på utstillinger og bruk av frivillige, spesialister og samlere. Museenes kapasitet til anskaffelse og
5115 oppbevaring av samtidsobjekter bør styrkes med tanke på et større fremtidig utvalg av historiske objekter.

5116 **Fremskrittspartiet vil:**

- 5117 • at institusjonene skal kommunisere med folk og låne ut innhold over Internett samt ta i bruk flere
5118 distribusjonsmåter

5119 **Medier**

5120 En fri og uavhengig presse er en forutsetning for demokratiet, ytringsfriheten og rettsstaten. For å sikre
5121 konkurranse og mangfold i mediene vil vi arbeide for størst mulig grad av etableringsfrihet i
5122 medienæringen. Ordinære konkurranseregler skal også gjelde for mediebedrifter.

5123 Fremskrittspartiet vil omgjøre NRK til aksjeselskap og selge statens aksjer. Finansiering av NRK må skje
5124 på samme vilkår som for andre kringkastingsselskaper.

5125 Et lands presse er ikke uavhengig dersom den er avhengig av støtte fra staten. Etter hvert som pressen blir
5126 mer og mer avhengig av statsstøtte, vil uavhengig journalistikk svekkes. Det er en fare for at pressens
5127 kritiske holdning til statsstyret blir dempet på grunn av statlige subsidier. Fremskrittspartiet vil fjerne
5128 statsstøtten til mediene, men så lenge denne ordningen består skal også nye medier være støtteberettiget.

5129 FrP mener det fortsatt bør være mulig å sende riksdekkende radio på FM-nettet, og at aktører som ønsker
5130 å gjøre det kan reetablere et slikt sendenet.

5131 **Fremskrittspartiet vil:**

- 5132 • stimulere utenlandsk filminnspilling i Norge

- 5145 • motarbeide enhver form for sensur
- 5146 • etablere en ny finansieringsordning for NRK
- 5147 • fjerne pressestøtten, men inntil dette er gjennomført gi nye medier tilgang til støtte på lik linje
- 5148 med etablerte medier
- 5149 • sikre plattformnøytralt redaktøransvar
- 5150 • sikre plattformnøytrale momsregler
- 5151
- 5152